Fundamentũ eterne feli citatis Cũ libro de Miſe ria conditõis humane.

Ad diuam virginem Mariã.
Carmen.

O genus ethereum virgo: ſiduſq; ſalubre
Cuius ab aſpectu gaudia vera fluunt
Tu madidum vellus: tu fecũdiſſima radix
Germine de cuius prodijt ipſe deus;
Tu pratũ riguis: quo nullũ dulcius: vndis
Quod ſemꝑ flores donaq; veris habet
Tu grauis immenſo pubeſcens vinea fetu
Tu populus Judith. Heſter es atq; tuis
Tu formoſa nimis: vincens tentoria cedar
Scandere ſiderei digna cubile ducis
Inter femineas pulcherrima fama cateruas
Aurea tu fuluo porta decora ſinu.
Thuris odorati tu vas: ⁊ aromata fragrans
Tu roſa. tu nardꝰ. cynnama myrrha crocꝰ
Cũ iaceo ⁊ nigrã mihi mors denũciat horã
Tunc expiranti pacis oliua veni.

Ad Sanctam Annam

Anna parens ieſu chriſti genitricis aueto
A nobis petimus omne repelle nefas
Nullius Anna preces vnq̃ dimiſit inanes
Sed tulit optatam candida ſemꝑ opem.

Incipit tabula huiꝰ libri

Querit iudeus: querit paganus: puero chꝛiſtiano quõ ꝓbatur ꝙ baptiſmꝰ ꝛ fides ſunt neceſſaria ad anime ſalutem. Pagina pͥma.
Quot ſunt articuli fidei chꝛiane ibidē
Quis eſt pͥmꝰ articulꝰ ꝛ q̄s eū cõpoſuit ibidē
Quis ſcđs articulꝰ ꝛ q̄s eū cõpoſuit ꝛ cēijs ij.iij.iiij.
Quid eſt oꝛatio diffinitiue. deinde quõ ꝛ q̄d eſt oꝛandū ꝛ quõ diuidit͛ oꝛ̄o dñica pa.v.
Quot ſunt petitiones in oꝛ̄one dñica ibidē
Que ſit pͥma petitio: q̄ ſcđa ꝛ ſic de alijs vj.vij.
De cauſis q̄re nõ exaudiunt͛ oꝛãtes viij.
De effectu oꝛ̄onis ix.
In oꝛatione dominica petuntur ſeptem dona ſpūſſancti contra ſeptē pctā moꝛtalia .x.
Quid ſit peccatū diffinitiue: ꝛ que eſt illa lex diuina ad quā nos deus obligat ſub pena peccati ibidē
Quid Seneca đt de turpitudine peccati. quid Tulius quõ diuidit͛ peccatum. quid ſit peccatum veniale. q̄d peccatū moꝛtale xj.
Quare peccatum dicit͛ veniale ꝛ quot modis delet͛ tale peccatū abſq̄ confeſſione ibidē
Quot ꝛ quanta damna facit in nobis vnum peccatum moꝛtale xij.
Quot ſunt peccata moꝛtalia xiij.
Quid eſt ſupbia ꝛ que eius filie ibidē
Quid eſt ianis gl'a ꝛ q̄re nemo aſſumet ſibi gl'am ibid̄
Quid eſt auaricia. q̄d Salomon. quid Dauid. quid Areſtoteles. q̄d Iuuenalis. quid Cato. q̄d Tulius. ꝛ quid Saluſtius dicunt de auaricia. ꝛ de filiabꝰ aua

vide. que ſunt ſeptem. ibidem
Quot filias genuit diabolus pater ex auaricia matre. et quib9 pſonis in hoc ſeculo deſponſauit pa. xv.
Quid eſt luxuria. quid Paul9. quid Cato dicūt de luxuria: ⁊ quanta mala facit luxuria. xvi.
Quot ſunt ſpēs luxurie ⁊ q̄t filie eius xvii.
Quid eſt ira ⁊ q̄nta mala facit. ⁊ q̄t ei9 filie xviii.
Quid eſt inuidia et quanta mala facit inuidia. et quot ſunt filie eius. ibidem
Quid eſt gula et quot modis peccatur in gula. et quot filie eius. xix.
Quid eſt ebrietas: quid doctores dicant de ebrietate. vtrum ſemp ſit peccatum mortale xx.
Quid eſt acidia. q̄d Cato. q̄d Salomon. q̄d Laborintus dicāt de ipa. ⁊ q̄t filie eius xxi.
Quot ⁊ que ſunt ſacramēta ecclie: ⁊ q̄re chr̄s illa inſtituit ⁊ de quib9 iuuenes debēt confiteri. xxii.
Quot ⁊ que ſunt dona ſpūſſancti: ⁊ q̄re dicunt dona ſpirituſſancti. ⁊ quid opant in nobis xxiii.
Quot ⁊ que ſunt opa miſericordie corpalia. ibidem
Quot ⁊ que ſunt opa miſcdie ſpūalia xxiiii.
Quot ⁊ que ſunt beatitudines anime ibidem
Quot ⁊ que ſunt peccata aliena ibidem
Quot ſūt pctā in ſpm̄ſctm̄. ⁊ q̄re dicunt pl9 pctā in ſpm̄ ſanctū q̄ in patrem vel in filiū xxv.
Quomodo intelligitur hoc q peccatum in ſpiritumſanctum eſt irremiſſibile ibidem
Qr frequens memoria nouiſſimorum nos multum retrahit a peccatis. Ibi nota pulchram expoſitionē beati Bernardi ſup illo. vtinā ſaperent ⁊ intelligerent ⁊ nouiſſima prouiderent. xxvi.
De p̄mo nouiſſimo ſcz morte q̄d ait Bern̄. xxvii.

De ſcdo nouiſſimo qđ eſt extremū iudiciū ibidem
De tertio nouiſſimo qđ eſt gehēna ignis xxviij.
De quarto nouiſſimo quod eſt gloꝛia celeſt;. Vide ibi multa bona. xxix.
Quid faciendum eſt vt gehennam ignis euadam: ⁊ celeſtem gloꝛiam poſſideamus xxx.
Sup illo v̾bo (Declina a malo ⁊ fac bonū) Ibi nota ꝙ triplex bonū eſt faciendū ibidem.
Quid eſt grā dei: ⁊ ad quid eſt vtilis xxxi.
Qꝛ triplex eſt gratia. ſcilicet generalis. gratis data ⁊ gratum faciens ibidē.
Ex quibꝫ actibꝫ generat̾ in nob grā ibidem
Quid eſt v̾tus ſm Phm ⁊ Auguſtinū xxxij.
Quot ſt v̾tutes qbꝫ tota vita chꝛiana regit̾ ibidē
Tres ſt v̾tutes theologice. qttuoꝛ cardiales ibidē
Quid eſt fides ⁊ quottuplex xxxiij.
Quid eſt credere i deū. Nota illic Auguſtinū ibidē
Quid eſt ſpes: Nota ibi verbum conſolatoꝛium Ioannis Chꝛyſoſtomi. ibidē
Quid ē charitas ⁊ q̄t ſt ex oꝛdie diligēda xxxiiij.
De v̾tutibꝫ cardialibꝫ qūo dr̄nt a theologic; ibidē
Quare deꝰ vni infundat grām ſuā alteri nō xxxv.
Quid eſt pꝛudētia ⁊ q̄t eius ptes ibidē
Quid eſt iuſticia ⁊ q̄t ſunt ptes iuſticie ibidem
Qꝛ pagani ſūme obſuāt iuſticiā: exem̄ bonū ibidē
De ptibꝫ iuſticie. Et nota ibi q̄d ſit religio ſeu latria. q̄d dulia. q̄d hypdulia. q̄d reuerētia. q̄d grārumactio q̄d ingratitudo. Nota ibi Bernardū xxxvj.
Quid eſt foꝛtitudo ⁊ que ptes eius ibidē
De magnimitate. de magnificētia ⁊ ꝯſtātia xxxvij.
De pſeuerantia: ⁊ de patientia ibidē
Quid eſt tēperantia ⁊ q̄t ſt ptes eiꝰ ibidem

Tabula

De cotinētia.clemētia.modeſtia.verecundia. abſtinē-
tia.ſobrietate.pudicicia ⁊ caſtitate ibidē
Quare dicat dominus in euangelio. Niſi fueritis ſicut
puer iſte ⁊c. xxxviij.
Que ꝟtutes ſunt contra ſupbiam ibidē
De humilitate ⁊ obediētia reſpectu ſupioꝝ ibidē
Que ꝟtutes ſunt ꝯ auariciam xxxix.
Cōtra diuites multe ⁊ terribiles autoritates ibidē
Quot ſunt genera elemoſynaꝝ ibidē
Quāta bona fac̄ elemoſyna pulcre auctes xl.
Que ꝟtutes ſt̄ ꝯ luxuriā. Ibi nota ꝙ triplex ē caſtitas
ſcȝ ꝟginalis.vidualis ⁊ ꝯiugalis ibidē
De Virginitate pulchre authoritates: et quis ſit fru-
ctus eius. xlj.
Que virtutes ſunt contra iram. Ibi nota de patientia
quid ſit manſuetudo.quid mititas. ibidē
Que ꝟtutes ſt̄ ꝯ inuidiā.nota ibi de charitate xlij.
Que ꝟtutes ſt̄ ꝯ gulā. nota ibi de ebrietate.de abſtinē
tia ⁊ de ieiunio nota autoritates xliij.
Que ꝟtutes ſt̄ ꝯ acidiā. Nota ibi diligent̄ ꝙ debem⁹
ſp orare aut aliq̄d boni legere xliiij.
De ocio malo ⁊ vitupabili.⁊ ocio bono ⁊ laudabili.⁊
de triplici ſtudio. Nota in fine ibidē
Sedecim ſigna p q̄ ꝯiecturare poſſumus aliquē fore de
nūero electoꝝ vl̄ dānatoꝝ xlv.xlvj.xlvij.xlviij.
De Secūdo pho ⁊ ei⁹ ptinaci ſilētio ibidē
De his q̄ ad interrogata rn̄dit ſcripto xlix.lij.

Finitur Tabula

Incipit Fundamentum eterne fe-licitatis: ſeu chꝛiſtiane religionis ſumme vtiliſſimus.

¶ De articulis fidei: ⁊ quid credendum ſit.

Querit iude⁹: querit pagan⁹. es tu chꝛiſtia-
nus: Ego rñdeo: ſum. qre: qꝛ baptiſat⁹ ſuz
⁊ articulos fidei mēte credo ⁊ oꝛe cōfiteoꝛ.
Querit deinde an baptiſm⁹ ⁊ fides chꝛiſti-
ana ſint ad ſalutē anie neceſſaria: Dico ſic.
Quō pbat: dico p dñm in euāgelio dicentē. Quicunqꝫ
nō crediderit nec baptiſat⁹ fuerit ſalu⁹ eſſe non poterit.
Cōtra. multi martyres ſaluati ſtꝫ ⁊ nō baptiſati: ⁊ mlti
alij nō martyꝛes: Dico ꝙ illi martyꝛes baptiſabant ba-
ptiſmo ſanguis. mlti alij baptiſmo flamis. i. ſpūſſancti.
Nos aūt baptiſamur baptiſmo fluminis. i. aque.

Quot ſunt articuli fidei quos mēte credis ⁊ oꝛe cō-
fiteris: Dico duodecim ſm ꝙ ſunt duodecim apo-
ſtoli. ¶ Quis eſt pmus articulus fidei ⁊ quis apo-
ſtoloꝝ eum edidit: Dico ſanctus Petrus pmū compo-
ſuit. Cum q ego oꝛe ꝯfiteoꝛ. Credo in deū pꝛem omnipo-
tentē creatoꝛē celi ⁊ terre. Qualit concoꝛdat cū illo anti-
quum teſtamentū: Dico ꝙ ſic. In pncipio creauit deus
celum ⁊ terram. Et eccl'ia poſtea addidit (vnū) contra
erroꝛes gentiliū: q poſuerunt plures eſſe deos. Concoꝛ-
dat etiā antiquū. Audi iſrł dñs deus tu⁹ vn⁹ eſt et non
habebis deos alienos coꝛā me. ¶ Cōtra. Dñs ad apo-
ſtolos ait. Vos dij eſtis. g plures ſunt dij. Dico ꝙ per
naturam ⁊ eſſentiā tm̄ vn⁹ eſt de⁹; ſed participatiōe ni-
hil pꝛohibet plures eſſe deos.

¶☞ Secundus articulus fidei

Quis ē ſcd's articul⁹ ⁊ q̄s cōpoſuit. Dico ſctūs An
dreas. cū q̄ ego mēte credo ⁊ ore ↄfiteor. Credo in
ieſum chr̄m filiū ei⁹ vnicū dn̄m nr̄m. Quis ꝓpheta cū eo
cōcordat: Dico Dauid. Dixit dn̄s ad me fili⁹ meus es
tu ego hodie genui te. Qualit̄ Abachuch: Dico. Ego
aūt in dn̄o gaudebo ⁊ exultabo in deo ieſu meo.

¶☞ Tertius articulus fidei.

Quis eſt tertius articul⁹ fidei ⁊ q̄s cōpoſuit: Dico
ꝙ ſanct⁹ Joannes euangeliſta: cū q̄ dico. Ego cre/
do ꝙ ieſus chr̄s ↄcept⁹ eſt de ſpūſctō nat⁹ ex maria ꝟgi/
ne. Qualiter Eſaias cū eo: Dico ꝙ ſic. Ecce ꝟgo cōci/
piet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Qualit̄
vaticinata eſt Sibylla erichtrea de tertio artic̄lo. Dico
ſic. Naſcet̄ in dieb⁹ nouiſſimis de ꝟgine hebrea filius in
cunabulis terre iuda. Quō Sibylla delphica. Dico ſic
Naſcetur ꝓpheta abſq̄ maris coitu de femina nomine
maria ex ſtirpe iudeoꝝ.

¶☞ Quartus articulus fidei.

Quis eſt quartus articul⁹ fidei ⁊ q̄s eū cōpoſuit:
Dico ſanct⁹ Jacob⁹ maior. cum quo ego credo ꝙ
Jeſus chriſtus paſſus eſt ſub pontio pylato. crucifixus.
mortuus ⁊ ſepultus. Cum q̄ concordat Zacharias. A/
ſpicient me oīes quē crucifixerunt ⁊ plangēt eum. Se/
cundo concordat Eſaias. Tanq̄ ouis ad occiſionē du/
ctus eſt. vere languores nr̄os ipe portauit. Tertio Da/
uid. Foderunt manus meas ⁊ pedes meos ⁊ dinume/
rauerunt oīa oſſa mea. Quarto Sibylla helleſponti/
ca. Felix ille deus ligno q̄ pendet ab alto.

¶☞ Quintus articulus fidei

Quis eſt quint⁹ articul⁹ ⁊ q̄s autor ei⁹: Dico ſan/
ctus Thomas. Cū quo ego credo ꝙ chr̄s deſcen/

dit ad inferna. tertia die r̄ſurrexit a mortuis. Quis prophetaꝝ cum eo ꝯcordat: Dico Oſee ꝓpheta. O mors ero mors tua morſus tuus ero inferne. Itē. In die reſurrectionis mee congregabo gētes. Scd̃o concordat Sibylla phrygia. Naſcetur chr̄s ſuſpēdebūt illū ꝛ occidēt. ꝛ nihil eis valebit qm̄ tertia die reſurget.

¶☞ Sextus articulus fidei.

Quis eſt sextꝰ articulꝰ ꝛ q̃s autor eiꝰ: Dico ſanctꝰ Jacobꝰ minor. Cū q̃ credo ꝙ chr̄s aſcendit ad celos. ſedet ad dexterā dei p̄ris oīpotentꝭ. Quis ꝓpharuꝫ cū eo ꝯcordat: Dico Amos. Qui edificat aſcenſionem ſuā in celo dn̄s nomē illi. Scd̃o Dauid. Aſcendit in altum captiuā duxit captiuitatem.

¶☞ Septimns articulus fidei.

Quis eſt ſeptimus articulus fidei ꝛ quis fecit illū: Dico ſanctus Philippus. Cum quo ego credo ꝙ chriſtus inde venturus eſt iudicare viuos et mortuos. Quis ꝓphetarum cum eo concordat: Dico Malachias ꝓpheta. Aſcendā ad vos in iudicio ꝛ ero velox teſtis Secundo eximius ꝓpheta Dauid. Judicabit orbē terre ꝛ populos in equitate ſua.

¶☞ Octauus articulus fidei.

Quis eſt octauꝰ articulꝰ ꝛ q̃s autor eiꝰ: Dico ſanctus Bartholomeꝰ. Cū q̃ ego credo in ſpm̄ſcm̄. Quis ꝓphaꝝ cū eo ꝯcordat: Dico Johel ꝓpha dicens. Effundā de ſpū meo ſup ocm̄ carnē. Scd̃o Salomon. Spūs dn̄i repleuit orbē terrarum.

¶☞ Nonus articulus fidei.

Quis eſt nonꝰ articulꝰ fidei ꝛ q̃s apl̃oꝝ cōpoſuit: Dico ſanctꝰ Mattheꝰ. Cū quo ego credo in ſanctam eccleſiam catholicam. i. credo in ſpiritumſanctum ſanctificantem vniuerſalem eccleſiaꝫ. id eſt electos dei ex

quibꝫ conſtat eccleſia. Quis ꝓphetarum cū eo cōcordat: Dico Dauid. Confitebor tibi in ecclia magna. Secūdo Sophonias. Inuocabunt oēs nomē dn̄i ⁊ ſeruiēt ei humero ſuo. Matthe⁹ vt. Si peccauerit in te frater tuus dic eccleſie. ⁊ ſi eccliam non audierit ſit tibi tanquā ethnicus. i. gentilis ⁊ publicanus.

¶☞ Decim⁹ articul⁹ fidei

QUis eſt articulus decimus ⁊ quis autor eius: Dico ſanctus Simon. Cum quo ego credo ſanctorum cōmunionem ⁊ peccatorum remiſſionem. Quid eſt cōmunio ſanctorum: Dico ꝙ oēs orationes. oīa ſuffragia. ⁊ oīa bona ſpiritualia ab alio facta valēt alteri qui vnitus eſt ſecum in charitate. Quis ꝓphetarum cum eo concordat: Dico Dauid dicens. Particeps ego ſuꝫ oīm timētiū te ⁊ cuſtodientiū mādata tua. Secūdo de peccatorum remiſſione concordat Micheas ꝓpheta Deponet omnes iniquitates noſtras et proijciet ī profundum maris.

¶☞ Undecim⁹ articul⁹ fidei.

QUis eſt articulus vndecimus ⁊ quis autor eius: Dico ſanctus Judas thadde⁹. Cum q̄ ego credo carnis reſurrectionem. Quis ꝓphetaꝝ concordat cum illo: Dico Ezechiel ꝓpheta dicēs. Aperiā tumulos veſtros ⁊ educā vos de ſepulchris veſtris. Secundo Job In nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum ⁊ in carne mea videbo deū ſaluatorē meū.

¶☞ Duodecim⁹ articul⁹ fidei.

QUis eſt duodecim⁹ articul⁹ ⁊ q̄s cōpoſuit: Dico ſanctus Matthias. Cū q̄ ego credo vitā eternam amen. Quis ꝓphaꝝ cū eo ꝯcordat: Dico Daniel ꝓpha Multi de his q̄ dormiunt ī puluere terre euigilabunt: alij in vitā. alij ī opprobriū. Scd̄o Dauid. Tu reddis

vnicuiq; ſm opera ſua. Tertio Joannes Apocalypſis vltimo. Ecce venio cito ⁊ merces mea mecum eſt: reddam vnicuiq; ſm opera ſua.

¶ Sequit᷑ de orone dñica: ⁊ q̃d orandũ eſt.

Quid eſt oro: Dico oro eſt affect⁹ mẽtis i deũ: ⁊ iõ in orãdo debem⁹ corda nr̃a ad deũ eleuare: vt canitur in miſſa. Surſum corda habem⁹ ad dñm. Ergo ille ppl's nõ orabat ꝓpe de q̃ dñs conq̃rit. Hic ppl's labijs me orat: cor aũt eoꝝ longe ẽ a me. Quero tibi qũo ⁊ q̃d orandũ eſt: Dico ꝙ dñs nr̃ in euãgelio docet nos orare dicẽs. Pr̃ nr̃ q̃ es i cel' ⁊c. Qũo diuidit᷑ oro dñica. Dico ꝙ in tres ꝑtes. ſ. in exordiũ. i tractatũ ⁊ ꝯcluſionẽ. Quid fit in exordio: Dico ꝙ i eo beniuolẽtia dñi captatur. nõ ꝙ ipm flectam⁹ neq; beniuolentiã ꝑueniam⁹. ſed vt in nob ipis de ſua beniuolẽtia certã fiduciã excitem⁹. ⁊ iõ dicim⁹ pr̃. q2 ei⁹ filij ſum⁹. nr̃. q2 dat⁹ ẽ nob. q̃ es in cel'. i. ſanct⁹. Dicam⁹ ḡ pr̃ in quẽ credim⁹. nr̃. quẽ diligimus. q̃ es in cel'. de q̃ ſpam⁹ Pr̃ q̃ es ſpeculũ trinitat. corona iocunditat: theſaur⁹ felicitat.

¶ In orone dñica ſunt ſeptem petitiones.

Quot ſunt que petimus in orone dominica: Dico Septem. Primo petimus. Sanctificetur nomen tuum: vt ſit mel in ore. iubilus in corde. cythara in aure. Quid ſequitur hic poſt exordium: Dico tractat⁹ orationis: in quo per ordinem quinq; petimus. Primo petimus ſanctificetur nomen tuũ. non hoc petimus quaſi nomen dei nõ ſp ſit ſanctũ. ꝫ ideo vt ipſum nomẽ dei ab omib⁊ hominib⁊ habeatur: clamet᷑ ⁊ confitea᷑ ſanctum. que petitio ꝑtinet ad dei gloriam in omnib⁊ ꝓpagandam. Sanctifice᷑ ḡ nomẽ tuum. ſ. in intellectu noſtro ꝑ veram cognitionem. in affectu ꝑ veram dilectionem. in memoria: ꝑ firmã inheſionem.

¶☞ Secunda petitio

QUe eſt ſecūda petitio in orone dñica? Dico ſecun/ da eſt. Adueniat regnū tuū. iocundū ſine pturba/ tione. trāquillū ſine pmixtōe. ſecurū ſine amiſſiōe. Hoc nō ita petim⁹ q̄ſi deus nūc nō regnet. qꝛ dr Dauid Rex oīnis terre de⁹. ſ3 idō illd petim⁹ ſm Aug⁹. vt nob ad/ ueniat regnū ꝛ in eo regnem⁹. ꝛ vt ſic ad id regnū noſtꝝ deſideriū excitemus.

¶☞ Tertia petitio.

QUe ē tertia petitio in orone dñica? Dico tertia pe titio eſt. Fiat volūtas tua ſic̄ in celo ꝛ in terra: vt q̄ tu odis nos odiam⁹ ꝛ que tu diligis nos diligamus. ꝛ q̄ tu pꝛecipis nos impleam⁹. Fiat ḡ volūtas tua in pctōꝝ ꝯuerſione p op⁹ pn̄e. in ꝯuerſoꝝ ſancificatiōe p munus grē. in ſanctificatoꝝ ſaluatōe p bonū pſeuerātie.

¶☞ Quarta petitio

QUe eſt q̄rta petitio? Dico Panē nr̄m quotidianū da nob hodie. Da panē materialē. panē doctrinalē panē ſacramentalē. Quottuplicē panē intellig3 p panē? Dico triplicē. Pꝛimo panē coꝛpalem ꝛ materialē. ꝛ p il/ lum intelligo oēm ſufficientiā vict⁹ ꝛ amict⁹ p ſuſtētati/ one ſube nr̄e. Scdo intelligo panē doctrine: vt plati et doctoꝛes ecclīe veritatē tuā nob pꝛudent diſpēſent. et ſi negligāt vt tuipe des nob panē iſtū: ꝛ paſce nos p occul/ tam ſpūſſancti inſpirationē. Tertio intelligo panē ſacra mentalē. ad impinguationē amoꝛis: cui⁹ q̄tidian⁹ vſus cū debitis circūſtantijs pficit multū hoi.

¶☞ Quinta petitio.

QUe eſt q̄nta petitio? Dico. Et dimitte nob debi/ ta nr̄a ſicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoꝛib nr̄is. Di/ mitte nob debita nr̄a que cōmiſim⁹ ꝯ te. ꝯ pximos no/ ſtros. vel ꝯ noſmetipſos. Quō dicit Chriſtus in euan/

gelio: Dicit. Si dimiſeritis hominib⁹ peccata eorum di mittet vobis etiam pat͂ veſter celeſtis peccata veſtra. Si autē non dimiſeritis alijs: nec pater veſter dimittet vobis peccata veſtra. Nota verbum horribile multis qui nolunt proximis ſuis dimittere: ſed modis omnib⁹ ledere eos ⁊ confundere concupiſcunt. ideo aduerſum ſe irā dei prouocare videntur qui hominib⁹ ſeruant iram et a deo querunt miſericordiam.

Sexta petitio.

Que eſt ſexta petitio: Dico. Et ne nos inducas in tentationem. noſtre carnis. mūdi fallacis. ⁊ demonum rapacium. Quottuplex eſt tētatio: Duplex. ſcilicet. bona ⁊ mala. Tentatio bona eſt qua tentat nos deus. Ita dicit in ſcriptura. Tentet vos deus vt palam faciat vtrum diligatis eum. Ita dicit Dauid. Proba me de⁹ ⁊ tenta me. Tentatione mala; tentant nos tria. ſcilicet. mundus. caro. ⁊ diabolus. et pmittit nos deus tentari iſta mala tentatione: tamē ad bonū noſtrum. Nam dicit Jacob⁹. Beatus vir qui ſuffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Idem. Fidelis deus qui non permittit vos tentari vltra id qđ poteſtis. Unde dicit Gregorius. Quotiens reſiſtis. totiēs coronaberis.

Septima petitio.

Que eſt ſeptīa petitio: Dico. Sed libera nos a malo. libera nos a malo pñti. preterito ⁊ futuro. Et ſequit͂ tertia pars: in q̄ poſt exordiū ⁊ tractatū ſequit͂ cōcluſio ⁊ pdictaꝝ petitionū ꝯfirmatio: cū dr̄ Amen. ⁊ eſt dictio hebraica que interpretat͂ vere. fideliter: aut fiat. ⁊ ita cum dicim⁹ Amen: optam⁹ vt vere fiant omnia que ſupra petiuimus.

De cauſis quare non exaudiunt͂ orantes.

Quot de cauſis orantes nō exaudiūtᷣ: Dico ꝓpter
decē. Prima eſt ex meritis culpaꝝ orantis. Eſa. j.
Cū multiplicaueritꝭ orōnē non exaudiā. Et cauſaꝫ
ſubiungit. Man⁹ vr̄e ſanguine plene ſunt. i. pctō. Joh.
ix. Scimus qꝛ pctōres de⁹ non audit. Eſa. lix. Pctā vr̄a
abſconderūt faciē ei⁹ ne exaudiret. Secūda cauſa ꝓpter
teporem orandi. qꝛ nō ferueter ⁊ deuote oram⁹. Hiere.
xix. Orabitis ⁊ exaudiā vos cum queſieritis me in toto
corde vr̄o: quaſi dicat non aliter. Tertia eſt. quia non
pſeuerat orando donec obtineat. Luc. xj. Si pſeuerauerit pulſans ꝓpter improbitatem ei⁹ ſurget ⁊ dabit ei. Judith. iiij. Scitote qm̄ exaudiet p̄ces veſtras ſi pmanſeritis. Quarta cauſa eſt ex diffidētia exauditōis Jacobi. j.
Qui em̄ heſitat non eſtimet ꝙ aliquid accipiat. Eccli.
xviij. Ante orōneꝫ ſepara aīam tuā ⁊ noli eſſe q̄ſi homo
qui tētat deū. ſcꝫ ſi velit audire. Quinta eſt. qꝛ nociuum
vel indiſcretuꝫ eſt qd̄ petitᷣ: ſicut filij Zebedei. Matth.
xx. Neſcitis quid petatis. Jac. iiij. Petitis ⁊ non accipitis eo ꝙ male petatis. Deut. j. Cum ploraretis coram
dn̄o non exaudiuit vos necꝫ voluit acquieſcere voci veſtre. Sexta cauſa eſt vt magis ad petendū quis ꝓuocetᷣ.
Grego. Sancta deſideria dilatione creſcunt. Septima
cauſa: vt tanto cautius cuſtodiatᷣ acceptum qd̄ difficili⁹
impetratur. Chryſ. Deus ad hoc beneficiū ſuū ꝓtrahit
vt non ſit nobis vile qd̄ donat. Octaua: vt humilietur
orans dū tardius exauditᷣ. ⁊ ſic duo bona ꝓueniūt. videlicet vt inſolens reprimatᷣ elatio: ⁊ tn̄ petitionis nō ceſſetur affectus. Nona cauſa eſt: vt in aliud temp⁹ exauditio differatᷣ magꝭ ꝯgruū ⁊ vtile petēti: ſic Moiſes gl'iaꝫ
ſibi oſtendi petiuit. quā non tunc ſed poſtea meruit videre. Decima cauſa: vt alioꝝ etiā ſuffragijs querat iuuari. ne forte ardua petitio vel preſumptio eum repri-

mat. ſicut Ezechias miſit ad Eſaiam vt oraret pro ſe et pro populo. ⁊ Joſias ad Baldam prophetiſſam. Item ad Romanos. x. Obſecro vt iuuetis me orationibus veſtris vt liberer ab infidelib⁹ q̇ ſunt in iudea. Math. xviij. Si duo ex vobis conſenſerint Aliquando etſi negatur vnū qđ forte minus expedit ꝓ eo datur aliud vtilius ⁊ melius. vt Paulo cui ſtimulus carnis non eſt ablatus vt virtus in infirmitate ꝑficeret. in eo vtilior ſepe eſt exercitatio tribulationis q̄ꝫ quies proſperitatis: licet hanc plus optemus: Ex his ꝑ contrariū poteſt aduerti que valeant ad exauditionem or̄onis. ſcꝫ culpe remotio. feruor ⁊ inſtantia. fidei confidentia. humilitas. ⁊ aliorū ſuffragia. ⁊ accepte gratie cum gratiarumactione ſtudioſa conſeruatio: ⁊ vt ea tm̄ petantur a domino q̄ ipſe nouit magis expedire.

¶ De Effectu Orationis.

ORatio iram iudicis placat. Exodi. xxxij. Moiſes orabat dn̄m ⁊ placatus eſt dn̄s. Peccatorū veniā impetrat. Matth. xviij. Omne debitum dimiſi tibi. Item. Dimitte nobis debita noſtra. Tentationis impetum ſedat. Numeri. xj. Orauit Moiſes et abſorptus eſt ignis. Vicia cordis expellit. Pſalmiſta. Diſperge illos in virtute tua ⁊ deſtrue eos. In ꝑiculo liberat. Pſ̄. Inuoca me in die tribulationis. A periculis defendit. Matthei viceſimoſecundo. Orate ne fiat fuga veſtra De hoſtibus vindicat. ij. Paralyppo. viceſimoſecundo Orauerunt Ezechias ⁊ Eſaias aduerſus Sennacherib. Difficultates complanat. Joſue. vj. Vociferante populo muri Jericho corruerunt. Familiaritatem dei confert. Pſ̄. Prope eſt dn̄s omnib⁹ inuocantibus eum. Eſaie. lviij. Clamabunt ⁊ dicet. Ecce aſſum. Impetrat dona ſp̄uſſancti. Actuū. ij. Repleti ſunt om̄es ſp̄uſancto

Luce.xj. Pater dabit ſpiritū bonum petentib⁹ ſe. Item ſpm̄ ſapientie. Jac.j. Si quis veſtrū indiget ſapientia. Item grām predicandi. ad Eph.vj. Orantes pro me vt detur mihi ſermo in aptione oris mei. Itē reuelatōez ſecretoꝝ. Hiere.xxxiij. Clama ad me ꝛ annūciabo tibi gaudia ꝛ firma. Item poteſtatē quorūlibet miraculorū. Helias orauit vt nō plueret. Itē ꝑ puero ſuſcitādo. Itē ſubſidia confert. Ps. Oculi oīm in te ſperāt dn̄e. Item ſubleuationē quarūlibet aduerſitatum.iij. Regum.viij. Fames ſi aborta fuerit vel peſtilentia.

¶ In oratione dominica petuntur ſeptem dona ſpirituſſancti contra ſeptē pctā mortalia

PAter. Adue. Fiat. Panem. Et. Et. Sed li.

Spūs ſapie. Pr̄ nr̄ q̄ es in cel' ſanctificetur nomē tuū. ꝯ ſupbiam.

Charitas dei ſeu vita contēplatiua

Spiritus intellect⁹. Adueniat ꝛc. contra auariciam.

Spiritus conſilij. Fiat volūtas ꝛc. contra inuidiam.

Spiritus fortitudinis. Panem noſtrum ꝛc. contra gulam.

Spūs ſciē. Et dimitte no. ꝛc. ꝯ irā.

Charitas pxī ſeu vita actiua

Sps pietat⁊. Et ne nos ꝛc. ꝯ acidiā

Spūs timoris dn̄i. Sed libera ꝛc. contra luxuriam.

¶ De Peccatis Mortalibus.

QUid eſt peccatū? Dico ſm Aug⁹. Pctm̄ eſt dictū vel factum vel concupitū cōtra legē dei. Ergo tribus modis peccatur. ſcilicet loquendo: faciendo: ꝛ concupiſcendo ꝯtra legem dei. Jdō de ſupbia. luxuria. aua-

ricia ⁊ alijs peccatis trib⁊ modis debemus cōfiteri. puta quo ſupbiuim⁹ in ore. quō in mēte. quō i corpe. ¶ Que eſt illa lex diuina ⁊ ordinatio dei ad quā obligat de⁹ oēs hoies ſb pena pcti: Dico eſt iſta: vt bonū incōmutabile pferat bono cōmutabili: vt volūtas dei ſp pferat volun tati ꝓprie: ⁊ vt iudiciū rōnis recte pſit ſenſualitati hūane ⁊ vt bonū honeſtū pferat bono vtili. Qñ igit ꝗs facit ꝯ has ordinatōes peccat: ⁊ nobiliſſimā aiam atq̄ pulcer/rimam a deo creatam reddit turpiſſimam ⁊ viliſſimam Quid dicit Seneca de turpitudine ⁊ vilitate peccati: Dico ſic. Si ſcirē deos ignoſcituros ⁊ hoies ignoturos tñ peccare nollē ꝓpter pcti turpitudinē ⁊ vilitatē. Quid ait Tuli⁹: Dicit ſic. Si oēs deos oēſq̄ hoies occultare poſſim⁹. nil tñ auare. nihil iniuſte. nihil libidinoſe. nihil incōtinenter eſt faciendū. Ecce ſanctiſſima verba paga/norum doctoꝝ: ꝗd nos chriſtiani dicemus.

¶ ☞ De diuiſione peccati actualis.

Quomō diuidit pctm̄ actuale: Dico i pctm̄ venia/le ⁊ mortale. Quid eſt pctm̄ veniale: Dico ꝙ eſt libido ſiue voluptas i creatura citra deū. vt ſtʒ male cogi/tatiōes ſine ꝯſenſu. ſilr ꝟbū ocioſum ⁊ mēdaciū ocioſuʒ. Quid eſt pctm̄ mortale: Dico eſt libido ſiue voluptas in creatura ſup deū vel eq̄ deo. Vl' ſm Amb. Peccatū mortale ē puaricatio legʒ diuine ⁊ celeſtiū inobedientia pceptoꝝ vl' mandatoꝝ. In ꝗ ꝯſiſtit illa puaricatio legis diuine: Dico qñ volūtas ꝓpria pfert voluntati diuine. ⁊ qñ ſenſualitas pfertur recte rōni. ⁊ qñ bonū vtile pfert bono honeſto. ⁊ qñ ꝗs peccat ꝯ pceptū vel precepta dei ſp eſt pctm̄ mortale. ¶ Quare pctm̄ dr veniale ⁊ ꝗt mo dis delet atq̄ curat abſq̄ ꝯfeſſiōe: Ad pmū dico ꝙ dr veniale: q² facile meret veniā ⁊ nō obligat ad penā eter/nam. Ad ſcdm dico: ꝙ pctm̄ veniale delet ⁊ curat decē

modis. Primo per generalem confeſſionem. Secūdo p tuſionem pectoris. Tertio p aſperſionem aque benedicte. Quarto p cordis contritionem. Quinto per dominicam orationem. Sexto p benedictionem epiſcopi. Septimo per ſumptionem eucharistie. Octauo p condonationem iniurie. Nono p extremam vnctionē. Decimo p fraternam compaſſionē. vnde verſus
Confiteor: tundo: ſpargor. ꝛ conteror oro
Signor: edo: dono. p que venialia purgo
Unctio pena leuis: compaſſio que fit egenis.

¶ De dānis ꝓueniētib⁹ ex vno pctō mortali.

QUot damna ſeu quanta mala facit in nobis peccatum mortale. Dico ſm Bonauenturā. ꝙ ſubtrahit gratiā gratuʒ facientē: ſine qua nemo poteſt ſaluari. Mortificat merita precedentia. annihilat ſanguinē chriſti redimentem. facit nos incurrere inimiciciam domini facit iniuriam angelo nos cuſtodienti. deformat nobiliſſimam ꝛ pulcerrimā animā dei imaginem. facit nos honorare diabolum. facit nos reos eterni ſupplicij. debilitat noſtram liberam voluntatem. elongat nos a beneficio dei. ꝛ prouocat oēs creaturas in vltionē inimicoꝝ creatoris ſui. Superaddunt alij ꝙ peccatū mortale obſcurat intellectum in cognitione veri: qđ maxime notabunt ſtudentes. Item tepefacit officium in operatione boni. animā maculat: ꝛ ad penā eternam obligat. cor indurat: ꝛ ad alia peccata trahit. Nam dicit Grego. Peccatum quod per penitentiam non diluit mox ſuo pondere ad aliud trahit. Ecce quanta mala facit peccatū mortale dilecti pueri. modica em̄ in peccato eſt delectatio. ſʒ eterna eſt quam pro illo patimur cruciatio. vt ait Bernardus. Momentaneum eſt quod delectat: eternū ꝓo qđ cruciat.

¶☞De Septē peccatis mortalibꝫ.
¶Primo de Superbia

QUero quot ſunt pctā mortalia. Dico ſeptē: que ſi/gnificanť ꝑ hanc dictionē (ſaligia) ſcꝫ ꝑ ſ ſupbia. per a auaricia. ꝑ l luxuria. ꝑ i ira. ꝑ g gula. ꝑ i inuidia. ꝑ a acidia. Quid ait ſcriptura de ſupbia. Deus ſuperbis reſi/ſtit. humilibꝫ autē dat gratiam. Dicit etiā. Odibilis coram deo ⁊ hominibꝫ eſt ſupbia. Quid ait libellꝰ qdam dictus (Omē punctū) Dicit ſic. vn̄. Si tibi copia ſi ſapientia formaqꝫ detur. Sola ſupbia deſtruit oīa ſi comitetur. ¶Quid eſt ſupbia. Dico eſt amor ⁊ appetitꝰ ꝓprie excellētie. Quō ſe hꝫ ad vanā gloriā. Dico ꝙ ſunt vnuꝫ peccatum. ſed differunt in hoc ꝙ ſupbus apparet ſibi intra ſe magnus. Sed vana gloria cupit apparere in ore alioꝝ ꝑ laudem extra. ¶Quot ſunt filie ſuperbie. Dico ſeptem ſm̄ Gregorium. Prima eſt inobediētia. ⁊ eſt voluntas nolens ſubiacere ſupiori. Secūda iactantia. be/romynghe. vt ait Bonauentura. eſt qn̄ narrat ea q̄ ha/bet vt laudeť. Sꝫ alij dicūt iactātia (q̄ alio noīe dr̄ arrogantia) eſt cū qs attribuit ſibi qđ nō hꝫ. Tertia hypo/criſis. ⁊ eſt falſa vita apparens bona ⁊ exiſtens mala. Inde hypocrita qui ſe ſimulat in aperto ⁊ viliter agit in occulto. Quarta eſt curioſitas. qn̄ ſuperbꝫ diligēter inq/rit rumores. ſ. vt qd de ipo dicať. Quinta eſt pertinacia qn̄ qs dictū ſuū aut factū irreuocabiliter defendit ne vi/deatur erraſſe. Sexta eſt diſcordia. qn̄ qs fugit minorationem ſapiētie diſſentiēs ab his que alijs dicunť. Se/ptima eſt nouitatū p̄ſumptio. qn̄ qs ꝓpter apparentē nouitatem ſcientie vel ſapiētie ſe cupit oſtentari.

¶☞De Inani gloria

QUid eſt inanis gloria: Dico ꝙ eſt amor laudis ꝓprie ꝓpter apparentem excellentiā. Hō eñ inanis

glorie cupit laudari ꝛ magnus reputari ab hominibus. ꝛ hꝫ in ſe appetitū laudis ꝛ appetitū fauoris. Eſt aūt fauoꝛ excellētia alicuꝰ in coꝛde. ſꝫ laus eſt excellētia alicuꝰ in oꝛe. Quid dt Hiere. ꝓpha de inani glīa: Dicit. Nō gloꝛiet ſapiēs in ſapia ſua: nec foꝛtis in foꝛtitudine: nec diues in diuitijs ſuis. ſꝫ in hoc gloꝛiet ſcire ꝛ noſcere me dt dñs. Quare nemo dꝫ ſibi ſumere glīam in ſapia. foꝛtitudine ꝛ diuitijs ſuis: Dico qꝛ glīa eſt ꝓpꝛia beatitudini trinitatis. Nō igit gloꝛiandū eſt in ſapia q̄ attribuit filio. nō in foꝛtitudie q̄ attribuit pr̄i. nō in diuitijs tpalibus ꝛ ſpūalibꝫ q̄ attribuunt ſpūiſctō. Quid Cato dt de vana gloꝛia: Dicit ſic. Nō te collaudes nec te vitupereſ ipe. Hoc faciunt ſtulti quos glīa vexat inanis.

¶ De ſecūdo pctō moꝛtali. ſ. auaricia.

QUid eſt auaricia: Dico ſm Aug. Auaricia eſt appetitꝰ inoꝛdinatꝰ nō ſolū pecunie ſꝫ ꝛ altitudinis ꝛ ſcie. Vel ſic. Eſt inoꝛdinatꝰ appetitꝰ hñdi. Quid eſt auaricia ſm Paulū: Dico auaricia eſt idoloꝝ ſeruitus. Quare h̄. qꝛ ſic ꝟtuoſus ponit totā ſuā ſpem fidē ꝛ charitatē i deū. ita auarꝰ ponit totā ſuā ſpē fidē ꝛ charitatē in pecunias ſuas q̄s colit tanq̄ deū: ꝛ iō ſua ſunt idola. Quid ſalomon ait de auaricia. Nihil eſt ſceleſtiꝰ ꝛ iniquiꝰ q̄ꝫ amare pecunias. Quid adhuc. Qui abſcondit frumēta maledicet i ppl'is. bñdictio āt ſup caput vendētiū. Quid Dauid ait ꝯ auariciā. dt. Meliꝰ ē modicuꝫ iuſto ſup diuitias pctoꝝ mltas. Quid Areſto. ait d auaricia: Dicit. Appetitꝰ diuitiaꝝ creſcit in infinitū. Quid Juuenal' dt de auaricia. Sed qd diuitias hec p toꝛmēta coactas. Cū furoꝛ haud dubiꝰ cū ſit manifeſta phꝛeneſis. Vt locuples moꝛiaris egēti viuere fato Interea pleno cū turget loculꝰ oꝛe. Creſcit amoꝛ nūmi quantuꝫ ipa pecunia creſcit. Quid Cato dicit. Deſpice diuitias

ſi vis anima eſſe beatus. Quas qui concipiunt mendi-
cant ſemp amare. Quid Uirgilius. Auri ſacra fames
quid non mortalia cogis Pectora ꝛc.
¶ Quot ſunt auaricie ſpẽs: Dico quinqꝫ ſm Bonauẽ-
turam. ſ. ſubtractio elemoſyne. furtum. rapina. vſura et
ſymonia. Quid Tuliꝰ ait de auaricia. Dicit. Nihil eſt
tam anguſti ꝛ parui animi q̄ꝫ amare diuitias. Idem in
Paradoxis. Improbi autẽ ꝛ auari qm̄ incertas atqꝫ in
caſu poſitas poſſeſſiones habẽt ꝛ plꝰ ſp appetũt: nec eo
rum quiſqꝫ inuẽtus eſt cui qd̄ haberet eſſet ſatꝫ. nõ mo-
do nõ copioſi ac diuites. ſed etiã inopes ꝛ paupes eſti-
mandi ſunt. Itẽ nihil eſt honeſtiꝰ ꝛ magnificentius q̄ꝫ
pecuniã ꝯtemnere ſi nõ habes. ꝛ ſi habeas eã ad benefi-
centiam ꝛ liberalitatẽ conferre. Quid Saluſtius ait de
auaricia: Dicit. Auaricia fidẽ, ꝓbitatẽ ꝛ ceteras bonas
artes ſubuertit: quã nemo ſapiẽs cõcupiuit. animũqꝫ vi
rilem effeminat. ſp eſt infinita ꝛ inſatiabilis. neqꝫ em̄ co
pia neqꝫ inopia minuit. Quid Hierony: Dico. Auaro
tam deeſt qd̄ habet q̄ꝫ qd̄ nõ hꝫ. Idẽ dicit. Auarꝰ etiaꝫ
obolo indiget. ¶ Quot ſunt filie auaricie: Dico ſm
Gregoriũ. ſeptem: que ſunt proditio. fraus fallacia. per
iurium. inquietudo mentis. violẽtia. obduratio. Prodi
tio pſonaꝝ ꝓpter lucꝝ tpale. Fraus qñ ꝓximꝰ decipitur
vel eius bonũ impedit. Fallacia que fit in verbo qñ cau
ſa lucri ꝓximꝰ decipit. Periurium qd̄ fit in vendiõe vel
emptione. Inquietudo mentis qñ qs nõ ceſſat cogita-
re ꝓ diuitijs ꝯgregandis. Uiolẽtia qñ ꝑ vim alioꝝ bo
na rapiunt. Obduratio cordis: qñ excedit quis in reti-
nendo nolens petentibꝫ ꝛ indigẽtibꝫ diſtribuere de his
quibus ipe abundat. ¶ Quot filias genuit diabolus
ex matre auaricia: Dico ſeptem: quas magnifice de-
ſponſauit diuerſis in hoc mundo. Primo ex ipſa genuit

ſymoniam:quam deſponſauit prelatis. Scdo rapinam quam deſponſauit militibꝰ. Tertio vſuram: quã dedit burgenſibus. Quarto fraudem: quã dedit mercatoribꝰ Quinto ſuperbiam:quam dedit mulieribꝰ. Sexto hy/pocriſim:quam dedit ſpiritualibus. Septimo luxuriã quam deſponſauit omnibꝰ.

¶☞ De tertio pctõ mortali ſcʒ luxuria.

Quid eſt luxuria? Dico eſt libidinoſus voluptatis appetitꝰ. hoc intellige de appetitu qui eſt cũ cõſenſu rationis. Quottuplex eſt tentatio luxurie? Dico quintuplex. vnde verſus. Viſus ꝛ alloquium contactꝰ ꝛ oſcula. factum.

Quid dicit dominꝰ de luxuria? Si videris mulierem ꝛ concupiueris eam: iam mechatus es in corde tuo. Jõ ꝗprimũ venit tentatio abijce ne conſentias.

Quid Paulus ait. Nolite errare. neqꝫ fornicarij: neqꝫ adulteri: neqꝫ molles regnum dei poſſidebunt.

Quid dicit Cato de luxuria. Luxuriam fugito ſimul ꝛ vitare memento Crimen auaricie: que ſunt contraria menti.

Quid Tulius ait. Cum omni etati turpis ſit: ſenibus ꝓo turpiſſima eſt.

Quid Boetius de ea dicit libro. iij. proſa. vij. Triſtes ꝓo voluptatum exitus quiſquis reminiſci libidini ſuaꝝ volet intelliget. Jdem eodẽ libro. metro ſeptimo. Ha/bet hoc voluptas omĩs. Stimulis agit feruentes. Apĩ umqꝫ par volantium. Ubi grata mella fudit Fugit et nimis tenaci. Ferit icta corda morſu.

Quid Tulꝰ ait de ea? Dicit. Libidinoſa etẽm adoleſcentia effetum corpus tradit ſenectuti. Jdẽ dicit. Nul/la capitalior peſtis ꝗ voluptas corporis que hominibꝰ a natura eſt data. Jdem Tulius. Nullum facinꝰ adeo

malum ad quod ſuſcipiẽdum non libido voluptatis im pellit. Idem Tulius dicit. Impedit cõſilium voluptas rationi inimica ac mentis perſtringit oculos: nec habet vllum cum virtute cõmertium.

¶ Quanta mala facit luxuria. Dicit ad hoc Gregori⁹ Nazanzenus. Luxuria ſenſum hebetat. intellectum con fundit. maculat voluntatem. obſcurat memoriam. eua/ cuat cerebrum. obnubilat viſum. vultum reddit pallidũ anhelitum facit fetidum. ſenium inducitur. vita minuit. ⁊ morti ocius appropinquatur.

¶ Quot ſunt ſpecies luxurie aut differentie. Dico ſex. ſcꝫ Fornicatio. Et eſt qua ſoluta perſona cognoſcit aliã Adulterium eſt luxuria qua coniugalis torus violatur. Stuprum eſt quo virginalis incorruptio defloratur. Sacrilegium eſt quo pſona religioſa fornicatur. Ince/ ſtus eſt coitus cõmiſſus contra conſanguinitatẽ vel affi/ nitatem vel compaternitatem. Peccatum contra natu/ ram eſt beſtiale ⁊ non naturale.

¶ Quot ſunt filie luxurie. Dico ſm Gregorium. Octo Cecitas mentis: qꝛ in ope luxurie lumẽ rõnis q̃ſi extin/ guitur. Inconſideratio. qꝛ tantũ imergit delectationi vt nec de amaritudine mortis cogitat: nec penã inferni for midat. Inconſtãtia: qꝛ volũtas eſt adeo libidine carnis fracta vt ſtatũ ſuũ ſeruare nõ valeat. ſꝫ iaꝫ illuc iam iſtuc labitur. Precipitatio: qꝛ feruore ꝯcupie freq̃nter ſe peri culo exponit. Amor ſui quo q̃s deſiderat longaꝫ vitã vt ſuã expleat voluntatem. Odiũ dei: qꝛ deteſtat deũ tan/ q̃ꝫ impedimentũ carnalis cõcupiſcẽtie. Amor ſeculi. quo quis penes ſeculũ ſꝫ manere deſiderat ꝓpter fruitionem voluptatis carnalis. Deſperatio. qꝛ voluntas excecata pñti voluptate de beatitudine deſperat.

¶☞ De quarto peccato mortali ſcꝫ Ira.

Quid eſt ira: Dico ſm Caſſiodoꝝ. Eſt mot⁹ ani-
mi concitat⁹ ad penā ꝓuocāti inferendā. Raban⁹
dicit ꝙ eſt oīs mal⁹ mot⁹ ad nocendū. Quid dicit
Salomon de ira: Scelus ⁊ iracūdia minuūt dies hoīs
⁊ ante tps ſenectā inducūt. iocūditas cordis hec eſt vita
homis ⁊ theſaurus ſine defectione. Unde quidā. Si
vis incolumē ſi vis te reddere ſanū. Curas tolle graues
iraſci crede ꝓphanū. Quid Cato de ira dicit: Litem in-
ferre caue cū q̄ tibi grā iūcta. Ira odiū generat: ꝯcordia
nutrit amorē. Idē dt. Irat⁹ de re incerta ꝯtēdere noli.
Impedit ira aīm ne poſſit cernere verū. ¶ Quottuplex
eſt ira: Dico duplex. ſ. ira ꝑ zelū ⁊ ira ꝑ viciū. Ira ꝑ zelū
.i. amorē eſt q̄ vult punire ꝑſonā vt viciū ei⁹ deſtruatur
⁊ in meli⁹ emēdet. ⁊ ita legit xp̄m ſepe iraſci iudeis. Ex
hac ira ſupiores debēt iraſci inferiorib⁹ delinquētibus. ⁊
iſta nō eſt pctm̄. Sꝫ ira ꝑ viciū eſt q̄ vult ꝙ ꝑſona punia-
tur vt vindicta ſumet. ¶ Quot ſunt filie ire: Dico ſm
Gregoriū ꝙ q̄nq̄. Rixa. et eſt qñ hoīes mutuo ſe ꝑcuti-
unt: ⁊ cōſiſtit in facto. Tumor ment. ⁊ eſt qñ hō cogi-
tat in corde ſuo diuerſas vias vindicte. Cōtumelia qñ
hō voce ſua dicit corā mult defectū alteri⁹ i vituperiū
⁊ dehonorationē ei⁹. Indignatio eſt volūtas vindicās
ſe ꝑ ſignū moleſtie. Blaſphemia eſt viciū ꝓrumpens in
verba iniurioſa cōtra deū ⁊ ſanctos.

¶ De q̄nto pctō mortali ſcꝫ inuidia.

Quid eſt inuidia: Dico ſm Aug. eſt odiū felicita-
tis aliene. Item ſm Damaſcenum. Eſt triſticia de
alienis bonis. Ergo oīs inuidia includit in ſe odium et
triſticiam. ⁊ g̊ inuidia eſt morb⁹ animi valde moleſtus.
Quid dt Salomon de inuidia vt eſt triſticia: dicit ſic.
Sicut tinea nocet veſtimento ⁊ ṽmis ligno: ita triſticia
nocet cordi. Hoc eſt ſicut tinea corrodit ⁊ ꝯſumit veſti-

mentum: ita inuidia ſeu triſticia conſumit oſſa ⁊ carnẽ.
¶ Quot ꝙ mala facit inuidia? Dico quinqȝ. Corpus deſiccat. ſanguinẽ conſumit. faciem pallidat. gemẽbũda ſuſpiria efficit: ⁊ cor ſemper triſte reddit. Quid Catho ait. Inuidiam nimio cultu vitare memento. Que ſi nõ ledit: tamen hanc ſufferre moleſtum eſt. Inter quos reperitur inuidia? Dicit Areſto. Reperitur inter pares: vt lutifigulus odit lutifigulũ. ſic tabernarius tabernarium. ⁊ qui ſunt eiuſdẽ queſt9 ſibiiñuicem inuident.
¶ Quot ſunt filie inuidie? Dico ẜm Gregoriũ quinqȝ. Odium eſt voluntas affectans ꝑrimo malum ⁊ nolẽs ei bonũ. Suſurratio eſt qñ quis ſeminat diſcordias inter fratres ꝑ quã amicicia tollit inter amicos: qđ eſt grauiſſimum peccatũ. Et ideo dicit Salomon. Non appelleris ſuſurro ⁊ bilinguis maledictus eſt. multos enĩ turbauerunt pacem habentes. Detractio ⁊ eſt aliene bone fame ꝑ occulta ꝟba denigratio. Caue libẽter audire detractiones. Uñ detractor ⁊ eius auditor eadẽ pena puniuntur. Uñ Berñ. Detrahere aut detrahentẽ audire quid hoꝝ damnabilius ſit nõ facile dixerim. Exultatio in aduerſis proximoꝝ. Afflictio in bonis ꝓximi.

¶ De ſexto pctõ mortali ſcȝ gula

Quid eſt gula? Dico ẜm Auguſtinũ ꝙ eſt imoderatus cibi auiditas. Quid dicit Paulus de gula? Dicit ꝙ plures moriunt crapula ꝙ̃ gladio. Quid dñs ait. Erat quidã diues q̃ induebat purpura ⁊ epulabat ſplendide: q mortuus ſepultus eſt in inferno. ¶ Quid Salomon? Noli auidus eſſe in epulatione. in multis enĩ eſcis erit infirmitas. Idem dicit. Propter crapulã multi obierunt. q̃ aũt abſtinẽs eſt adijciet vitam. Quid Catho ait? Hoc bibe qđ poſſis ſi tu vis viuere ſanus. Morbi nanqȝ mali cauſa eſt quecunqȝ voluptas.

Quinqȝ mo/dis peccatur circa gulam

- Primo qñ añ ſtatutũ tp̄s comedit̃
- Scđo quando nimis delicate.
- Tertio qñ nimis abũdant̃ ſumit̃
- Quarto qñ nimis ardenter ſumit̃
- Quĩto qñ nimis ſtudioſe cibũ p̄pas

¶ Quot ſunt filie gule: Dico ſm Gregoriũ qnqȝ. Inepta leticia. ⁊ eſt p exteriores luſus excitãs libidinẽ in guſtu. Scurrilitas q̃ p ꝟba carnalia libidinis guſtũ cõmouet. Immundicia. ⁊ eſt vomit⁹ ⁊ eructationes fetide ac luxuria. Multiloquiuȝ. qđ eſt multiplicatio ꝟboꝝ p̄ter vtile ⁊ neceſſitatẽ. Hebetudo mentis. ⁊ eſt ſubuerſio rationis ex nimia repletione ventris.

¶☞ De Ebrietate.

Quid eſt ebrietas: Ad hoc reſpondet Seneca. Ebrietas eſt voluntaria inſania que omne vicium incendit ⁊ detegit. ⁊ oẽm verecundiam malis obſtantẽ remouet. Quid Paulus ait de ebrietate. Nolite inebriari vino in quo luxuria eſt. Quid Hieronym⁹. Nihil tam obruit memoriã ſicut frequens comeſatio ⁊ ebrietas. Auguſtinus ait. Ebrietas eſt blãdus demon. dulce venenũ. ſuaue pctm̃. quã q̇ hȝ ſeip̄m nõ hȝ. Quid adhuc idem ait: Ebrietas aufert memoriam. ſenſum diſſipat. confundit intellectum. concitat libidinem. inuoluit linguam. corrumpit ſanguinem. omnia membra debilitat. diminuit vitam. ⁊ omnem ſalutem exterminat. Quid Terentius: Sine cerere ⁊ baccho friget venus. Quid Horacius: Quid non ebrietas deſignat. aperta recludit. Spes iubet eſſe ratas: ad prelia trudit inermem.

¶ Queritur. An ebrietas ſemper ſit peccatum mortale Dico ꝙ bibiturus poteſt ſe tripliciter habere circa potum. Uno modo quando neſcit potum eſſe fortem et

potentem inebriare. tunc ebrietas poteſt eſſe ſine pecca-
to. Alio modo quādo potum ſcit eſſe fortem: non tamē
eſtimat ipſum potentem inebriare. ⁊ ſic eſt veniale. Ter
tio quando ſcit potum fortem ⁊ potentem ⁊ vult poti⁹
ebrietatem incurrere ꝙ̄ a vino abſtinere: ⁊ tunc eſt pec-
catum mortale.

¶☞ De ſeptimo peccato mortali ſcꝫ acidia

Quid eſt acidia? Dico. eſt torpor animi quo quis
bona negligit inchoare: ⁊ inchoata faſtidit perfice-
re: ⁊ tedet audire verbum dei.

Quid Cato dicit de acidia? Segniciem fugito que vi-
te ignauia fertur. Nam dum animus languet conſumit
inertia tempus. Quid Laborintus? Deſidiā men-
tis elegia vidit et inquit. Incipe ꝑficies auxiliante deo.
Quid Salomon ait contra pigros? Dicit ſic. Vade
ad formicam o piger ⁊ conſidera vias eius ⁊ diſce ſapi-
entiam. parat in eſtate cibum ſuū: ⁊ congregat in meſſe
quod comedat. Quid adhuc. Propter frig⁹ piger ara-
re noluit: mendicabit ergo eſtate: ⁊ non dabitur illi.

¶ Quot ſunt filie acidie? Dico ſꝫm Gregorium ſex. ſcꝫ
Malicia. eſt qua quis deteſtaẜ bona ſpiritualia. Ran-
cor eſt amaritudo cordis incluſa ſuꝑ talem vel tales.
Puſillanimitas eſt qua quis immoderate diffidet de
proprijs viribus: ⁊ recuſat in id tendere quod eſt ſue po
tentie cōmenſuratum.
Deſperatio eſt diffidentia de proprijs viribus ⁊ de au-
xilio dei ad implenda ardua ⁊ de remuneratione dei.
Torpor eſt grauedo tepida ⁊ pigra ad perficiendum
inchoata. Vagatio mētis eſt qua interno gaudio de-
ſtitutus ⁊ priuatus eſt non habens in ſe quo delectetur.
⁊ ideo euagatur ad res exteriores illicitas querens in il-
lis conſolationem ⁊ quietem.

¶ De Sacramentis eccleſiaſticis.

Quot ſunt ſacramenta eccleſiaſtica? Dico ſeptem. ſcʒ baptiſm⁹. ↄfirmatio: q̄ fit in fronte p̱ ep̄m. ordo corp⁹ chr̄i. matrimoniū. penitētia. cōfeſſio. extrema vnctio. vn̄⁹. Abluo. firmo. cibo. piget vxor ⁊ ordinat vngit. Per abluo intelligit̄ baptiſmus. p̱ firmo ↄfirmatio p̱ cibo corpus chr̄i. p̱ piget penitētia. p̱ vxor matrimoniū p̱ ordinat ordo ⁊c̄. Itē. Ordo cōiugiū fons cōfirmatio panis. Unctio poſtrema. ↄfeſſio ſunt ſacramenta.

¶ Quare dn̄s ieſus chr̄s puidit de iſtis ſeptē ſacramē‑tis. Dico ꝙ ↄ̄ ſeptē infirmitates ſp̄uales q̄ ſunt in nob. Sunt em̄ due infirmitates. ſ. generalis. que eſt infirmitas pene ⁊ infirmitas culpe.

Infirmitas culpe eſt triplex	Eſt culpa originalis: contra quam eſt baptiſmus
	Eſt culpa actualis mortalis: cōtra quam eſt penitētia
	Eſt culpa actualis venialis. cōtra quam eſt vnctio
Infirmitas pene eſt quadruplex.	Ignorantia contra quam eſt ordo
	Infirmitas ↄ̄ quā eſt cōfirmatio
	Malicia. ↄ̄ quam eſt euchariſtia
	Cōcupiſcētia. ↄ̄ quā eſt mr̄imoniū

¶ Hic iuuenes debēt notare ꝙ faltē trib⁹ modis debēt ↄfiteri de trib⁹ ſacramentꝭ. De baptiſmo: ꝙ aīam ſuā p̱ baptiſmū purgatam ſepe multꝭ pctīs maculauerūt. De pn̄ia. ꝙ ↄfeſſionē ſuā ⁊ pn̄iaꝫ nimis diſtulerūt ⁊ impfecte fecerūt. ⁊ ꝙ magis ex coactōe aut timore aut cōſuetudine pn̄iam ⁊ ↄfeſſionē egerint q̄ꝫ ex charitate. De eucharistia. ꝙ ſacramentū altaris ſine deuotōe cū immundo corde adorauerunt. oculis impudicis reſpexerūt, ⁊ debitam reuerentiā non fecerunt.

¶ De Septē Donis Spūſſancti.

Quot ſunt dona ſpūſſancti: Dico ſeptē.vʒ. Sap. intel.con.for.ſci.pi.ti.collige dona. Sap.i.ſapientia in diligēdo ⁊ ꝯtēplando diuina. Intel.i.intellect⁹ in cognoſcēdo q̄ttuor nouiſſima. Con.i.conſiliū in docendo ⁊ eligēdo bonū ⁊ declinando a malo. For.i. fortitudo in ſuſtinēdo ⁊ reſiſtēdo tētationibꝫ. Sci.i.ſcīa in conuerſando ⁊ meipm̄ ꝯgnoſcēdo. Pi.i.pietas ī cōpatiēdo ꝓximo. Ti.i.timor dei in reuerēdo ⁊ ad malū fugiendū ⁊ ad ſalutē aīe querendū. ¶ Quare dicunt̄ dona ſpūſſancti: Dico iō: qꝛ infundit nobis ea ſpūſſctūs cū gratia gratū faciēte. Et iō q̄ eſt extra pctm̄ mortale hꝫ in ſe graciam ſpūſſcti ſimul cū iſtꝭ donis: ⁊ recedēte grā ꝓpt̄ peccatum mortale etiā recedūt iſta dona. Quid opant̄ iſta dona in nob. Dico q͞ expellūt a nobis ſeptē pctā mortalia. Timor expellit ſupbiā. Conſiliū auariciaꝫ. Pietas inuidiā. Intellect⁹ gulā. Scientia iram. Sapientia luxuriā.q̄ eſt q̄ſi quedā inſania. Fortitudo acidiā que mētem reddit ad bona impotentem.

¶ De ſeptē operibꝫ miſcđie corpalibꝫ.

Quot ſunt opa miſcđie corpalia: Dico ſeptem.vʒ. Viſito.poto.cibo.redimo.tego.colligo.condo.

Primum viſitare infirmos	
Secundum.potare ſitientes	
Tertium.cibare eſurientes	Septem opera
Quartum.redimere captiuos	miſericordie cor
Quintum.veſtire nudos	poralia.
Sextum.colligere peregrinos	
Septimum.ſepelire mortuos.	

¶ Debent pueri iſta opera miſcđie imprimere memorie: vt cum poſtea facultatē habuerint ſe in his exerceāt: quia iſta opa ſunt deo acceptiſſima. Quid dicit dñs de

els in euangelio. Dicit ad illos qui damnati ſunt. Ego eſuriui ꝛ non dediſtis mihi ad manducandum. Ego ſiriui ꝛ non dediſtis ꝛc.

¶☞ De operibus miſcdie ſpūalibus.

Quot ſunt opera misericordie ſpūalia. Dico ſeptē. vñ⁹. Corripe ſuade doce dimitte ſolare fer ora.

Primum eſt corripere peccantem
Secundum. ſuadere dubitanti
Tertium. docere ignorantem
Quartum. dimittere in te peccanti
Quintum. conſolari triſtantes
Sextum. ferre tibi iniuriantes
Septimum. orare pro ſalute omnium.

Septem opera miſericordie ſpiritualia.

¶☞ De Octo beatitudinibus anime

Quot ſunt beatitudies anime. Dico ſunt octo. vñ⁹
Paupertas ſpiritus mitis lugens miſeranſq;
Juſticiam petere. cor mundum. pa. perſequenſq;

¶ Quid dicit dñs in euāgelio de iſtis beatitudinibus.
Beati pauperes ſpiritu. qm̄ ipſoꝝ eſt regnum celoꝝ.
Beati mites. qm̄ ipi poſſidebunt terram
Beati qui lugent. qm̄ ipſi conſolabuntur
Beati qui eſuriunt iuſticiā: qm̄ ipi ſaturabunt
Beati miſericordes. qm̄ ipi miſcdiam conſequent
Beati mundo corde. qm̄ ipſi deum videbunt
Beati pacifici: qm̄ ipi filij dei vocabuntur
Beati qui pſecutionem patiunt ꝓpter iuſticiam. quoniā ipſorum eſt regnū celoꝝ.

¶☞ De Peccatis alienis

Quot ſunt peccata aliena. Dico. Nouem: que patent in his verſib⁹ ſequentib⁹.

Juſſio conſilium conſenſus palpo recurſus
Participans: mutus: non obſtans: nō manifeſtans.

Iuſſio.i.aliꝫ iubere vt malū faciant ꝓximo ſuo
Conſilium dare aliꝫ vt malum faciant
Conſenſus.dare conſenſum ad malefaciendū alterī
Palpo.i.laudare raptorē vl' malefactorē de pctō ſuo
Recurſus.i.hoſpitari fures ⁊ maleficos ⁊ eos defendē
Participans.i.habere partem de bonis ablatis
Mutus.i.doloſe furtum vel rapinam tacere
Non obſtans.id eſt non reſiſtere peccantibus quando ſine periculo facere poteſt.
Non manifeſtans.id eſt non reuelare ⁊ manifeſtare rē ablatam qn̄ ⁊ vbi poſſet hoc facere.

¶ De Peccatis in Spiritumſanctum.

Quot ſunt peccata in ſpiritumſanctū: Dico ſex. ſcꝫ Impugnatio veritatis. Preſumptio. Deſperatio Induratio. Inuidentia fraterne charitatis. Contemptus penitentie.vndeuerſus.

Impugnans verum.preſumens.ſpemqꝫ relinquens.
Hinc induratus.odiens quoqꝫ fratris amorem
Emendam ſpernens.impugnat pneuma beatum.

¶ Quare iſta pctā dicunt in ſpm̄ſanctū: Dico qꝛ fiūt ex pura malicia: ⁊ imgugnāt bonitatē ſpūſſcti ex cuius gr̄a fit remiſſio pctōꝝ. ¶ Quid dꝛ de pctō in ſpiritūſanctuꝫ in euangelio: Dicit ſic. Si peccaueris in patrē.remittet tibi hic. Si peccaueris in filiū.remittet tibi hic. Si peccaueris in ſpiritūſanctū. nec remittet tibi h nec ī futuro. ¶ Quō intelligit hoc ꝙ pctm̄ in ſpm̄ſctm̄ eſt irremiſſibile: Dico. intelligit irremiſſibile nō qꝛ remitti nō poſſit ī hoc ſeculo.ꝫ qꝛ vix ⁊ cū maxima difficultate remittitur. Etiā ꝓpter impotentiā hoīs. qꝛ vix ſe p̄t preparare ad gr̄am quē tāta moles pctī ꝑmit. Etiā nō legit aliqs talꝭ ſaluatus.ſicut Melchiſedech dꝛ ſine p̄re. non qꝛ nō habuit patrē:ꝫ qꝛ nō legit de eius patre.

¶ De quattuor Nouiſſimis.

Memorare nouiſſima tua ꝛ in eternum non peccabis. Que ſunt ergo illa que retrahunt maxie a pctis: Dico cū Salomone ī Eccl. In omīb9 opib9 tuis memorare nouiſſima tua ꝛc̄. Vn̄ Aug9. Plus ſola vitāda eſt pcti feritas ꝗ̄ ꝗlibet tormētoꝝ imanitas. ¶ Quot ſunt nouiſſima hominis: Dico q̄ttuoꝛ ſunt nouiſſima hoīs cōiter apđ ſanctos in nūero cōputata.ſ.moꝛs.iudiciū.gehēna ꝛ gloꝛia. De ꝗb9 đt btūs Bern̄. Quid hoꝛribili9 moꝛte.ꝗd terribili9 iudicio.ꝗd intolerabili9 gehēna.ꝛ ꝗd iocundius celeſti glīa. Vn̄ đt Aug. Nā frequēs q̄ttuoꝛ nouiſſimorum memoꝛia a pctis nos reuocat: ꝓtutib9 nos copulat ꝛ in oī bono ope nos tenet ꝛ ꝯfirmat. Jō đt eximi9 pꝛopheta Dauid. Vtinā ſapent ꝛ ītelligerēt ac nouiſſima ꝓuiderēt. Qūo ſctūs Ber̄.exponit: Dico ſic. Vtinam ſapent ꝑ tria p̄terita bonoꝝ amiſſionē. maloꝝ cōmiſſionem.tempoꝝ amiſſionem.

Vtinā ītelligerēt ꝑ tria pn̄tia: vite pn̄tis bꝛeuitatem, ſaluandi difficultatem, ſaluādoꝝ paucitatem.

Vtinā pꝛouiderent ꝑ tria futura: Moꝛtem qua nihil certius, Extremū iudicium quo nihil hoꝛribilius, Eternum ſupplicium quo nil intolerabilius.

Vn̄ quidā volēs hec nouiſſima freq̄nter hr̄e pꝛe oculis ꝛ iugiter in mēoꝛia verſificādo ſic dixit. Bis duo ſunt q̄ coꝛdeten9 ſub pectoꝛe miſi. Moꝛs mea iudiciū baratri nox lux paradyſi. Iſta ſunt q̄ttuoꝛ rote currus anime vehentes eam ad eternā ſalutem. Iſta ſunt q̄ttuoꝛ incitamenta incitantia ſpm̄ homis vt ſpꝛet3 omībus munda-

nis ad ſuũ redeat creatorē. vñ Aug. Memorare nouiſſima tua o iuuenis q̄ floride ambis ⁊ pgis capite eleuato: cuncta q̄ dei ſunt deſpiciēdo. Memorare nouiſſima tua qꝛ terra es ⁊ in terram ibis. Memorare nouiſſima tua: qꝛ ꝯcepꝰ es in culpa: natꝰ in pena: viues ĩ miſeria. ⁊ neceſſario morieꝛ in anguſtia. Memorare ḡ nouiſſima tua q̄ q̊tidie epularis ſplēdide qũo nudus de vtero matris veniſti: ⁊ nudus reuerteris.

¶☞ De Primo Nouiſſimo ſcꝫ Morte.

Quid Bern. d̄t de p̄mo nouiſſimo: puta de morte Dicit ſic. Miſer hõ q̄re te in oĩ hora nõ diſponis ad mortē. cogita te iã mortuũ q̄ ſcis te de nec̄itate moriturꝫ. diſtingue q̄liter oculi tui vertētur in capite. qualiť vene rumpenť in corpore: ⁊ cor tuũ ſcindetur in dolore. ¶ Quid dr̄ in libello de contēptu mũdi: Mors reſecat mors oĩa necat qđ carne creať. Magnificos p̄mit ⁊ modicos cũctꝫ dñatur. Nobiliũ tenet imperiũ: nullũq; veretur. Tam ducibꝫ q̄ p̄ncipibꝫ cõis habeť. Mors iuuenes rapit atq; ſenes nulli miſereť. Illa fremit genꝰ om̄e tremit qđ in orbe moueť. ¶ Dic mihi vbi eſt Hector ⁊ Julius: vbi Alexander potētiſſimꝰ: vbi Judas Machabeus ⁊ Samſon fortiſſimꝰ: vbi Creſus ditiſſimꝰ: vbi Abſolon pulcerrimꝰ: vbi Galienꝰ medicꝰ ⁊ Auicēna eius ſociꝰ: vbi Salomon prudētiſſimꝰ: vbi Plato vbi Porphiriꝰ: vbi doctiſſimꝰ poetaꝝ Virgiliꝰ: Nõne eos tanq; peregrini ⁊ hoſpites vniꝰ diei velociſſime tranſierũt. Ita ⁊ te breuiſſime moriturum time.

¶☞ De ſcđo nouiſſimo ſcꝫ Extremo iudicio.

Quid ais de ſcđo nouiſſimo qđ eſt extremũ iudicium: Dico q̄ illđ eſt terribiliſſimũ ⁊ iõ ſũme timēdum. Vñ Bern. Conſidera o anima mea cũ tremore q̄d erit de te ĩ die nouiſſimo qñ ꝯ te de cogitatõibꝫ loq̄/

E

tur conſcientia: quãdo de actionibꝰ tuis accuſabũt te ele menta. qñ ꝯtra te in teſtimonium portabit crux. qñ con tra te clamabũt vulnera. allegabũt vincula. daui loquen tur. cicatrices conquerent. O ſumme anguſtie. hinc erũt peccata accuſantia. illic terrẽs iuſticia. intꝰ vrens conſcĩa ſubtus horridũ cahos inferni. ſuꝑ iudex iratꝰ iuſti iudi cij. foris mundus ardẽs ⁊ iuſticia iudicãtis terrens. O aĩa ſiue vigiles ſiue dormias ſꝑ in auribꝰ tuis illa terri bilis vox reſonet. ſurgite mortui venite ad iudicium. vñ Hiero. Quotiens illũ diem conſidero: toto corde con tremiſco: ſiue comedã ſiue bibam: ſiue aliud faciã ſꝑ vi detur illa horribilis tuba ſonare in auribꝰ meis: ſurgite mortui venite ad iudiciũ. O aĩa mea nunq̃ recedat a memoria tua. Ite maledicti in ignem eternum. Venite benedicti ꝑcipite regnũ. Quid eñ terribiliꝰ ⁊ horribi lius poteſt audiri q̃ ite. ⁊ quid delectabiliꝰ exꝑmi q̃ ve nite. Tunc vt ait Bern. pctã erunt ligata ad collu; pec catoris: ⁊ dicent ad eum. tu nos egiſti. oꝑa tua ſumꝰ. nõ te deſeremus. tecum erimus. tecum ad iudicium ꝑgemꝰ Et ideo ſicut furtum ligatũ ad collũ furis eum accuſat: ita peccata accuſabunt miſerũ peccatorem.

¶ De tertio nouiſſimo Gehenna ignis.

Quid ais de tertio nouiſſimo qd eſt gehẽna ignis? Dico q᷑ infernalis ignis vim ⁊ potentiã nulla vox exꝑmere poteſt: nec vllus ſermo explicare: q᷑ in infinitũ quaſi acerbior eſt q̃ ignis noſter. Nam dicit ſanctꝰ Se baſtianus q᷑ iſte ignis ſenſibilis ita ſe habet ad gehẽna lem ignem: ſicut ignis in pariete depictus ad iſtũ ſenſibi lem. Quid Bern. ait de tertio nouiſſimo? Dicit. Ego abhorreo vermẽ mordacem. mortẽ viuacẽ. o gehẽnalis regio fugienda: vbi eſt ignis ardens. frigus rigens. ver mis imortalis, fetor intolerabilis, mallei percutientes,

tenebre palpabiles. confuſio peccatoꝝ. imoderatio vinculorum. horribiles facies demonū. Quid Auguſtin⁹ ait? Ve inquit illis quib⁹ preparaꝛ dolor vermium. ardor flāmaꝝ. ſitis ſine potu. fletus ꝛ ſtridor dentium. lachryme oculorum. vbi mors optatur: ſed nō dabitur ei. vbi nullus ordo ſed ſempiternus horror inhabitat. Quid Virgilius (qui non chriſtianus ſed paganus fuit) ait de penis inferni? Sic ait in ſexto. Non mihi ſi lingue centum ſint: oraq̧ centum. Ferrea vox. omnes ſcelerum comprendere formas. Omnia penarum percurrere nomina poſſem.

¶ De quarto Nouiſſimo Gloria celeſti.

QUid ais de quarto nouiſſimo qđ eſt gloria celeſtis? O aīa erige rōnem ꝛ intellectū ꝛ dilata tuum affectum ꝛ ingredere gaudium domini tui. De quo ait ſcriptura. qđ gaudiū nec ocul⁹ in hac vita pfecte vidit: nec auris audiuit neq̧ in cor hominis aſcendit. Quid Bern. ait? Gaude o anima ꝛ exulta et magnam laboris tui mercedem conſidera. que reuera eſt tam multa ꝙ nō poteſt numerari. tam magna ꝙ nō poteſt menſurari. tā ſpcioſa ꝙ nō p̄t eſtimari. tam copioſa ꝙ nō p̄t terminari. ¶ Utrum cognoſcem⁹ nos mutuo? Audi Anſelmum dicentē. Ibi a ſingulis oēs. ibi ab omib⁹ ſinguli cognoſcuntur. nec quenq̧ latebit qua patria. qua gente q̄ ſtirpe quiſq̧ conditus ſit. Cōcordat Grego. Boni bonos in regno. mali malos in ſupplicio agnoſcūt. Idē Greg. Ibi erit tam pfecta charitas iuſtorum vt vnuſquiſq̧ diliget proximū ſuum ſicut ſeipſum. Ex quo illud ineſtimabile ſequitur bonum: ꝙ ibi vnuſquiſq̧ de alteri⁹ gaudebit bono: ſicut de proprio merito. Proinde cum inenarrabilis ſit numer⁹ electoꝝ: quis putas enarrare ſufficit gaudiū electoꝝ. In celeſti conuiuio audies angelos

ſubilãtes.virgines choruſcãtes.apl'os pſallẽtes.marty/res tripudiãtes.ↄfeſſores laudãtes. patriarchas ꝛ ꝓphas iocundãtes.oẽſcꝫ ſanctos ꝛ electos dei vnanimiter pa/trẽ ꝛ filiũ ꝛ ſpm̃ſctm̃ collaudantes ꝛ vna voce dicentes. Sãct⁹ ſctũs ſanct⁹:plena eſt oĩs t̃ra gl'ia ei⁹. O q̃ꝫ glorioſum eſt regnũ in quo cũ chr̃o gaudẽt oẽs ſancti ami/cti ſtolis albis: ꝛ ſequunt̃ agnũ quocunqꝫ ierit.

¶☞ Quid faciendũ eſt vt penas eui/temus ꝛ eterna gaudia poſſideam⁹.

Et q2 terrent me horribiles pene inferni. ꝛ q2 alli/ciũt me ineffabilia gaudia celi. quid ḡ faciendũ eſt vt illas penas euitem ꝛ hec gaudia eternalit̃ poſſideã: Ego reſpõdebo tibi cũ Dauid. Quis eſt hõ q̇ vult vi/tam ꝛ diligit dies videre bonos. Ipſe rñdet. Prohibe linguã tuã a malo ꝛ labia tua ne loquant̃ dolũ. Diuerte a malo ꝛ fac bonũ: inquire pacẽ ꝛ pſequere eam. Quid adhuc ait dauid: Dico ipe querit. Dñe quis habitabit in tabernaculo ſancto tuo. ꝛ reſpondet. Qui ingredit̃ ſi ne macula ꝛ opat̃ iuſticiã. q̇ loquit̃ in corde ſuo veritatẽ q̇ nõ egit dolũ ĩ lingua ſua. nec fecit ꝓximo ſuo malũ. qui iurat ꝓximo ſuo ꝛ nõ decipit. q̇ pecuniã ſuã nõ dedit ad vſurã. Uel ego rñdebo tibi duob⁹ v̄bis. Unũ eſt. De/clina a malo ꝛ fac bonũ. Alteꝝ eſt. Si vis ad vitã igre/di ſerua mãdata dei. ¶ Sꝫ q̃ro ſuꝑ illd̕ (fac bonũ) q̃ttu/plex eſt illd̕ bonũ: Dico triplex. ſ. Bonũ in corde vt ſꝑ ſis bone voluntatis velle in meli⁹ emẽdare vitam tuam ꝛ recogites ſepe cordialiter q̃ttuor nouiſſima. Bonũ in ore vt ſis grat⁹ deo: ꝛ ideo ſepi⁹ ore dicas. Gr̃as ago ti bi dñe q̇ me ad imaginẽ tuã creaſti: q̇ me ſanguine tuo ꝛ morte tua amariſſima redemiſti. q̇ me peccantẽ nõ ſta tim dãnaſti: ſꝫ miſericorditer emendatõem meã expecta/ſti. Hoc ſepe repetes ꝛ ſubdes. Laudate dñm oẽs gen

tes laudate eū oīs ppl'i ⁊c̄. Bonū in ope. vt facias dei mādata: ⁊ te exercita in opib⁹ miſcđie: ⁊ in paſſione chri p deuotā ei⁹ meditatōem. Hec ſi feceris dabit deus tibi copioſam gr̄az in p̄nti ⁊ gl'iam ſempiternā in futuro.

¶☞ Quid ſit gr̄a dei ⁊ ad quid vtilis.

QUid eſt gr̄a dei ⁊ ad q̄d vtilis: Dico q̄ gr̄a dei in ſpūalib⁹ influentia facies rōnalē creaturā eterne beatitudinis pticipē. Ad ſcđm dico q̄ ſumme vtil'eſt ⁊ neceſſaria ad eternā btītudinē: q2 ſine gr̄a nemo p̄t ſaluari ⁊ ideo hō q̄ nō eſt in ſtatu gr̄e dū moritur eternaliter dāna/bitur. ¶ Quottuplex eſt gr̄a: Dico triplex. ſ. gr̄a generaliſſima grat; data; ⁊ gratū faciēs. Gratia generaliſſima eſt p quam non ſolū nos. ſ; oīes creature habent ſuum eſſe. ⁊ ideo ſine illa nō poſſumus ſubſiſtere. Gr̄a gratis data eſt q̄ datur nob ad bn̄ cogitandū ⁊ opandū. ⁊ ſi non bn̄ cogitam⁹ ⁊ opamur adhuc ſp manet ad pulſandum liberū arbitriū nr̄m vt bn̄ agat. ⁊ ido iſta gr̄a ſtat cū pctō mortali. De iſta gr̄a loquitur apl's. Diuiſiones gratiarū ſunt. nā aliq̄ habent gratiā faciendi miracula. aliq̄ gr̄am coniurandi ſpūs. aliqui gr̄am ſanitatum. aliqui donum lingue. aliq̄ donū interpretandi. Gr̄a gratū faciens eſt q̄ facit hominē deo gratū ⁊ eterna beatitudine dignum. ⁊ iſta nō poteſt ſtare cū pctō mortali. Iſtā triplicē gratiaz innuit Paulus cū đt. Gr̄a dei ſum id qđ ſum. ecce p̄ma p quā h; eſſe. Gr̄a dei in me vacua non fuit. ecce ſecūda. Et gr̄a dei ſp in me manet. ecce tertia.

¶☞ Ex quib⁹ actib⁹ generatur in nob gr̄a.

GRatia dei nō generatur i nob ex actib⁹: ſ; ſol⁹ de⁹ in/fundit ſil' cū trib⁹ ꝟtutib⁹ theologicis ⁊ cū ſeptē do/nis ſpūſcti. Et qn̄ infundit: Certe qn̄ p gr̄am grat; datam declinam⁹ a malo ⁊ creaturis. ⁊ cōuertimus nos ad deū p dolorem ⁊ ꝯtritōem pctōꝝ cū ꝓpoſito ampli⁹ non

peccādi ⁊ tpe debito ꝯfitēdi. h̄ q̄tienſcūꝗ fac̄ de⁹ in in-
ſtāti infundit grāz ḡtū facientē cū p̄dict̄ ꝟtutib⁹. ⁊ q̄ꝑ pri-
mū peccaſ mortalit̄ ꝑdis illā nobiliſſimā mr̄ez cū filiab⁹
⁊ de filio ⁊ amico dei efficer̄ fili⁹ ⁊ amic⁹ diaboli.

¶ De Uirtute ⁊ eius diuiſione

Quid eſt ꝟtus ꝑ cui⁹ act⁹ euadim⁹ et̄na ſupplicia
Dico ſm Areſto. Eſt habit⁹ volūtari⁹ in medieta
te duaꝝ maliciaꝝ ꝯſiſtēs determinat⁹ recta rōne ꝑut ſa
piens determinabit. Sꝫ ꝟtus ſm Aug. eſt bona q̄litas
mētis q̄ recte viuit̄. q̄ nemo male vtit̄: quā de⁹ in nobis
⁊ ſine nobis oꝑatur. Quot ſunt ꝟtutes quib⁹ tota chri
ſtiana vita regit̄. Dico ſeptē. ſ. tres ꝟtutes theologice. ⁊
q̄ttuor ꝟtutes cardinales. Tres theologice ſunt fides.
ſpes. ⁊ charitas. ꝑ q̄s aīa nr̄a rectificat̄ in ordine ad finē
vltimū q̄ eſt de⁹: in q̄ eſt veritas ſumma: ad quā dirigit
nos fides credēdo. In q̄ eſt ſumma maieſtas ſeu largi-
tas. ad quā dirigit ſpes laudādo ⁊ expectando. In quo
eſt ſumma bonitas: ad quā nos dirigit charitas diligen
do. Quattuor ſunt ꝟtutes cardinales. ſcꝫ prudentia.
iuſticia. fortitudo ⁊ tēperantia: ꝑ quas aīa nr̄a rectificat̄
reſpectu medioꝝ que ſunt ad finem. Media aūt ad vl-
timū finē ſunt oꝑationes bone que fiunt a potētijs nr̄is
Sunt autē in aīa nr̄a quattuor potentie. ſcꝫ rationalis.
voluntas. iraſcibilis. ⁊ concupiſcibilis. Iam prudentia
eſt virtus dirigens ⁊ rectificans potentiaꝫ rationalem:
vt ſciat quid ſit agendū: q̄d ue fugiendū. Sꝫ iuſticia di-
rigit ⁊ regulat voluntatē ⁊ ei⁹ oꝑationes exteriores: vt
reddat̄ vnicuiq₃ q̄d ſuū eſt. Fortitudo cū ſuis ſpēb⁹ re-
gulat appetitū iraſcibilem ꝯtra paſſiones a bono retra-
hentes: vt ſunt timor ⁊ deſꝑatio. Item temperantia cū
ſuis ſpēbus regulat appetitū ꝯcupiſcibilem ꝯtra paſſio
nes ad malū impellētes; vt ſunt amor. delectatio.

¶☞ De ꝟtutib⁹ Theologicis in ſpeciali.

¶☞ De Fide:

Quid eſt fides? Dico ſm apl'm. Eſt ſubſtantia reꝝ ſperandaꝝ argumento non apparentiū. Sed ſm Aug⁹. Fides eſt ꝟtus q̄ credim⁹ ea q̄ nō videm⁹. Sine fide eñ nemo pt ſaluari. Probaṫ: qꝛ dicit dñs. Qui non crediderit nec baptizatus fuerit ſalu⁹ eē nō poterit. Contra. fuerūt multi chꝛiani q̄ fidē habuerūt ꝛ dānatī ſunt. Dico duplex eſt fides. ſcilꝫ fides infoꝛmis. ꝛ fides foꝛmata. iam licꝫ illi habuerīt fidē infoꝛmē: nō tñ foꝛmatam Fides infoꝛmis eſt q̄ non eſt foꝛmata charitate. de qua dr. Fides ſine opib⁹ moꝛtua ē. Uñ ꝑ fidē infoꝛmē bene credimus deū. i. deū eſſe. ꝛ credimus deo. i. verbis eius. qḋ etiā faciunt diaboli. ſed ꝑ ipam non credim⁹ in deum. Quid eſt credere in deū. Rñdet Aug⁹. Credere in deū eſt credendo eū amare. credendo in eū ire. credendo ei adherere. ꝛ credēdo eius mēbꝛis incoꝛpoꝛari. Hoc aūt fit ꝑ fidē foꝛmatā charitate q̄ eſt ꝟtus theologica nobis infuſa. ¶ Quot ſunt articuli fidei? Dico duodecim. de quib⁹ patet in ꝑ̇ncipio.

¶☞ De Spe.

Quid eſt ſpes? Eſt certa expectatio future beatitudinis ex dei gr̄a ꝛ ꝓpꝛijs meritis ꝓueniēs. Et nota ꝙ dicit (ex meritis pꝛopꝛijs) quia ſperare futurā beatitudinem ſine meritis eſſe pꝛeſumptio. vt dicit Gregorius. Et eſt triplex ſpes. ſcilicet ſpes venie peccatoꝛum. ſpes gratie meritoꝛum. ꝛ ſpes gloꝛie pꝛemioꝛom.

¶ Sine ſpe nemo ſaluatur. Probaṫ de Juda qui ſi habuiſſet ſpem venie pctōꝝ ſuoꝝ ſaluus fuiſſet. ꝫ deſperabat. Unde Chꝛyſoſtomus. Nullus deſperare debꝫ veniam. etiamſi circa finem vite conuertatur. Unūquēq; enim deus de ſuo fine non de vita pꝛeterita iudicat.

Quid Boetius dt de ſpe: Dicit ſic. Nec fruſtra ſt in deo poſite ſpes ꝛ p̄ces: q̄ cū recte ſint inefficaces eſſe nō pn̄t. Cōtra: dt idē Boeti⁹. Gaudia pelle. pelle timorē. ſpemq; fugato. Dico ꝙ ſpes nō capit ibi vt eſt ꝟt⁹ theologica. ſꝫ p affectōe ſeu paſſione anime.

¶☞ De Charitate.

Quid eſt charitas: Dico: charitas eſt dilectio q̄ diligit de⁹ ꝓpter ſe: ꝛ ꝓxim⁹ ꝓpter deū. Uel ſic. Charitas eſt virt⁹ q deo adherere eoq; frui deſideramus. ¶ Quot ſt ex ordine diligēda ſm Aug⁹. Dico q̄ttuor Unū qđ ē ſup̄ nos. ſ. de⁹. Alterꝫ qđ noſipi ſum⁹. Tertiū qđ eſt iuxta nos. ſ. ꝓxim⁹. Quartū qđ ē īfra nos ſcꝫ humanū corpus. Quē ordinē diligendi ponit Ambro. Dicit ipe ꝙ p̄mo diligem⁹ deū. ſcđo noſipos. tertio parentes. q̄rto frēs ꝛ filios. deinde domeſticos. poſtremo inimicos. Quid dt Aug. de charitate: Dicit ꝙ nullū donū dei eſt excellenti⁹ dono charitatꝭ. h̄ em̄ ſolū eſt qđ diuidit int̄ filios regni ꝛ filios et̄ne dānationis. Quid Paul⁹ dt de charitate: Dicit ſic. Si linguis hoīm loq̄r ꝛ angelorꝫ. ſi habuero ꝓphetiā ꝛ oēm ſciam. ꝛ ſi diſtribuero ī cibos oēs facultates meas. ꝛ ſi tradidero corp⁹ meum vt ita ardeam. ſi charitatē nō habuero nihil mihi prodeſt. Ita dn̄s dt. Hoc eſt p̄ceptū meū vt diligatis vos inuicem: ſicut ego dilexi vos.

¶☞ De Uirtutibꝫ Cardinalibꝫ.

Quot ſunt virtutes cardinales et qūo differunt a ꝟtutibꝫ theologicꝭ: Dico q̄ttuor. ſ. prudētia. iuſticia. fortitudo. ꝛ tēperantia Et differūt a theologicis: qꝛ ille a deo nobis infundunt: qū ſum⁹ ſine pctō mortali. Sꝫ ꝟtutes inq̄ꝫtū ſunt habit⁹ morales acq̄runt in nobꝫ ex actibꝫ frequēter reiteratꝭ. Itē ille mouēt ad finem. iſte ad media in finē. ille attendunt q̄ꝫtū ad act⁹ interiores.

ſte q̄ntū ad opa exteriora. Quare infundit de⁹ aliquib⁹ grāz cū ꝟtutib⁹ ⁊ aliq̄b⁹ nō: Dico oī optāti ſe ⁊ apiēti fe neſtrā aīe ſuī p cordis ꝯtritiōez de⁹ ſp infundit grāz. idō nob nō deo iputandū. Recte ſicͦ ſol ſplēdet ī domū cui⁹ feneſtre ſunt apte. nō aūt cui⁹ feneſtre ſunt clauſe.

¶ De Prudentia.

Quid eſt prudētia: Dico ſm Phm. eſt recta rō rex agibiliū. Itē ſm Macrobiū. Prudētia eſt mundū iſtū ⁊ oīa q̄ ī mūdo ſtꝫ diuinoꝝ ꝯtēplatiōe deſpicere. ⁊ oēm animi cogitatōem ī diuina dirigere. Quid ē officium prudētie: Dico eſt ex p̄ntib⁹ ⁊ p̄teritꝭ futura ꝓpendere. vñ Eſop⁹. Preteriti rō ſcire futura facit. Boeti⁹. Nō qđ añ oc'los ſitū eſt ſufficit intueri. ꝫ rex exit⁹ prudentia metit̄. Quot ſunt ptes prudētie: Dico tres ſm Tuliū. ſ. memoria: q̄ reſpicit p̄terita. intelligētia: q̄ aſpicit p̄ntia. puidētia: q̄ futuꝝ anteq̄ꝫ fiat p̄uidet. De q̇bus partib⁹ dr̄. Utinā ſaperēt tria p̄terita: ⁊ intelligerēt tria p̄ntia. ⁊ puiderēt tria futura.

¶ De Juſticia.

Quid eſt iuſticia: Dico ſm iuriſtas. eſt ꝯſtans ⁊ ꝑpetua volūtas ius ſuū vnicuiq̄ꝫ tribuens. Sꝫ q̄ro. Quid eſt ius vniuſcuiuſq̄ꝫ: Dico ꝙ h̄ ius exp̄mit̄ ī definitione quā dat Proſp. q̄ illa eſt. Juſticia eſt ꝟtus tribuens ſuā vnicuiq̄ꝫ dignitatē. ſupioꝛib⁹ reuerentiā. parib⁹ concordiā. inferioꝛib⁹ diſciplinā. deo obedientiā. ſibi ſanctimoniam. inimico patientiam. miſero compaſſionem. ¶ Quid Phus dr̄ de iuſticia: Dicit ꝙ iuſticia eſt oīm ꝟtutū p̄clariſſima. nec lucifer ſtella. nec heſper⁹ ita mirabilis eſt vt iuſticia. v. Ethicoꝝ. Quid Dauid dicit de hoīe iuſto: Dicit. Juuenis fui etem̄ ſenui: ꝫ nunq̄ꝫ vidi iuſtū derelictū nec ſemē ei⁹ q̄rens panē. ¶ Nota pagani ſumme obſeruabāt iuſticiā. Narrat Elynādus ꝙ Cā-

byſes rex iniuſtum iudicem fecit excoriari: ⁊ ſup iudicia-
riam ſedem pellem iuſſit extendi: filiumq; ei⁹ deſup ſe-
dere mandauit. Quot ſunt partes iuſticie? Dico ſeptē.
ſcʒ religio.reuerētia.pietas.grārumactio: vindicatio.ve
ritas.innocentia. Quid eſt religio? Dico ꝙ religio latie
eſt eadē cū latria grece. ⁊ eſt honoꝛ ſeu cult⁹ ſoli deo de-
bitus. Quid eſt cultus dei? Dico ꝙ deo exhibet̃ triplex
cult⁹.ſcʒ Coꝛde ꝑ fidē.ſpem ⁊ charitatem. Oꝛe ꝑ adoꝛa
tionem.laudationem.benedictionē. ⁊ grārumactionem
Ope ꝑ genuflexionē.oblationē ⁊ turificationē. Nota
Dulia eſt cult⁹ ſolis ſanctis debit⁹: ⁊ ꝟgini Marie hy
perdulia. Quid eſt reuerentia? Eſt honoꝛ vel cult⁹ ꝑ-
ſonis grauib⁹ vl' in dignitate ꝯſtitutꝫ debit⁹ ⁊ exhibit⁹.
Quid eſt pietas? Eſt ꝟtus q̄ cult⁹ exhibet̃ parētib⁹ no
ſtris.ſanguīe cōiunctꝫ. ⁊ patrie beniuoꝉ. Quid eſt grāꝝ
actio? Dico eſt ꝟtus beneficioꝝ ⁊ amiciciaꝝ cōfoꝛtatiua
cū volūtate remunerādi Cui⁹ oppoſitū eſt ingratitudo
de qua dꝛ ꝙ ipa diſplicet deo ⁊ facit liberalē donatoꝛem
a liberalitate ceſſare. Vn̄ Bern̄. Ingratitudo eſt exina
nitio meritoꝛū.virtutum diſpſio. beneficioꝝ ꝑditio. ſic-
cans fontem pietatis: roꝛem miſcdie.fluenta grē. Alie
ꝑtes videantur in Bonauentura.

¶ De Foꝛtitudine.

QUid eſt foꝛtitudo? Dico ſm Tuliū. eſt conſide-
rata periculoꝝ ſuſceptio. Aug⁹.dt. Foꝛtitudo eſt
amoꝛ oīa tolerās ꝓpter id qđ amat̃. Areſto.dt.ij.Ethi
coꝛum. Qꝛ foꝛtitudo eſt circa timoꝛes ⁊ audacitas q̄ſi
cohibitiua timoꝝ ⁊ moderatiua audaciaꝝ: ⁊ ſic conſiſtit
in medio timoꝛis ⁊ audacie. Quot ſunt ꝑtes foꝛtitudi-
nis? Dico ſm Macrob.ſeptē.ſ.magnimitas.fiducia.ſe
curitas.magnificētia.ꝯſtātia.patiētia.fidētia. Tuli⁹ po
nit niſi q̄ttuoꝛ.ſ.magnificentiā:fidentiā.patientiā.⁊ ꝑſe-

perantiā. Quid eſt magnanimitas? Dico q̄ eſt difficiliū ſpōtanea ⁊ rōnalis aggreſſio. vt fit in bello p̄ republica. Magnificentia eſt magnaꝝ reꝝ ⁊ excelſaꝝ cū amplifſima ai̅ ꝓpoſitōe agitatio vl' adminiſtratio. Conſtantia eſt ſtabilitas ai̅ firma ⁊ in ꝓpoſito pſeuerās. Perſeuerātia ſm̄ Tuliū eſt rōne bñ ꝯſiderata ſtabilis ⁊ ꝑpetua in bono ꝑmanētia. illa eſt ꝑmanentia in ꝓpoſito. iſta vō eſt ꝑmanētia in bono. Patientia eſt vtus contumelias ⁊ omēs aduerſitates eq̄nimiter poꝛtās.

De Temperantia

Quid eſt tēperantia? Dico ſm̄ Macrob. eſt nihil appetere penitendū: ⁊ nullo mō legē moderatiōis excedere ſub iugo rōnis libidinē tēperare. Sȝ ſm̄ Tuliū tēperantia eſt firma ⁊ moderata dn̄atio rōnis ꝯtra libidinē ⁊ alios nō rectos impet⁹ aie. ⁊ eſt vtus media inter intēperantiā ⁊ inſenſibilitatē. Intēperātia ē viciū maxime exꝓꝛobꝛabile circa delectatiōes cōes nob ⁊ bꝛutis. Inſenſibilitas opponit̄ intꝑantie ꝑ defectū. vt ſi q̄s tantum refugeret delectatiōem vt nccaria ad conſeruationē natnre indiuidui vel ſpēi p̄termitteret peccaret q̄ſi repugnās oꝛdini naturali. Quot ſt̄ ꝑtes tꝑantie? Dico ſm̄ Tul. tres. ſ. ꝯtinētia. clemētia. ⁊ modeſtia. Continentia eſt ꝑ quā cupiditas conſilij ꝯtinet̄. Clemētia eſt ꝑ quā anim⁹ in vindictā ſeu penā alteri⁹ cōcitat⁹ benignitate retinet̄. ⁊ iſta multū de pena r̄mittit. ſeueritas āt oia ad vnguē punit. Itē ſm̄ moꝛaliū dogma. ꝑtes tꝑantie ſunt. modeſtia. vecūdia. abſtinētia. ſobꝛietas. pudicicia. caſtitas. honeſtas. moderātia. ꝑcitas. Modeſtia ē q̄ fac cultū ⁊ oēȝ motū ⁊ oēȝ nr̄aȝ occupatōeȝ vltra defectū ⁊ citra defectū. Verecūdia eſt in vbo ⁊ geſtu honeſtatem ſeruare. Abſtinentia eſt ſtatutū tp̄s ꝑandēdi non ꝑꝛeuenire. Sobꝛietas eſt exceſſum temperare in potu et arcere

ebꝛietatē. Pudicicia eſt moderamine rōnis petulantiā
domare. Caſtitas eſt ↄtinētia ab oī coitu illicito. Et eſt
triplex. ſ. ↄiugalis: vidualis ⁊ ꝟginalis. Quare dn̄s dꝛ
in euāgelio. Niſi fueritꝭ ſic̄ puer iſte nō intrabitꝭ ĩ rgnū
celoꝝ: Dico ꝓpter ſeptē ꝟtutes q̄s hn̄t pueri ↄtra ſepteꝫ
pctā moꝛtalia. vn̄⁹. Sunt pueri puri parui paruiſqꝫ ci/
bātur. Currūt letātur cito dāt cito pacificātur. Un̄ pue
ri ſunt puri. ↄtra luxuriā. ſunt parui ↄtra ſupbiā. paruis
cibātur. ↄtra gulā. currūt. ↄtra acidiā. letātur. ↄtra inui/
diā. cito dāt. ↄtra auariciā. cito pacificātur. ↄtra irā.

¶ De Uirtutibꝫ ↄtra ſupbiam.

Que ſtꝭ ꝟtutes ↄtra ſupbiā: Dico hūilitas ⁊ obe/
dientia. ⁊ nō velle dn̄ari aliꝭ. Quid ait dn̄s de hu
militate: Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊ humilis coꝛde. et
inuenietis reqem aiabꝫ veſtrꝭ. ⁊ q̇ me hac humilitate ſe
q̇tur. nō ambulat ĩ tenebrꝭ: ſꝫ hēbit lumē vite Quid pl⁹
ait: Oīs q̇ ſe exaltat humiliabit: ⁊ q̇ ſe humiliat exalta/
bitur. Quid Greg. ait: Qui alias ꝟtutes ſine humilita
te congregat: puluerē in ventū poꝛtat. Idē ait. Perit oē
bonū qđ agit niſi ꝑ humilitatē cuſtodiat. Idē ait. Eui/
dentiſſimū ſignū repꝛoboꝝ eſt ſupbia. humilitas ꝟo ele
ctoꝝ. qđ eſt terribile ꝟbum. Quid dn̄s ait ↄtra ſupboſ
inobediētes: Qui vos audit me audit: ⁊ q̇ vos ſpernit
me ſpernit: qꝛ om̄is ptās a deo eſt. Itaqꝫ q̇ ptāti reſiſtit.
dei oꝛdinatōni reſiſtit. Quid Paul⁹ ait: Obedite p̄/
poſitis vr̄is etiā ſi diſcoli ſint. Ideo nō ſolū bonis dn̄is
⁊ p̄latꝭ: ſꝫ etiā mal obediendū eſt. ¶ Nu q̇s poſſet appe
tere dignitatē ⁊ ptātē dn̄andi: Rn̄det dn̄s. Nemo dꝫ ſi/
bi aſſumere honoꝛē niſi q̇ vocat⁹ fuerit a dn̄o ſic̄ aaron.
Audi terribile ꝟbū qđ ait Salomon. Iudiciū duriſſi/
mū fiet his q̇ p̄ſunt. ⁊ potētes potent toꝛmēta patiētur.
Itē Grego. Scire debēt q̇ aliꝭ p̄ſunt ſi ꝑuerſa ꝑpetrāt

tot mortibꝫ digni ſt; q̄t exēpla ꝑditōis ad ſbditos tranſ
¶ De Virtutibꝫ ꝯ auariciā. (mittūt.
QVe ſunt ꝟtutes ꝯtra auariciā: Dico ꝯtēptꝰ diui/
tiaꝝ ꝛ elemoſyna. Quid Salomon dt de ꝯtēptu
diuitiaꝝ: Sic dt. Duo rogaui te dn̄e ne deneges mihi.
Vnū vt vanitatē ꝛ mendacia longe facias a me Aliud
mendicitatē ꝛ diuitias ne dederis mihi. ſꝫ victui meo tm̄
tribue neceſſaria. Quid dn̄s ait de diuitibꝫ. Erat diues
qui induebat purpura ꝛ epulabat ſplendide: mortuꝰ et
ſepultus eſt in inferno. Qui plꝰ ait: Facilꝰ eſt camelū
ꝑ foramē acꝰ trāſire q̄ꝫ diuitē i rgnū celoꝝ itroire. Quid
ḡ dices: erit om̄is diues damnatꝰ: Dico non. ſi elemo/
ſynam largā fecerit ꝛ cor ſuū in diuitijs nō poſuerit. Et
ido dt Dauid. Diuitie ſi affluant nolite cor apponere.
Quid Hiero. ait de diuitibꝫ: Oīs diues eſt iniquꝰ aut
heres iniqui. Quid ait vas electionis: Qui volunt di/
uites fieri incidūt in tentationē ꝛ laqueū diaboli ꝛ deſi/
deria multa q̄ mergūt hoīes in interitū ꝛ ꝑditiones. Et
ido dt Phus. Propter diuitias multi perierūt. Quid
Beda dt de diuitibꝫ in ꝯſolationē pauperum: Dicit ſic.
Si mali ꝛ diuites in h̄ mundo florent ꝛ tu patiaris. ſꝫ
gaudēt ꝛ tu ꝑturbar;. non debes turbari: qꝛ mali nullū
locum in celeſti gaudio habēt. ḡ nō cures ſi nihil habue
ris in h̄ ſeculo. Et ideo dicit dn̄s. Beati pauperes ſpū:
q̄m ipoꝝ eſt regnū celoꝝ.

¶ De generibꝫ Elemoſynarum.
QVot ſunt genera elemoſynaꝝ: Dico duo. Aliq̄ ē
elemoſyna ſpūalis ꝛ cordis. ſcꝫ ex corde dimittere
oēm offenſam ei a q̄ leſus fuer;: ꝛ delinquētes corrigere
ꝛ errātes ad viā veritatis reuocare. Alia eſt elemoſyna
corpalis. ſ. egenis ſubuenire inq̄tū potueris. Quid dt
ſcriptura de ea: Abſcondite elemoſynā in ſinū pauperū

z ipa oret p vob ad dñm. Quid plus ait ſcriptura: Si cut ignē extinguit aqua: ita elemoſyna extinguit pctm̄.

Quid ĝ dñs ait: Date elemoſynā z oia mūda ſt vob Idē dicit. Quicqd vni ex mimis meis fecertis: mihi fe ciſtis. Ergo dt Grego. Ad diſtribuendū paupib pigri cur eſtis qñ h qd iacēti in terra porrigit: ſedenti in celo datis. Quid adhuc ait ſcptura:. Frāge eſuriēti panem tuū: z egenos vagoſq duc i domū tuā. cū videris nudū opi eū z carnē tuā ne deſperer. Quid Tobias ait ad fi liū ſuū: Ex ſuba tua fac elemoſynā z nō ex alieno: z noli auertere faciē tuā ab alio paupe. Ita eīn fiet q nec a te auertat facies dñi. etiam exiguū libēter impartiri ſtude: quoniā elemoſyna ab oī pctō z a morte gehēne liberat. Quid Salomon ait: Qui obturat aures ſuas ad cla more paupe ipe clamabit z nō exaudiet. Item Dauid ait. Beatus q intelligit ſup egenū z paupem qm̄ in die mala liberabit eū dñs. Quid Aug: Aliena rape puin citur q ſupflua paupib nō largit. Ido dt Amb. Paſce fame morientē. quē ſi nō pauiſti occidiſti. ¶ Quib pau perib dz fieri elemoſyna: Dico paupib bonis. Nā dt Greg. Dare hiſtrionib z ſacrificare demonib paria ſt De quib bonis fiet elemoſyna: Dico de iuſte acquiſit Audi Salomonē. Qui offert ſacrificiū de rapina pau perum tanq̄ ſi victimet filiū añ patrem.

¶ De Virtutib cōtra Luxuriam.

Que ſunt vtutes luxuriā: Dico caſtitas z tinē tia. Quid eſt caſtitas: Dico eſt abſtinētia ab oī co itu illicito. Quottuplex eſt: Dico triplex. ſ. vginal. vidu alis. z iugal. Quid debet vginitati: Dico fruct cēte ſim. Quid caſtitati viduali: Dico fruct ſexageſimus Quid caſtitati cōiugali: Dico fruct triceſimus. Ecce quantum caſtitas vginalis excellat caſtitatē vidualem

⁊ coniugalē. ¶ Quid eſt virginitas? Dico ſm̄ Grego. eſt in corpe corruptibili ꝑpetue incorruptõis meditatio. Ideo ꝟginalis integritas eſt ꝑ piã ↄtinentiã ab omi cõcubitu abſtinere. Habebũt ꝑfecto magnũ aliq̃d ꝟgines p̄ter ceteros. i illo cõi imortalitate. Virgines em̄ ſequũtur agnũ quocunq̃ ierit. Quo putatis hũc agnũ ire. certe quo nemo eũ ſequi poterit niſi ꝟgines. Quid Ambroſius dt de ꝟginib? Profecto in carne p̄ter carnẽ viuere non terrena vita eſt ſed celeſtis. Quid Iſidor⁹ dt. Oĩe peccatũ recipit vulnerũ ſanitatẽ ꝑ pn̄iam. ꝟginitas autẽ ſi perdat̄ nullaten⁹ reparat̄. Hieronym⁹ concordat dicens. Audenter loquor. cum deus oĩa poſſit ſuſcitare tamẽ non poteſt virginẽ poſt ruinã. Vñ Metriſta. Bis duo notaui que non poſſunt reuocari Virginitas: temp⁹: verbũ dictũq̃: iuuent⁹. Quid ait Auguſtinus? In corpore virginitatẽ pauci habent. in corde autẽ oĩes habere debent. que eſt abſtinentia ab illicitꝪ ſicut dicit idem. O vos iuuenes cauete. ſeruate caſtitatẽ ⁊ pudiciciã virginalem ꝑ quã pares angelis dei eſtꝪ Nolite perdere illã nobiliſſimã margaritam qua in celis vobis aureolam comparabitis gloriã ſupexcellentem quã nemo ſcribere aut excogitare poteſt.

¶ De Virtutibus contra Iram

Que virtutes ſunt contra iram? Dico patientia et manſuetudo animi. Si quis tibi moleſtias fecerit: ſis patiens. Exemplo chriſti cogita quot ⁊ quanta ipſe opprobria. irriſiones. contumelias. alapas. ſputa. flagella. ſpineam coronam et crucem ſuſtinuit. ⁊ tandem pro crucifixoribus orauit. Et nos miſeri vnico verbo iniurioſo nobis illato in iras et maledictiones prorumpimus. Cogita ſi nõ compatimur nõ cõregnabim⁹ vt ait Apoſtolus. Cogita qui iraſcit̄ fratri ſuo reus erit

iudicio. ꝛ qui dixerit fratri ſuo fatue reus erit gehenne
ignis. vt ptꝫ i euāgelio. Greg. Sine ferro ꝛ flāmis mar
tyres eſſe poſſumꝰ ſi patientiā in aīo veracit̄ ꝯſeruamꝰ
Hoc tene pħoꝝ ꝓuerbiū in corde tuo. Nemo ſapiens
niſi patiens. ¶ Quid eſt manſuetudo? Dicit Chryſoſt.
Manſuetudo eſt bonitas maliciā vincēs nulli malum
inferens. ſȝ oīa mala in bonū conuertēs. Greg. Perfecta
manſuetudinis laus eſt aduerſa ꝑpeti fortiter ꝛ clemen
ter. fortiter exterius. ꝛ clementer interiꝰ. Dn̄s dt. Diſci
te a me qꝛ mitis ſum ꝛ humilis corde. i. manſuetꝰ. Vn̄
Chryſ. Mitis eſt quē rancor nō afficit aut ira ꝑturbat
ſȝ oīa patient̄ ꝛ eq̄nimiter portat. Bern̄. dt. Si deꝰ hu
milibꝫ dat celū: ꝛ mitibꝫ terrā. quid relinquit̄ crudelibꝫ ꝛ
ſupbis niſi miſeria infernalis.

¶☞ De Virtutibꝫ ꝯtra inuidiam.

QUe ꝟtutes ſunt ꝯ inuidiā? Dico ꝙ ꝯ inuidiā illā
q̄ eſt odiū ꝓximi eſt charitas ꝓximi q̄ nob valde p̄-
cipit̄ obſeruāda. Vn̄ dt dn̄s. Diligatis vos inuicē ſicut
ego dilexi vos. ꝛ nō ſolū amicos. ſȝ etiā inimicos dilige-
mus. Nā dt dn̄s. Si diligitis eos q̄ vos diligūt quā mer
cedē habebitis. nōne ꝛ publicani h̄ fecerūt. Quid Sa-
lomon ꝛ apl's dicūt de dilectōe inimici? Dicūt. Si eſu-
rierit inimicꝰ tuꝰ ciba illum. ſi ſitit potū da illi. Hoc em̄
faciens carbones ignis cōgeres ſup caput eiꝰ. ꝛ certe tu
vinces eiꝰ maliciā ꝛ trahes eū in tui amorē. Vn̄ Pau-
lus. Noli vinci a malo: ſȝ vince in bonū malū.

¶☞ De Virtutibꝫ contra Gulam.

QUe ſunt ꝟtutes ꝯ gulā? Dico ſobrietas: abſtinen-
tia ꝛ ieiuniū. Quid eſt abſtinētia? Dico ſcḋm Gre-
goriū. Eſt qn̄ q̄s ꝑ amore dei ꝛ ſalute ꝓpria: nō ab illici-
tis tm̄: ſȝ etiā a licitis atqȝ ꝯceſſis ſe cohibet. Aug. Deli-
tie quelibet ſi abſqȝ appetitu vicioſo ꝑcipiant̄ nō officiūt

id eſt nō nocet. ꝛ viles cibi ſi cū appetitu guloſo pcipiantur impediūt pfectū abſtinētie ſalutarꝫ. nō em̄ in cibo ſꝫ appetitu viciū ꝯſiſtit. Modic⁹ ꝛ tpatus ab carni ꝛ aie eſt vtil. Idē. Mat ſanitatꝫ eſt abſtinētia. mat egritudinis eſt voluptas. Itē. Tunc pclara eſt apō deū abſtinentia corpis: cum aia nr̄a ieiunat a vicijs.

¶ ☞ De Jeiunio contra gulam.

Quid dt Greg. de ieiunio ꝯ gulā: Dicit ſic. Jeiunīū de⁹ approbat ſi ſꝫ qō tibi ſubtrahis alij largiaris: vt vn̄ tua caro affligit inde egentis pximi caro reparat. ḡ ieiuniū debet fieri cū elemoſynarū largitione. Quid Chryſ. ait de ieiunio: Qui orat cū ieiunio ꝛ elemoſyna duplices hꝫ alas ipis etiā ventꝫ leuiores Quid Amb: Qui ꝯſtitutū numeꝝ vna die mādu cando preterit nō vt vni⁹ diei violator accuſat. ſꝫ vt toti⁹ q̄dragesime tn̄ſgreſſor arguit. Idē. Non eſt leue pctm̄ frēs indictam a dn̄o q̄dragesime abſtinentiam violare: ꝛ ieiunia ab ecclia ꝯſecrata ventris voracitate diſſoluere. Idem. Quicquid aliud pter mādata dei fecerꝫ q̄uis abſtineas nō ieiunas. Jdō dt Aug. Jeiuniū magnū ꝛ generale eſt abſtinere ab iniq̄tatib ꝛ ab illicitis voluptatibus ſeculi qō eſt pfectū ieiuniū: Concordat Leo papa. Nō in ſola abſtinētia cibi ſtat ſumma nr̄i ieiunij: nec fructuoſe eſca corpi ſubtrahit: niſi mens ab iniquitate reuocet. ꝛ ab obtrectationib lingua coerceatur.

¶ ☞ De Virtutib ꝯ Acidiam.

Que virtutes ſunt ꝯ acidiam: Dico orare. legere: ſtudere: bene opari ꝛ nō male. vn̄⁹. Nūc lege nunc ora. nunc cū feruore labora. Sic erit hora breuis et labor ipe leuis. Aug⁹. Cū audis dn̄m ſex diebus opatuꝫ fuiſſe/ fruſtra tu ſperas reqem niſi poſt laborē. Iob dt. Sicut auis naſcit ad volandū: ita hō ad laborandum.

D

In de cōflictu viciorū dr Diſcaite corpis ineritiā ſemꝑ memēto: qꝛ regnū celorū nō tepidi: nō molles: non deſi/ des. ſꝫ violēti ꝛ vim facientes diripiūt. Aug⁹. Nemo te niſi legentē aut orantē inueniat. O nota Iſidori ꝟba. Qui vult cum deo ſemꝑ eſſe frequenter debet orare. fre quenter legere. nam cū oramus: ipi cum deo loquimur. cum ꝓo legim⁹: nobiſcū loquiť de⁹. Hiero. Semꝑ ali/ quid boni opis facito: ne te diabol⁹ inueniat ocioſum. Señ dt. Ocium ſine lr̄is mors eſt / ꝛ vita hoīs ſepultu ra. Horač. Ocia ſi fugias fuge cupidinis arc⁹. Berñ. ait. Omniū tentationū ꝛ omniū cogitationū malarum ꝛ inutiliū productiuū eſt ociū: qḋ intelligiť de ocio ma/ lo. De quo illud. Ocia dant vicia fugias ergo procul il/ la. Sed ocium laudabile ꝛ ſanctum (vt ait Berñ.) eſt vacare deo: imo negotiuꝫ oim negotiorum. Iſtud ociū conſiſtit in abſtractione a mundanis ſtrepitib⁊ ꝛ ſecula/ ribus negotijs ad liberius vacanduꝫ litterarū ſtudijs ꝛ diuinorū contēplationib⁊.

De Studio.

Quottuplex eſt ſtudium ? Dico triplex. ſ. ſtudium artificioſum: negotioſum: ꝛ queſtuoſum. Studiū artificioſum eſt vehemens animi occupatio illorū qui in ocio laudabili philoſophie vel artium liberaliuꝫ cogni/ tioni aut ſcp̄turarū ſanctarū contēplationi incumbunt: vt ſunt ſcholaſtici: phi: theologi: religioſi: cauſidici: poete. ꝛ quicunqꝫ ſtudent in artib⁊. ꝛ q̄ mentē magis q̄ꝫ corpus exercent. Studium negotioſuꝫ eſt vehemens animi oc/ cupatio illorū q̄ aīo ꝛ corpe honeſtū ꝛ frugi op⁹ aliqḋ ex ercent: ꝛ lucris honeſtis ꝑ coī vtilitate ſe occupāt: vt mi litares: mercatores: agricole. Studiū queſtuoſuꝫ eſt ve hemens animi occupatio illorū q̄ corp⁹ ꝛ ingeniū inſer/ uire cogunt queſtib⁊ ꝛ lucris indignis ꝛ infamib⁊: vt ſtꝫ

hiſtriones:mimi:lenones: paraſite:adulatores: mulie/
res inſames. Int hec ſtudia pmū verſat in ocio laudabi
li:qd optimū:ſctm̄ eſt ꝛ meritoriū:qd ſtudiū vos iuue/
nes ſcholaſtici in dei noīe inchoaſtꝭ:illd mlta beniuolē/
tia vos hortor ꝓſeqmini ꝗ diuitcas imortales vob com
paretis incōparabilit pcioſiores ꝙ ſeculares ſibi qritāt
Audite Salomonē dicentē. Doctrinā magis ꝙ auruꝫ
eligite.melior eſt em̄ ſapia cunctꝭ opibꝫ precioſiſſimis.ꝛ
oīe deſiderabile nō pt ei cōparari. Per cognitōeꝫ phie
ꝛ ſapientie venimꝰ in noticiā creaturaꝝ ꝛ mirabiliū dei.
ꝛ tandē in noticiā creatoris noſtri. Ad cuius viſionem
claram perducat nos omnipotens dn̄s qui ſit in eternū
benedictus. Amen.

Sequūtur nunc Sedecim vtiliſ/ ſima ſigna ꝑ que coniecturare poſſumꝰ aliquem fore de numero electoꝝ vel damnatoꝝ.

Sciendum licet nullus certi/
tudinaliter ſcit an ſit electus vel pſcitus: vt
dr Eccli.ix. Neſcit hō vtrū amore an odio
dignus ſit.ſcꝫ certitudinaliter. Attamen ſtꝭ
aliqua ſigna ꝑ que coniecturare poſſumꝰ aliquem fore
de numero predeſtinatoꝝ vel dāmnatoꝝ: ꝛ de quanto
plura apparent in homine:de tanto eſt maior ſpes. Di
cit em̄ Bern̄. Si nullū eſſet ſignū in hac vita ciuiū celi
ꝛ inferni:ꝗ tūc poterit eſſe ꝯſolatio int ſpem ꝛ metū an
xia ſollicitudie fluctuātibꝫ:nō vtiqꝫ penitꝰ ſine teſtionio
ꝯſolatōis elcōs ſuos derelinqt:i ō notemꝰ ſig electionis
¶ Primū ſignū ē: pctōꝝ deteſtatio:de ꝗ Hiero. Tunc
pctōꝝ ſalus incipit cū qs veracit ꝓ delictis ingemiſcit.
hoc eſt vnum ſignum electorum. Sic viceuerſa. ſi letat
de peccatis; vt illi de quibus Prouer.ij. Letantur cum

malefecerint ⁊ exultāt in reb⁊ peſſimis: hoc eſt malū ſig/
nū: qꝛ dt Greg. Qui adhuc ꝑ illicita deſideria defluit:
ꝑfecte deū nō amat. Jō dꝛ pſ. xvj. Qui diligitꝭ dn̄m o/
dite malū. qꝛ dt Aug. in epl'a ad quendā comitē. Nul/
lum ſcel⁹ corā deo tam abomiabile ꝙ de p̄teritꝭ pctīs
reminiſcēdo gaudere: qꝛ ē ſignū ꝙ nunq̄ bn̄ diſplicuerīt.
Jdeo Luce. ix. dꝛ. Nemo ponit manū ad aratrum ⁊c̄.
¶ Scdm ſignū eſt. delectabilis verbi dei auditio. De q̄
Joh. viij. Qui ex deo eſt ꝟba dei audit. Nā verbū dei
eſt cib⁊ aīe. De q̄ Math. iiij. Nō in ſolo pane viuit hō:
⁊c̄. vn̄ Aug⁹. dt. Nullū maius eſt ſignū eterne p̄deſti
nationis ꝙ libenter audire verbum dei.
¶ Tertiū ſignū eſt aduerſitatis patiēs toleratio: vt in/
firmitas corpis. pauptas reꝝ. eo ꝙ dt Apl's Heb. xij.
Flagellat oēm filiū quē recipit: Apoc. iij. Ego q̄s amo
arguo ⁊ caſtigo. ⁊ ſi hō patienter fert: eſt ſignum bonū.
¶ Quartū ſignū eſt. ſub penalitatib⁊ vite melioratiōis:
dicēdo cū pſ.. cxiiij. Tribulationē ⁊ dolorē inueni ⁊ no/
mē dn̄i inuocaui Sed econtra induratio eſt malū ſignū
De q̄ Eccl'i. iij. Cor durum habebit male in die nouiſſi
mo ⁊c̄ Audi terribile verbū btī Gregorij. Qui int̄ fla
gella deteriores fiūt: illis tpale ſuppliciū fit eterne pene
initiū. ⁊ vt ſic videat̄ quid in inferno ſequat̄.
¶ Quintū ſignū eſt. ſi q̄s timētes deū honorificat. pſ.
xiiij. Dn̄e q̄s habitabit in tabernaculo tuo: aut q̄s requi
eſcet in monte ſctō tuo. Rn̄dit. Qui ingredit̄ ſine macu
la ⁊ operat̄ iuſticiā ⁊c̄. Si cuſtodiūt iſta p̄cepta q̄ ꝓphe/
ta ibi numerat ꝑ ordinē eſt bonū ſignū. Sꝫ ecōtra h̄ eſt
ſignū eterne damnatiōis ſi odiūt bonos ⁊ deificos. vt
Cayn Abel. Eſau Jacob ⁊c̄. ⁊ eſt grande pctm̄: vt pꝫ
in euāgelio Math. xxv. Qd vni ex minimis meis feciſtꝭ
mihi feciſtꝭ. Et de illis etiā dicit dn̄s Joh. viij. Uos ex

patre diabolo eſtis ꝛc.

¶ Sextum ſignū eſt humilitas. Et econuerſo ſuperbia eſt. vñ Aug⁹. Qui autē eſt ſuperbus omniū maloꝝ habet principiū. Grego. dt. Euidentiſſimū ſignū reproborum eſt ſupbia. electoꝝ autē humilitas

¶ Septimū ſignū eſt. qñ q̄s non libenter audit male loqui de ꝓximis. ꝛ omīa dicta ꝛ facta ꝓximi ad bonū conuertit. Nam hͦ eſt ſignū dilectionis ꝓximi. De q̄ Joh. xiij. In hͦ cognoſcēt homīes ꝙ mei eſtis diſcipuli. ſi dilectionem habueritis adinuicem.

¶ Octauum ſignū eſt. ꝓximi in neceſſitatibꝫ compaſſio ꝛ miſeratio. De quo ps̄. cxj. Jocundus hō q̄ miſeretur ꝛc. Nam miſeratio bñ dꝛ ſignū p̄deſtinatōis: vt dt ſaluator. Greg. Aliter membra noſtri redemptoris nō efficimur: niſi ꝓximo compatiamur.

¶ Nonum ſignū eſt iniurie facilis demiſſio. vñ Aug⁹. Unuſquiſq; talem indulgentiaȝ accipiet a deo qualem facit ꝓximo. ꝛ ſi quis ad indulgentiam inclinatus eſt. ſignum eſt bonū. Econuerſo ꝓo rancoroſitas eſt ſignum malum: De quo Amb. Indignū eſt illi deum eſſe propicium qui crudelis eſt ad proximū.

¶ Decimū ſignū eſt melioritatis adoptio: videlicet qñ quis frequenter mouetur ab intra vt bonus fieri valeat Matth. v. Bti q̄ eſuriunt ꝛ ſitiunt iuſticiā.

¶ Undecimū ſignū eſt paſſionis chr̄i freq̄uēs meditatio ꝛ regratiatio. vt ſcribit̄ de electis Ezech. ix. Signa thau in frontibꝫ eoꝝ. i. ſignū crucis.

¶ Duodecimū ſignum eſt. ad mandata dei inclinatio. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi: ſerua mādata.

¶ Tredecimū ſignū eſt. ad dei viſionē ardēs anhelatio Juxta illd̓ Job. x. Tedet animā meā vite mee. Super quo Gregori⁹. Pn̄s vita tedere incipit cū vita celeſtis

dulceſcit. ⁊ ſic pñs vita fuit in tedio chꝛi Dauid dicentis pſ. xlj. Fuerunt mihi lachꝛyme mee panes die ac nocte.

¶ Quartumdecimū ſignū eſt. in omnibꝫ ꝓmiſſis bona intētio: quia dt Gregoꝛ. xxviij. moꝛal. Intentio preſtitu-at fundamentum operi noſtro ⁊ vigilanti cura ꝑ cuncta opa noſtra intentio eſt penſanda. Gregoꝛ. Sicut oculus coꝛpalis eſt coꝛpis lucerna: ſic ꝑ radium intentiõis illu-ſtrantur actionis noſtre merita.

¶ Quintūdecimū ſignū eſt. in oībꝫ p̄fatis final' ꝑſeuerā-tia. De q̄ Matth. x. Qui ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluus erit. Nam ſm Gregoꝛ. Incaſſum bonū agitur ſi ante terminū vite deſerat.

¶ Sedecimum ſignum eſt: finalis dei dilectio Nihil enī prodeſſent omnia predicta ſine dei dilectione: eo ꝙ dicit Auguſtinꝰ. Sola charitas diſtinguit inter filios dei et filios diaboli ⁊c̄.

¶ Finiūt iſta Sedecim ſiḡ vtiliſſima ꝑ q̄ cōiectura-re poſſumꝰ aliquē foꝛe ſaluandū vel damnandū.

¶ De Secūdo pħo ⁊ eiꝰ ꝑtinaci ſilentio.

TEmpoꝛibus Adriani Impatoꝛis floꝛuit Secūdus pħs: q̄ philoſophatꝰ eſt oī tpe ſi-lentium ſeruās ⁊ pythagoꝛicā vitā ducēs. Hic enī adhuc puulꝰ ad diſcenduꝫ miſſus audiuit in ſcholis ꝟbū hmōi: ꝙ oīs mulier foꝛnicatrix eēt ⁊ ipudica. Tandē in pħia ꝑfectꝰ remea-uit in patriā ſuā: coeꝫ gerēs peregrinationis ꝯſuetudinē baculū ⁊ perā ſecū ferens: coma capitꝭ ⁊ barba pꝛolixa. Hoſpitatꝰ eſt aūt i domo ꝓpa nemine domeſticoꝝ euꝫ agnoſcēte: necꝫ ꝓꝛia mr̄e. Voleſqꝫ ꝓbare de mulieribꝫ ſi veꝝ eēt qd audierat: vocauit vnā de ancill' ꝓmittēs ei decē aureos ſi ꝑſuaderet matri. Et illa ꝯſentiēs ancilla

veſpe fecit eũ ad ſe introduci. Cumq̃ illa eſtimaret ſe cũ illo carnalit̃ debere cõmiſceri: ille velut ꝓpriã matrẽ amplectens int̃ vbera illi⁹ dormiuit vſq̃ ad mane. Mane aũt cũ vellet egredi ⁊ decedere: illa apprehendens eũ ait vt me tẽtares h̄ feciſti? Qui dixit. Neq̃q̃ dña mr̃. neq̃ eñ dignũ eſt me illõ vas maculare vñ exiui. Illa ãt ſciſcitãte q̃d eẽt. Rñdit. Ego ſum ſecũdus fili⁹ tu⁹. Illa ei recogitãs i ſemetipa ⁊ nõ ferẽs ꝯfuſionẽ examinata eſt. Secũdus ꝟo ſciẽs ꝙ ꝑ loquelã ſuã mors mrĩ cõtigiſſet. ⁊ hãc a ſe i poſterũ exigit penã ne ampli⁹ loqueret̃: et ſic vſq̃ ad mortẽ taciturnitatẽ obſeruauit. ¶ Circa ꝟo idẽ tp̃s Adrian⁹ impator veniẽs Athenas audiuit de illo: eumq̃ ad ſe venire faciẽs ꝓm⁹ eũ ſalutauit Ille aũt tacuit. Tunc Adrian⁹ ait. Loquere philoſophe vt a te aliquid addiſcam⁹. Ille aũt i ꝓpoſito ſilẽtij ꝯſtãter pſeuerãte: vocãs Adrian⁹ Tyrpon quendã ſpiculatorẽ ſuũ ait Hũc nolentẽ loq̃ impatori viuere nolum⁹: adduc eum ⁊ torque. Adrian⁹ deniq̃ ſpiculatorẽ latenter euocans ait. Loquere ei in via ⁊ pſuade ei vt loquat̃: ⁊ ſiquidem pſuaſus reſpõdeat decolla eũ. ſi ꝟo nõ reſpõderit reduc eũ ad me. Ducebat̃ aũt Secundus a ſpiculatore ad locum tormentoꝝ. Qui dixit. O ſecunde q̃re tacens morieris. loquere ⁊ viues. Sed ille vitã ſuã paruipendens mortẽ tacit⁹ expectabat. Spiculator itaq̃ ducẽs eũ ad locũ deſtinatũ dixit illi. Extende ceruicem ⁊ ſuſcipe in ea gladium. Ille extendens ceruicem ſilentio vitam poſtpoſuit. Apprehendẽs igit̃ eũ venit ad Adrianũ dicẽs Secundum vſq̃ ad mortẽ tacuiſſe.

¶ De his que ad interrogata reſpõdit ſcripto

Tunc Adrianus admirans Philoſophi continentiã dixit ei. Quia lex iſta ſilentij quam tibi ipſe propoſuiſti nullo modo ſolui poteſt; ſumens

tabulā illā ſcribe ⁊ ſaltem manu ſua loquere. Accipiens Secūdus tabulā ſcripſit in hūc modū. Ego quidem o Adriane nihil te timeo: q̄ꝛ p̄ceps hui⁹ tp̄is vider; exiſtere. me q̄dē occidere potes ſ; voc; mee ꝓferēde nulla tibi ptās eſt. Adrian⁹ itaq; legēs dixit. Bn̄ excuſat⁹ es ſ; adhuc q̄dam tibi ꝓbleumata ꝓpono: vt ad hec mihi reſpōdeas. quoꝝ primū eſt. Quid eſt mundus: Ille reſcpſit Mundus eſt inceſſabilis circuitus. ſpectabilis ſupellex multiformis formatio. eternus tenor. circuitus ſine errore. Quid eſt oceanus: Mundi amplexus. terminus coartatus. hoſpicium fluuiorum. fons imbrium. Quid eſt deus: Immortalis mens. incontemplabilis celſitudo. forma multiformis. incogitabilis inquiſitio. inſopitus oculus. omnia continens. lux bonorum. Quid eſt ſol: Celi oculus. coloris circuitus. ſplendor ſine occaſu. diei ornatus. horarum diſtributor. Quid eſt luna: Celi purpura. ſolis emula. malefactorum inimica. ſolamen iter agentium. directio nauigantium. ſignum ſolennitatum: larga roris. preſagium tempeſtatum. Quid eſt terra: Baſis celi. meditulliū mūdi. fructuū cuſtos ⁊ mater. operculum inferni. mater naſcentiu;. nutrix viuentium. deuoratrix omniū. cellariū vite. Quid eſt homo: Mēs incarnata. phantaſma temp̄is. ſpeculator vite. mancipium mortis. tranſiens viator. loci hoſpes. anima laborioſa. parui tp̄is habitaculū. Quid eſt pulchritudo: Flos marcidus. carnalis felicitas. humana concupiſcentia. Quid eſt mulier: Hoīs confuſio. inſaturabilis beſtia. continua ſollicitudo. indeſinens pugna. viri continentis naufragium. humanū mancipiū. Quid eſt amic⁹: Deſiderabile nomē. homo vix apparens. infelicitatis refugium. indeſinēs felicitas. Quid diuitie: Auri pondus. curaꝝ miniſter. delectatio iniocunda. inſatiabil' inuidia.

deſideriũ inexplebile. os excelſum. inuiſa concupiſcentia Quid eſt paupertas: Nobile bonũ. ſanitatis mater. cu/rarum remotio. ſapiẽtie repatrix. negotium ſine damno. poſſeſſio abſqꜫ calũnia. ſine ſolicitudine felicitas. Quid eſt ſenectꝰ: Optatũ malũ. mors viuentiũ. incolumis lã guor. ſpirans mors. Quid eſt ſomnꝰ: Mortis imago. laborum quies. infirmantium votũ. miſeroꝝ deſideriũ. Quid eſt vita: Bonorum leticia. miſeroꝝ meſticia. ex/pectatio mortis. Quid eſt mors: Eternus ſomnꝰ. diui tum pauor. pauperum deſideriũ. ineuitabilis euẽtus. la tro homis. fuga vite. reſolutio omniũ. Quid eſt verbũ Proditor animi: Quid eſt corpus: Domiciliũ anime. Quid eſt barba: Sexus diſcretio. Quid eſt cerebrum Cuſtos memorie. Quid eſt frons: Imago animi. Quid oculi: Duces corpis. vaſa luminis. iudices ani/mi. Quid eſt cor: Receptaculum vite. Quid eſt iecur: Cuſtodia laboris. Quid eſt fel: Suſcitatio iracũdie. Quid eſt ſplen: Riſus ⁊ leticie capax. Quid eſt ſtoma chus: Ciborum coquus. Quid oſſa: Robur corporis. Quid pedes: Mobile fundamentum. Quid eſt ven tus: Aeris perturbatio. mobilitas aquarũ. ſiccitas ter/re. Quid ſunt flumina: Curſus indeficiens. refectio ſo lis. irrigatio terre. Quid eſt amicicia: Equalitas ani/morum Quid eſt fides: Ignote rei miranda certitudo Quid eſt quod hominẽ laſſum fieri nõ ſinit: Lucrũ.

¶ Finit Libellus Fundamentum eterne fe/licitatis nuncupatus: tam ſenibus q̃ꝫ iuuenibus ſa lutares anime ſue doctrinas habere cupientibus ſumme neceſſarius.

¶ Sequitur Liber de Contemptu Mundi.

Incipit tabula capitulorū in libꝝ de Contemptu mundi ſequentem.

Tituli Capitulorū p̄mi libri.

De miſerabili hūane ꝯditōis ingreſſu caplo p̄mo.
De vilitate materie de q̄ fact⁹ eſt hō ca.ij.
De vicio conceptionis ca.iij.
Quali cibo cōcept⁹ nutriat in vtero ca.iiij.
De imbecilitate infantis ca.v.
De dolore part⁹ ꝛ eiulatu naſcentis ca.vj.
De nuditate hominis ca.vij.
Quem fructum homo ꝓducit ca.viij.
De incōmodis ſenectutꝫ ꝛ breuitate vite ca.ix.
De labore mortalium ca.x.
De ſtudio ſapientum ca.xj.
De varijs ſtudijs hominum ca.xij.
De diuerſis anxietatibꝫ ca.xiij.
De miſeria paupis ꝛ diuitis ca.xiiij.
De miſeria ſeruoꝝ ꝛ dn̄oꝝ ca.xv.
De miſeria ꝯtinētis ꝛ cōiugati ca.xvj.
De miſeria bonoꝝ ꝛ maloꝝ ca.xvij.
De hoſtibꝫ hominis ca.xviij.
De carcere aīe ca.xix. De breui leticia ca.xx.
De inopinato dolore ca.xxj.
De vicinitate mortis ca.xxij.
De terrore ſomnioꝝ ca.xxiij. De cōpaſſiōe ca.xxiiij.
De innumerabilibꝫ ſpēbꝫ egritudinis ca.xxv.
De ſubitis infortunijs ca.xxvj.
De diuerſis generibꝫ tormentoꝝ ca.xxvij.
De quodam horrendo facinore ca.xxviij.
De pena innocentis ca.xxix.

Tituli Capituloꝝ ſecũdi libri

De culpabili hũane ꝯuerſatõis ꝯgreſſu	cap̄.pͥmo.
De cupiditate	ca.ij.
De iniquis muneribꝫ	ca.iij.
De acceptione perſonarum	ca.iiij.
De venditione iuſticie	ca.v.
De inſatiabili deſiderio cupidoꝝ	ca.vj.
Quare cupidus ſatiari nõ poteſt	ca.vij.
De falſo nomine diuiciaꝝ	ca.viij.
De exemplo cõtra cupiditatẽ	ca.ix.
De ſuꝑflua ſollicitudine cupidoꝝ	ca.x.
De auaricia	ca.xj.
Cur auaricia ſit ſeruitꝰ idoloꝝ	ca.xij.
De ꝓſperitatibꝫ auari	ca.xiij.
De iniqua poſſeſſione diuitiaꝝ	ca.xiiij.
De licitis opibus	ca.xv.
De incertitudine diuitiaꝝ	ca.xvj.
De Gula	ca.xvij.
De exẽplo ꝯ gulã	ca.xviij.
De ebrietate	ca.xix.
De exemplo ꝯ ebrietatem	ca.xx.
De Luxuria	ca.xxj.
De generalitate luxurie	ca.xxij.
De diuerſis ſpẽbꝫ luxurie	ca.xxiij.
De coitu ꝯ naturam	ca.xxiiij.
De pena huius ſceleris	ca.xxv.
De Ambitioſo	ca.xxvj.
De nimia concupiſcẽtia ambitionũ	ca.xxvij.
De ambitioſo exemplum	ca.xxviij.
De breui ⁊ miſera vita magnatum	ca.xxix.
De diuerſis ꝓprietatibꝫ ſuꝑboꝝ	ca.xxx.
De ſuꝑbia ⁊ caſu luciferi	ca.xxxj.

De arrogantia hominū ca.xxxij.
De abominatione ſupbie ca.xxxiij.
De arrogantia ſupborum ca.xxxiiij.
Contra fraudē ambitioſoꝝ ca.xxxv.
De proprietatibꝫ arrogantum ca.xxxvj.
De ſuperfluo cultu ca.xxxvij.
Contra ſuperfluum ornatum ca.xxxviij.
Qꝛ plus defert veſtibꝫ q̄ȝ virtutibꝫ ca.xxxix.
De fuſcatione colorum ca.xl.
De immundicia cordis ca.xlj.
De doloribꝫ quos mali patiunt in morte ca.xlij.
De aduētu chrī añ mortē cuiuſlibet hoīs ca.xliij.

Tituli capitulorum libri tertij.

De putredine cadauerum caplo p̄mo.
De triſti memoria damnatoꝝ ca.ij.
De inutili penitentia damnatoꝝ ca.iij.
De penis inferni ca.iiij.
De ineffabili anguſtia damnatoꝝ ca.v.
De igne gehennali ca.vj.
De tenebris inferni ca.vij.
De confuſione penarum ca.viij.
De indeficientia tormentoꝝ ca.ix.
Qꝛ reprobi nunq̄ȝ liberabunt a penis ca.x.
Teſtimonia de ſupplicijs eternalibꝫ ca.xj.
De die iudicij. ca.xij.
De precedenti tribulatione ca.xiij.
De ſignis precedentibꝫ ca.xiiij.
De potētia: ſapientia ⁊ iuſticia iudicis ca.xv.
De diuino iudicio ca.xvj.
Qꝛ nihil proderit damnandis ca.xvij.

¶ Explicit Tabula Capitulorum.

Incipit liber de Contemptu mūdi ſiue de Miſeria humane conditiōis

a Lothario diacono Cardinali ſanctoꝝ Sergij ꝛ Bachi editus: qui poſtea Innocētius papa tertius appellatus eſt. Et diuidit in tres libꝛos partiales.

¶ Pꝛologus.

DOmino pr̄i chariſſimo. P. dei gr̄a Poꝛtuenſi ep̄o Lothari⁹ indign⁹ diacon⁹ gr̄az in pn̄ti ꝛ gloꝛiā i futuro. Modicū ocij qd̄ int̄ multas anguſtias nuꝑ ea (quam noſti) occaſione captaui nō ex toto me p̄terij ociosum. Sȝ ad depꝛimendā ſupbiā (q̄ caput eſt oīm vicioꝝ) vilitatē humane cōditōis vtcunqꝫ deſcripſi. Titulū aūt pn̄tꝫ opuſculi vr̄o noī dedicaui: rogās ꝛ poſtulās vt ſi qd̄ in eo veſtra diſcretio dignū inuenerit diuine gr̄e totū aſſcribat. Si ꝟo paternitas vr̄a ſuggeſſerit dignitatē hūane nature chꝛiſto fauente deſcribā. Quatenus ita ꝑ h̄ humiliet̄ elatus: vt ꝑ illud humilis exaltet̄.

☞ De miſerabili humane ꝯditōis ingreſſu. Ca. I.

QVare de vulua mr̄is egreſſus ſum vt viderē laboꝛē ꝛ doloꝛē ꝛ ꝯſumerent̄ in confuſione dies mei Hiere. xx. Si talia de ſe loquit⁹ eſt ille quē dn̄s ſctificauit in vtero. q̄lia loquar ego de me quē mater mea genuit in pctis. Heu me dixerim mater mea qd̄ me genuiſti filiū amaritudinis ꝛ doloꝛis Job. iij. Quare non in vulua matris moꝛtu⁹ ſum: egreſſus de vtero non ſtatim perij: Cur except⁹ genib⁹: lactat⁹ vberib⁹: nat⁹ in cōbuſtionē ꝛ cibū ignis. Utinā interfectus fuiſſem in vtero vt fu/

eſſet mihi mater mea ſepulchꝝ ꝛ vulua eius conceptꝰ e/
ternꝰ. Job.x. Fuiſſem eñ q̄ſi nō eſſem de vtero tñſlatꝰ
ad tumulū. Quis ğ det ocul' meis fontē lachꝛymarum:
vt fleam miſerabilē ꝯditōis hūane ingreſſū ꝛ culpabilē
hūane ꝯuerſatiōis ꝓgreſſū. dānabilē hūane diſſolutōis
egreſſum. Conſiderauerim ğ cū lachꝛymis de q̊ factus
ſum hō. qd faciat hō. qd facturꝰ ſit hō. Sane foꝛmatus
de terra. conceptꝰ in culpa. natꝰ ad penā. Agit pꝛaua q̄
nō licēt. turpia q̄ nō decent. vana q̄ nō expediūt. Fiet ci/
bus ignis. eſca vermis. maſſa putredinis. Exponam id
planiꝰ. ediſſerā pleniꝰ. Foꝛmatꝰ eſt hō de puluere. de lu
to: de cinere. qđqꝫ viliꝰ eſt de ſpurciſſimo ſpmate. Con/
ceptus in pꝛuritu carnis. in feruoꝛe libidinis. in fetoꝛe
luxurie qđqꝫ deteriꝰ eſt in labe pctī. Natꝰ ad laboꝛem
doloꝛē. timoꝛē.. qđqꝫ miſeriꝰ eſt ad moꝛtē. Agit pꝛaua
quibꝫ offendit deū: offendit ꝓximū: offendit ſeipm̄. agit
turpia quibꝫ polluit famā. pollit conſciam̄. polluit ꝑſonā
Agit vana quibꝫ negligit ſeria. negligit vtilia: negligit
neceſſaria. Fit cibꝫ ignis q̇ ſp ardet ꝛ vrit inextinguibil'.
eſca ꝟmis q̇ ſp rodit ꝛ comedit imoꝛtalis: maſſa putre/
dinis q̄ ſp fetet ꝛ foꝛdet hoꝛribilis.

¶ De vilitate materie de q̄ factꝰ eſt hō. Ca. II.

Formauit igiť dñs deꝰ hoīem de limo terre q̄ ce/
teris elemētis eſt vilioꝛ: vt ptꝫ Geñ.ij. Planetas
ꝛ ſtellas fecit ex igne. flatꝰ ꝛ vētos fecit ex aere. pi/
ſces ꝛ volucres fecit ex aq̄. hoīes ꝛ iumēta fecit de terra.
Conſiderans igiť aq̄tica ſe vilē inueniet. ꝯſiderās aerea
ſe vilioꝛē agnoſcet. ꝯſiderās ignea ſe viliſſimū r̄putabit.
Nec valebit ſe parificare celeſtibꝫ: nec audebit ſe p̄ferre
terrenis: qꝛ ſe parē iumētis inueniet ꝛ ſilem recognoſcꝫ.
Eccl's.iij. Vnꝰ eſt eñ interitꝰ hoīm ꝛ iumētoꝝ ꝛ equa
vtriuſqꝫ ꝯditio: ꝛ nihil hꝫ hō iumento ampliꝰ: de terra

oſſa ſunt ⁊ in terram parit᷑ reuertētur. Verba iſta ſunt nō cuiuſlibet hoīs ſʒ ſapientiſſimi Salomonis. Quid eſt igit᷑ homo niſi lutū ⁊ cinis. Hinc eñ hō dt ad deum Job.x. Memēto queſo ꝙ ſicut lutū feceris me ⁊ in puluerē reduces me. Hinc ⁊ deus inquit ad hominē Geñ. iij. Cinis es ⁊ in cinerem reuerteris. Comparatus ſum ait Job luto ⁊ aſſimilatus ſum fauille ⁊ cineri. Lutum efficitur ex aqua ⁊ puluere vtroqʒ manēte. Cinis aūt fit ex ligno ⁊ igne vtroqʒ deficiente. Exp'eſſum myſterium ſʒ al's exp̄mendū. Quid ergo lutum ſupbis: de quo puluis extolleris: vnde cinis gloꝛiaris.

¶ De Vicio conceptionis Ca.III.

AT illud foꝛſan reſpondebis: ꝙ Adam ipſe fuit de limo terre foꝛmatus: tu autem ex humano ſemine pꝛocreat⁹. At ille fuit foꝛmatus de terra ſed virgine: tu ꝟo pꝛocreatus de ſemine ſed immūdo. Job.xiiij. Quis eñ poteſt facere mundum de immundo conceptū ſemine? Quis eſt homo vt immaculatus ſit ⁊ iuſtus appareat natus de muliere. Ps.l. Ecce enim in iniquitatib⁹ conceptus ſum ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Non in vna tm̄ iniquitate. non in vno tm̄ delicto: ſed in multis iniquitatibus ⁊ in multis delictis. In delictis et iniquitatibus pꝛopꝛijs. in delictis ⁊ iniqnitatibus alienis. ¶ Eſt autē duplex conceptio. vna ſeminum. altera naturaꝝ. Pꝛima fit in cōmiſſis. Scda fit in contractis. Parentes eñ cōmittunt in p̄ma. ples ꝯhit in ſecunda. Quis eñ neſciat ꝯcubitū etiā ꝯiugalē nūqʒ oīno cōmitti ſine pꝛuritu carnis. ſine feruoꝛe luxurie. ſine fetoꝛe libidinis: vñ ſemia ꝯcepta fedant᷑: maculant᷑ ⁊ viciant᷑ ex q̄bus aīa tandē infuſa cōtrahit labē pctī. maculam culpe. ſoꝛdem iniquitatis. Sicut ex vaſe coꝛrupto liquoꝛ infuſus coꝛrumpit᷑, ⁊ pollutū ꝯtingēs ex ipo ꝯtractu polluit᷑

Habet eñ aĩa tres naturales potẽtias ſiue tres natu/
rales vires. Rõnabilem vt diſcernat int̃ bonũ ⁊ malũ.
Iraſcibilem vt reſpuat malum. Concupiſcibilem vt ap
petat bonũ. Iſte tres vires trib⁹ oppoſitis vicijs origi/
nalit̃ corrũpunt̃. Uis rõnalis ꝑ ignorantiã vt nõ diſcer
nat int̃ bonũ ⁊ malũ. Uis iraſcibilis ꝑ iracundiã vt re/
ſpuat bonũ. Uis ꝯcupiſcibilis ꝑ ꝯcupiſcentiã vt appe/
tat malũ. Prima gignit delictũ. vltima parit pctm̃. me/
dia delictũ generat ⁊ pctm̃. Eſt eñ delictũ nõ facere fa/
ciendũ. pctm̃ agere nõ agendũ. Hec tria vicia ꝯ̃huntur
ex carne corrupta ꝑ tres carnales illecebras. In carnali
quippe ꝯmertio rõnis ſopit̃ intuit⁹ vt ignorãtia ſemine
tur. libidinis irritat̃ prurit⁹: vt iracundia ꝓpaget̃. volu/
ptatis ſatiat̃ affect⁹: vt ꝯcupia cõtrahat̃. Hic eſt tyran
nus carnis. lex mẽbroꝝ. fomes peccati. languor nature.
pabulũ mortis: ſine q̃ nemo naſcit̃. ſine q̃ null⁹ moritur
q̃ ſi trãſit reatu: ſꝫ tñ remanet actu. Joannes in epl'a. j.
ca. j. Si eñ dixerim⁹ ꝙ pctm̃ nõ habem⁹: noſipos ſedu
cimus ⁊ ꝟitas in nob̃ nõ eſt. O ḡuis neceſſitas ⁊ infelix
ꝯditio: añq̃ꝫ peccem⁹ pctõ ꝯſtringimur: ⁊ añq̃ꝫ delinq̃/
mus delicto tenemur. Paul⁹ ad Ro. v. Per vnũ homi
nem peccatũ in hunc mundũ intrauit: ⁊ ꝑ pctm̃ in om̃es
homies mors ꝑtranſijt. An non patres vuã comederũt
acerbam ⁊ dentes filioꝝ obſtupeſcunt.

☞ Quali cibo ꝯcept⁹ nutriat̃ in vtero. Ca. IIII.

SEd attẽde q̃ cibo cõcept⁹ nutriat̃ in vtero: ꝑfecto
ſanguine mẽſtruo q̃ ceſſat a feia poſt ꝯceptũ vt ex
eo concept⁹ nutriat̃ i feia: q̃ fert̃ eſſe tã deteſtabil' ⁊
ĩmundus vt ex ei⁹ conatu fruges nõ germinẽt. areſcant
arbuſta. moriant̃ herbe. amittãt arbores fet⁹: ⁊ ſi canes
inde comederẽt in rabiem efferant̃. Concepti fet⁹ viciũ
ſeminis ꝯtrahũt: ita vt leproſi ⁊ elephantia ex hac cor/

ruptiõe naſcant. Vñ ẜm legẽ moiſaicã Leuit.xx. Mulier q̃ menſtruũ patit reputat imũda. ⁊ ſi q̄s ad mẽſtruatam acceſſerit: iubet interfici. Ac ꝓpter imundiciã menſtruoꝝ p̄cipit vt mulier ſi maſculũ pareret. xl. diebꝫ a tẽpli ceſſaret ingreſſu. ſi ṽo feminã ſeptuaginta.

¶☞ De Imbecillitate infantis. Ca. V.

Q Uare ẽ data eſt miſero lux. ⁊ vita his q̄ ſt̄ꝫ i amaritudine aīe. Iob. iij. Felices illi q̄ moriunt anteq̃ꝫ oriant: ꝑus mortẽ ſentiẽtes q̃ꝫ vitã ſcientes. Quidã eñ tã deformes ⁊ ꝓdigioſi naſcunt vt nõ hoies ẜ aboiationes poti⁹ videant q̄bꝫ forte meli⁹ fuiſſet ꝑuiſum ſi nunq̃ꝫ ꝓdijſſent ad viſum: qm̃ vt monſtra monſtrant ⁊ oſtẽtui oſtendunt. Plerīqꝫ ṽo diminuti mẽbris ⁊ ſenſibus corrupti naſcunt amicoꝝ triſticia. parentũ infamia. verecũdia ꝓpinquoꝝ. Quid ẜ ꝑticularit dixerim de q̄buſdã cũ gñaliter oẽs ſine ſcīa. ſine ṽbo. ſine ṽtute naſcamur. flebiles: debiles: imbecilles. paꝝ a brutꝫ diſtantes. imo min⁹ in multꝫ habẽtes. Nã illa ſtatim vt exorta ſtꝫ gradiunt. Nos aũt nõ ſolũ erecti pedibꝫ nõ incedim⁹: verũ etiam curuati manibꝫ nõ reptam⁹.

¶☞ De dolore part⁹ ⁊ eiulatu infantꝫ Ca. VI.

O Mnes naſcimur eiulãtes vt nrãꝫ miſeriã exp̄mamus. Maſcul⁹ eñ recẽter nat⁹ dicit a. femia ṽo e vñ⁹. Dicẽtes e vel a q̊t q̊t naſcant ab eua. Quid ẽ igit eua niſi heu a: vtrũqꝫ dolentꝫ eſt interiectio doloris exprimẽs magnitudinẽ. Hinc eñ añ pctm̃ virago: poſt pctm̃ eua meruit appellari: exquo ſibi dictũ audiuit. In dolore paries. Non eſt eñ dolor ſicut dolor parturientꝫ Vñ Rachel pre nimio dolore part⁹ interijt: ⁊ moriens vocauit nomen filij ſui bennony. i. filius doloris. Vxor Phinees ſubitis doloribꝫ irruentibꝫ pepit ſimul ac perijt. ⁊ in ipſo mortis articulo vocauit filium ſuũ Nabot

E

.i.fideliũ merozis. Mulier aũt vt naufragus cum parit triſticiã hꝫ.cũ ꝟo pepit filiũ maſculũ iã nõ memit pſſure ꝑpt gaudiũ:qꝛ nat⁹ eſt hõ i mundũ. Cõcipit ḡ cũ imundicia ꝛ fetoꝛe. parit cũ triſticia ꝛ doloꝛe. nutrit cũ anguſtia ꝛ laboꝛe.cuſtodit cũ inſtãtia ꝛ timoꝛe.

¶☞ De nuditate hoĩs naſcẽtis Ca. VII.

NUdus egredif ꝛ nudus regredif. Paup accedit ꝛ paup r̃cedit. Nud⁹ (inq̇t Job.j.)egreſſus ſuꝫ de vtero mr̃is mee ꝛ nudus reuertar illuc. Nihil intulim⁹ in hũc mundñ. haud dubiũ qꝛ nec auferre q̇d poſſum⁹. Si q̇s aũt indut⁹ egredif attẽdat q̃le ꝓferat indumenrum. Turpe dictu.turpi⁹ auditu.turpiſſimũ viſu. Fedam ſcꝫ pelliculã ſanguine cruentatã. Hec eſt illa materia de q̃ Thamar inq̇t in partu Geñ.xxxviij. Quare diuiſa eſt ꝓpter te materia. ꝛ ob hãc cauſam vocauit nomẽ eius Phares:qđ interp̃taf diuiſio.

¶☞ Que fructũ hõ ꝓducit Ca. VIII.

O Vilis ꝯditõis hũane indignitas.o indiḡ vilitatꝫ hũane cõditio. Herbas ꝛ arboꝛes inueſtiga. Ille de ſe ꝓducũt floꝛes: frondes ꝛ fruct⁹. ꝛ tu de te lendes ꝛ pediculos ꝛ lũbꝛicos. Ille de ſe fundũt oleũ:vinum et balſamũ. ꝛ tu de te ſputũ.vꝛinã ꝛ ſterc⁹. Ille de ſe ſpirãt ſuauitatẽ odoꝛis. ꝛ tu de te reddis aboĩationeꝫ fetoꝛis. Qualis eſt arboꝛ tal' eſt fruct⁹. Non em̃ p̃t arboꝛ mala fruct⁹ bonos facere. Quid eſt em̃ hõ ꝟm foꝛmã niſi quedam arboꝛ euerſa cui⁹ radices ſunt crines. trunc⁹ eſt caput cũ collo:cui⁹ ſtipes eſt pect⁹ cũ aluo. Rami ſtꝫ vlne cũ tibijs. Frondes ſunt digiti cũ articl'is. Hoc eſt foliũ qđ a vẽto rapif:ꝛ ſtipula q̃ a ſole ſiccaf.

¶☞ De incõmodis ſenectutꝫ ꝛ breuitate vite

IN p̓moꝛdio ꝯditõis hũane nõgentꝫ Ca.IX. annis ꝛ ampli⁹ homĩes vixiſſe legunf. ſꝫ paulatim

Vita hominis declinante dixit dñs ad Noe. Non pma-
nebit ſpiritus me⁹ in homine in eternum: quia caro eſt.
Eruntq; dies illius centum vigintiquinq; annoꝝ. Qđ
intelligi poteſt tam de termino vite q̃ de ſpacio penitē-
di Extunc eñ rariſſime legunť homies plus vixiſſe: ſed
cum magis ac magis vita recidereť humana: dictum eſt
a pſalmiſta. Dies annoꝝ noſtroꝝ in ipſis ſeptuaginta
anni. Si autem in potentatibus octuaginta anni: ⁊ am-
plius eorum labor ⁊ dolor. Nonne autē paucitas dierū
noſtrorū finietur breui tempore. Dies noſtri velocius
tranſeunt q̃ a texente tela ſucciditur Job. xiiij. Homo
natus de muliere breui viuens tempore repletur multꝭ
miſerijs. Qui quaſi flos egreditur ⁊ conteritur ⁊ fugit
velut vmbra: ⁊ nunq̃ in eodem ſtatu permanet. Pauci
nūc ad quadraginta. pauciſſimi ad ſexaginta annos per-
ueniunt. ¶ Si quis autem ad ſenectutem proceſſerit ſta-
tim cor eius affligitur ⁊ caput concutitur. languet ſpiri-
tus: ⁊ fetet anhelitus. facies rugatur: ⁊ ſtatura curuať.
caligantur oculi: ⁊ vacillant articuli. nares effluunt: ⁊ cri-
nes defluunt. tremit tactus: ⁊ deperit actus. dentes pu-
treſcunt: ⁊ aures ſurdeſcunt Senex facile prouocatur: ⁊
difficile reuocatur. cito credit. ⁊ tarde diſcredit: tenax et
cupidus. triſtis ⁊ querulus. velox ad loquendum: ⁊ tar-
dus ad audiendum. laudat antiquos ⁊ ſpernit moder-
nos. vituperat preſens: ⁊ commendat preteritum. ſuſpi-
rat ⁊ anxiatur. torpet ⁊ infirmatur. Audi Horaciū poe-
tam dicentem. Multa ſenem circumueniunt incommo-
da ⁊c. Porro nec ſenes contra iuuenem glorientur. nec
inſoleſcant iuuenes contra ſenem: quia quod ſumus ille
fuit: erimus quandoq; quod hic eſt.

¶ De Labore Mortalium.
¶ Capitulum Decimum.

AUis naſcit̃ ad volanduꝫ: ⁊ hō naſcit̃ ad laboꝛem. Job.v. Cūcti dies ei⁹ laboꝛib⁹ ⁊ erūnis pleni ſtꝫ: nec ꝑ nocte̅ req̇eſcit mens ei⁹. Et h̄ nōne vanitas? Non eſt q̇cq̄ ſine laboꝛe ſub ſole. nō eſt ſine defectu ſub luna. non eſt ſine vanitate ſub tp̄e. Tp̄s em̄ eſt moꝛa motus reꝝ mutabiliū. Uanitas vanitatū (inquit Eccl's) ⁊ oīa vanitas. O q̄ vana ſunt ſtudia hoīm: q̄ diuerſa exercitia: vn⁹ eſt tñ oīm finis ⁊ idē effect⁹ laboꝛ ⁊ afflictio ſpūs. Occupatio mag̃ creata eſt oīb⁹ hoīb⁹ ⁊ iugū g̃ue ſup filios adam: a die exit⁹ de vētre matris eoꝝ vſq̄ ad diem ſepulture in matrem omniū.

¶ De Studio Sapientum Ca.XI.

PErſcrutent̃ ſapiētes ⁊ inueſtigēt alta celi. lata terre ꝓfunda marꝫ. de ſingul' diſputēt. de cunctꝫ ꝑtractēt diſcantq̄ aut doceāt: ⁊ q̇d ex hac occupatōe niſi laboꝛē ⁊ doloꝛē ⁊ afflictionē ſpūs inueniēt. Nouerat h̄ expimēto q̇ dixit. Dedi coꝛ meū vt ſcirē prudentiā atq̄ doctrinaꝫ. erroꝛes ⁊ ſtulticiā: ⁊ agnoui q̄ eſſet laboꝛ ⁊ afflictio ſpiritus: eo q̄ in multa ſapīa multa ſit indignatio. ⁊ q̇ addit ſcīam addit doloꝛē. Licet em̄ opoꝛteat indagantem multꝫ inſudare vigilijs ⁊ inuigilare laboꝛib⁹ ⁊ ſudoꝛib⁹: vix tñ eſt q̇cq̄ tā vile. vix tā facile qđ ad plenū intelligat: compꝛehēdatq̄ ad liquidū: niſi foꝛſan illud ꝑfecte ſciat̃ q̄ nihil ſcitur ꝑfecte: quanq̄ ex h̄ inſolubilis redargutio ꝯſequatur. Quinimo coꝛp⁹ qđ coꝛrumpit̃ aggrauat animam ⁊ deꝑmit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantē. Audi q̇d ſup h̄ đt Salomon. Cūcte res difficiles nō p̄t hō eas explicare ſmone. Eſt hō q̇ dieb⁹ ac noctibus ſomnū non capit oculis: ⁊ nullā opeꝝ dei p̄t inuenire rationē. Et quanto plus laboꝛauerit ad querendum. tāto min⁹ inueniet. Deficiūt g̃ ſcrutantes ſcrutiniū: qm̄ accedet hō ad coꝛ altū ⁊ exaltabit̃ de⁹. Perſcrutatoꝛ em̄

maieſtatꝫ opprimet a glīa. Qui eni̅ magꝫ intelligit ma/
gis dubitat. ⁊ ille videt ſibi pl⁹ ſape q̄ꝫ q̄ deſipit. Ergo
ps ſcie eſt ſcire qd̄ neſciat. Fecit aūt de⁹ hoiem rectum:
⁊ ipe ſe infinitis immiſcuit queſtionibꝫ.

¶ De varijs ſtudijs hoim Ca. XII.

Currunt ⁊ diſcurrunt mortales p̄ ſepes ⁊ ſemitas
acendūt montes. tranſcendūt colles. trāſuolāt ru/
pes. p̄uolāt alpes. trāſgrediunt foueas. ingrediuntur ca/
uernas. rimant viſcera terre. p̄funda marꝫ. incerta flumi
nis. opaca nemoris. inuia ſolitudinis. exponūt ſe ventꝫ
⁊ imbribꝫ: tonitruis ⁊ fulminibꝫ. fluctibꝫ ⁊ p̄cellis. ruinis
⁊ precipitijs. Metalla cudunt ⁊ conflant. lapides ſcul/
punt ⁊ poliunt. ligna ſuccidūt ⁊ dolāt. telas ordiuntur ⁊
texunt. veſtes incidūt ⁊ conſuūt. Edificāt domos ⁊ plā
tant hortos. Excolunt agros. paſtināt vineas. ſuccēdūt
clybanos. extruunt molēdina. piſcant: venant ⁊ aucupā/
tur. meditant ⁊ cogitant. ꝯſiliant ⁊ ordināt: querelātur
⁊ litigant. diripiūt ⁊ furant. decipiūt ⁊ mercātur. conten
dunt ⁊ preliant. ⁊ innumera talia vt opes congregāt: vt
queſtus multiplicēt. vt lucra ſectent. vt honores acq̄rant
vt dignitates extollāt: vt p̄tātes oſtendāt. Et hec quoqꝫ
labor ⁊ mētis afflictio. Si mihi non credit Salomoni
credat. Magnificaui inquit op̄a mea ⁊ edificaui mihi
domos ⁊ plantaui vineas. feci hortos ⁊ pomeria. ⁊ con
ſerui cuncti generis arbores. extruxi mihi piſcinas aq̄rū
vt irrigarent ſyluā lignoꝝ germinantium. Poſſedi ſer/
uos ⁊ ancillas. multāqꝫ familiā habui. armenta quoqꝫ ⁊
magnos ouiū greges vltra oēs q̄ fuerāt an̄ me i hierl'm.
Coaceruaui mihi aurum ⁊ argentū: ⁊ ſubſtantias regū
⁊ prouinciaꝝ. Feci mihi cantores ⁊ cantatrices ⁊ deliti/
as filioꝝ hominū. ciphos ⁊ vrceolos in miniſterio ad vi
na fundenda. ⁊ ſuggreſſus ſum op̄ibꝫ omnes q̄ ante me

fuerunt in hierl̄m. Cumq; me conuertiſſem ad vniuerſa
que fecerant man⁹ mee: ꝛ ad laboꝛes quib⁹ fruſtra deſu
daueram vidi in omnib⁹ vanitatē ꝛ afflictionem ani/
mi: ꝛ nihil permanere ſub ſole.

¶ De diuerſis anxietatib⁹ Ca. XIII.

O Quāta moꝛtales angit anxietas: affligit cura. ſol/
licitudo moleſtat. metus exterret: tremoꝛ concutit.
hoꝛroꝛ abducit. doloꝛ affligit. ꝯturbat leticia. contriſtat
turbatio. Pauꝑ ꝛ diues. ſeru⁹ ꝛ dñs. ꝯiugat⁹ ꝛ ꝯtinēs
deniq; bon⁹ ꝛ mal⁹. oēs mūdanis cruciatib⁹ affligūtur
ꝛ mundanis afflictionib⁹ cruciant. Experto crede mgr̃o.
Si impius inq̄t fuero ve mihi eſt. ꝛ ſi iuſtus nō leuabo
caput: ſatiatus afflictione ꝛ miſeria.

¶ De miſeria pauꝑis ꝛ diuit Ca. XIIII.

PAupes em̄ premunt inedia. cruciant erumna. fa/
me: ſiti: frigoꝛe ꝛ nuditate. vileſcūt ꝛ tabeſcūt: ſper/
nūtur ꝛ ꝯfundunt. O miſerabil' mēdicantis ꝯditio. ꝛ ſi
petit pudoꝛe ꝯfundit. ꝛ ſi nō petit egeſtate cōſumit. ſ; vt
mendicet neceſſitate compellit. Deū cauſat iniquum ꝙ
non recte diuidat. pꝛoximū criminat malignū ꝙ nō ple/
ne ſubueniat. Indignatur: murmurat: impꝛecatur. Ad/
uerte ſuꝑ hoc ſñiam ſapientis Eccli. xl. Melius eſt mo/
ri ꝙ̄ indigere. ꝛ etiā ꝓximo ſuo pauꝑ odioſus erit Oēs
dies pauꝑis mali. fratres hoīs pauꝑis oderūt eū. inſuꝑ
ꝛ amici ꝓcul receſſerūt ab eo. qꝛ Cum fueris felix mul/
tos numerabis amicos. Tpa ſi fuerint nubula ſol⁹ eris
Pꝛoh pudoꝛ ſm foꝛtunā exiſtimat ꝑſona. cum poti⁹ ſm
ꝑſonā eſtimāda ſit ꝑſone foꝛtuna. tam bonus reputatur
vt diues. tam malus vt pauper. cū potius tam diues ſit
reputandus vt bonus. tam pauꝑ vt malus. Diues au/
tem a ſuperfluitate reſoluitur ꝛ iactantia effrenatur. cur
rit ad libitum et coꝛruit ad illicitum. Etiā fiunt inſtru/

menta penaꝝ que modo fuerunt oblectamēta culparū. labor in acquirendo. timor in poſſidēdo. dolor in amittē do. Mentē eius ſp fatigat ⁊ affligit. Matth. vj. Ubi eñ eſt theſaurus tuus: ibi eſt ⁊ cor tuū. Sed de hoc in ſequentibꝫ plenius dicemus.

¶ De miſeria ſeruoꝝ ⁊ dñoꝝ Ca. XV.

SEruus miniſtrat. angarijs fatigatur. plagis affligitur. opibus ſpoliatur. qꝛ ſi non habet habere cōpellitur. et ſi habet cogitur nō habere. Culpa domini: ſerui pena. culpa ſerui. domini preda. Quicquid delirant reges plectūtur achiui. venatio leonis onager in heremo. ſic ⁊ paſcua diuitum pauperes. O extrema conditio ſeruitutis. Natura liberos genuit ſed fortuna ſeruos conſtituit. Seruus cogitur pati: ⁊ nemo ſinit compati. dolere compellitur: ⁊ nemo condolere permittitur Sic ipſe nō ſuus eſt vt nemo ſit ſibi. Miſeri qui caſtra ſequuntur: quia miſerum eſt viuere aliena preda. Dominus autem ſi crudelis eſt oportet illum vereri propt̄ nequitiam ſubiectorum. Si mitis eſt contingit illum cōtemni propter inſolentiam ſubiectorum. Seuerum ergo metus affligit. manſuetū vilitas paruipendit. Num crudelitas parit odium. et familiaritas parit contemptum. Familiaris enim cura fatigat et domeſtica ſollicitudo moleſtat. Oportet enim hominem ſemper eſſe paratum vbiqꝫ minutū vt poſſit inſidias malignantiū precauere. oppugnantium iniurias propulſare. hoſtes conterere. ciues tueri. Nec ſufficit diei malicia ſua. ſed dies diei laborem eructat. ⁊ nox nocti ſollicitudinem indicat. Dies ergo laborioſi ducuntur. et noctes expenduntur inſomnes.

¶ De Miſeria Continentis ⁊ Coniugati. Capitulum. XVI.

SI poteſt ignis nõ vrere: põt caro nõ ↄcupiſcere. qꝛ quãtũcunqꝫ punietꝛ nũqꝫ tñ ex toto iebuſeꝰ ille põt expelli. Naturã expellas. furta tñ vſqꝫ recurret. nõ oẽs (inqt Matth. xix.) capiũt ꝟbũ iſtõ: ſ; q̃ põt cape capiat. Vñ cũ deꝰ ipe de ceteris põtificalibꝫ indumentꝭ iuſſiſſet. Exod xxviij. vt Moyſes ꝛ Aaron filios veſtirẽt de ſolis feminalibꝫ nõ p̃cepit. ſ; ait vt ipi feminalibꝫ vterentꝛ cũ ingrederentꝛ tabnaculũ teſtimonij. Sꝫ ꝛ Aplꝰs inq̃t. j. ad Coꝛ. vij. Nolite faudare inuicem niſi foꝛte ex ↄſenſu ad tẽpus vt vacetꝭ oꝛoni. ꝛ iteꝝ reuertimini i idipm ne tentet vos ſathanas ꝑpter incontinentiã veſtrã. Meliꝰ eſt em̃ nubere qꝫ vri. Pugnat ḡ ↄ̃ cõtinentiam angelꝰ ſathane q̃ carnaliter ſtimulat ꝛ ↄ̃tiuiter colaphiſat. ignẽ nature flatu ſuggeſtiõis ſuccẽdit: materiã apponit. facultatẽ tribuit: ꝛ opoꝛtunitatẽ miſtrat. pugt etiam ꝛ ſpẽs q̃ ſubito viſa eſt facile ↄcupiſcitꝛ. Vñ. ij. Regũ. ij. Cũ Dauid poſt meridiẽ deãbularet in palacio domus regie vidẽs ex aduerſo Berſabee ſe lauantẽ miſit ꝛ tulit eã ꝛ doꝛmiuit cũ ea. erat em̃ mulier pulchꝛa nimis. Poꝛro q̃ cum vxoꝛe eſt: ſollicitꝰ eſt q̃ ſunt mũdi ꝛ diuiſus eſt. j. Coꝛ. vij. Diſtrahitꝛ em̃ ꝑ multas anguſtias ꝛ iniurias ꝛ in ſollicitudines varias diſceptatꝛ: vt filijs ꝛ vxoꝛi. famulis ꝛ ancillis nc̃caria q̃rat ꝛ ſubminiſtret. Tribulationes q̃ꝫ carnis hñt hmõi Vxoꝛ ↄtendit hꝛe p̃cioſuꝫ oꝛnatum ꝛ variã ſupellectile: vt plurimꝰ ſit ſepe cultꝰ vxoris qꝫ cẽſus mariti. alioq̃n ꝑ noctes ꝛ dies plãgit ꝛ ſuſpirat garrit ꝛ murmurat. Tria ſtꝭ em̃ q̃ nõ ſinũt hoĩem in domo ꝑmanere. fumꝰ. ſtillicidiũ ꝛ mala vxoꝛ. Illa inq̃t oꝛnatioꝛ p̃cedit ꝛ ab oĩbꝫ honoꝛatꝛ. ego aũt miſerrima in conuẽtu mulieꝝ ſola deſpicioꝛ. a cunctis cõtemnoꝛ. Sola vult diligi ꝛ laudari. alterius amoꝛẽ ſuũ aſſerit odiũ. alteriꝰ laudẽ ſuũ dedecꝰ ſuſpicatꝛ. amandũ eſt omne qđ

diligit.odiendū oīe qđ ſpernit. vincere vult ꝫ vinci nō valet.famulari nō patit̄ ꝫ dn̄ari molit̄. Si pulcra fuerit facile adamat̄.ſi feda facile ↄcupiſcit/ ꝫ difficile cuſtodit̄ qđ a multis diligit̄. ꝛ moleſtū eſt poſſidere qđ nemo dignatur hr̄e. Aliꝰ facetijs.aliꝰ ingenio.alius liberalitate ſollicitat. ꝛ ex aliq̄ ꝑte capit̄ qđ vndiqꝫ inſiſtit̄. Equꝰ aſinus veſtis ꝛ lectulꝰ: calix etiā ꝛ vrceolꝰ ꝓus ꝓbant̄. poſtea comꝑant̄. Spōſa ꝓo vix tandē oſtendit̄.ne ꝓꝛiꝰ diſpliceat q̄ꝫ ducat̄. q̄liſcunqꝫ caſus obuenerit ſꝑ eſt habenda. Si feda.ſi fetida.ſi egra.ſi fatua.ſi ſuꝑba. ſi iracūda ſi q̄libet mō vitioſa niſi ꝓpter ſolā foꝛnicatōem nō poteſt vxoꝛ a viro dimitti. Sꝫ nec dimittēs p̄t aliā ducere nec dimiſſa alij p̄t copulari. Matth.v. Nā quicūqꝫ dimiſerit vxoꝛē ſuā niſi ob foꝛnicatōis cām facit eā mechari. q̄ dimiſſam duxerit mechat̄. Qꝛ ſi vxoꝛ a viro diſceſſerit manere dꝫ īnupta.aut viro ſuo recōciliari.j.ad Coꝛ.vij. Graue nimis eſt pōdus cōiugij. Nā vt inquit Salomō Pꝛouerb.xviij. Stultꝰ eſt ꝛ impiꝰ q̄ tenet adulteram. ꝛ patronus eſt turpitudīs q̄ celat crimen vxoꝛis. Si ꝓo dimittit adulterā abſqꝫ ſui culpa punit̄. qm̄ illa viuente cogit̄ continere.ꝓpter qđ ꝛ diſcipuli chr̄i dixerūt. Si ita eſt cauſa hoī nō expedit nubere. Quis vnq̄ꝫ eq̄nimiter potuit ſuſtinere riualē? Sola ſuſpitio zelotipū vehemēter affligit. Nā licet ſcriptū ſit. Erunt duo in carne vna. zelus tn̄ viri duos in vna carne non patit̄.

¶ De miſeria bonoꝝ ꝛ maloꝝ Ca.XVII.

Non eſt cū ipijs gaudere dt dn̄s: qꝛ ꝑ q̄ peccat hō ꝑ hec toꝛquetur. Vermis em̄ ↄſcie nunq̄ꝫ moꝛit̄ et ignis rōnis nunq̄ꝫ extinguit̄. Job.iiij. Vidi eos q̄ operant̄ iniq̄tatē ꝛ ſemināt doloꝛes ꝛ metunt eos flante deo perijſſe.ꝛ ſpū ire eiꝰ eſſe ↄſumptos. Superbia inflat.inuidia rodit.auaricia ſtimulat. ira ſuccēdit. angu

gula diſſoluit luxuria.ligat mēdaciū. mactat homicidiū Sic ꝛ cetera poꝛtēta vicioꝝ/ ꝛ q̄ ſtꝫ hoi oblcāmēta pec/cādi.duo ſtꝫ inſtrā puniēdi. Inuidꝰ alteriꝰ rebꝫ marceſ/cit opimis. Inuidia ſiculi nō inuenere tyꝛāni Tormētū maiꝰ. Viciū eiꝰ coꝛrūpit naturā: aplo teſtāte q̄ ait. Qz euanuerūt i cogitatōibꝫ ſuis obſcuratū ē inſipiēs coꝛ eoꝝ: ꝓpt qd deꝰ tradidit illos i deſideria coꝛdis eoꝝ in imū/diciā vt ꝯtumelijs afficiāt coꝛpa ſua. ꝛ ſic repꝛobauerūt deū hr̄e in noticiā: ita tradidit eos deꝰ i repꝛobū ſenſuꝫ. vt faciāt ea q̄ nō ꝯueniūt. Sꝫ ꝛ q̄ pie viuere volūt i chriſto ꝑſecutionē patiunt. Sancti nāq̄ ludibꝛia ꝛ verbera experti.inſup ꝛ vincla ꝛ carceres.lapidati ſtꝫ.ſecti ſtꝫ.tēta/ti ſunt.in occiſiōe gladij moꝛtui ſunt ꝑ dn̄o. Circuierūt i melotꝫ.in pellibꝫ caprinis egentes anguſtiati. afflicti.q̄bꝫ dignꝰ nō erat mūdus.in ſolitudinibꝫ errātes ꝛ i mōtibꝫ ꝛ in ſpelūcis ꝛ in cauernis tre.ꝑicul fluminū.ꝑiculis la/tronū.ꝑicul ex gn̄e.ꝑiculis ex gētibꝫ. ꝑicul ex falſis fratribus: in laboꝛe ꝛ erūna. in vigilijs multꝫ.in fame ꝛ ſiti.in anguſtijs multꝫ.in frigoꝛe ꝛ nuditate. Juſtus eni abnegat ſemetipm crucifigēs mēbꝛa ſua cū vicijs ꝛ ꝯcupiſcē/tijs: vt ſibi mūdus crucifixꝰ ſit ꝛ ipe mundo. Nō hꝫ hic manentē ciuitatē ſꝫ futurā inq̄rit.ſuſtinet ſeculū tanq̄ exiliū. clauſus in coꝛpe tanq̄ in carcere. Incola (inq̄t ꝓpha ps̄.cxviij.) ego ſum in terra: ꝛ ꝑegrinꝰ ſicut oēs patres mei. Remitte mihi vt refrigerer prius q̄ abeam: et non ero ampliꝰ.ps̄.cxix. Heu mihi qꝛ incolatꝰ meꝰ ꝓlongatus eſt habitaui cū habitātibꝫ cedar multum incola fuit aīa mea.vn̄ Paulꝰ.ij.Coꝛ.xj. Quis infirmat ꝛ ego nō infirmoꝛ.q̄s ſcandalizat ꝛ ego nō vroꝛ. Nā pctā ꝓximorum refrigeria ſunt iuſtoꝝ.h̄ eſt irriguū qd Caleph axe filie ſue dedit in dotem.vt ptꝫ Judicū.j.

De Hoſtibꝫ Hominis Ca. XVIII.

MIlitia ꝗ eſt vita hoīs ſuꝑ terrā.an nōne vera mili/
tia eſt ⁊ multiplices hoſtes . ſꝫ vndiqꝫ inſidiēt vt
capiant. ꝑſequant ⁊ perimant.demon ⁊ hō . mun/
dus ⁊ caro.demon cū vitijs ⁊ cōcupiſcētijs.hō cū beſtijs
mundus cū elemētis. caro cum ſenſib⁹. Caro nanqꝫ(vt
Apl'us ait ad Eph.vj.) concupiſcit aduerſus ſpiritum
ſpūs aūt aduerſus carnē. Uel nō eſt in nob colluctatio
aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: ſꝫ aduerſus ſpiritualia neq/
tie in celeſtib⁹.aduerſus rectores tenebraꝝ haꝝ. Petr⁹
in ep'la prima.cap̄.v. Aduerſarius enim veſter diabol⁹
tanqꝫ leo rugiens circuit querens quem deuoret. accen/
duntur ignea tela nequiſſimi. Mors ingreditur ꝑ fene
ſtras.oculus animā depredat.pugnat orbiſterrarum cō
tra inſenſatos.i.gens contra gentem. ⁊ regnū aduerſus
regnū.terremotus magni ꝑ loca: ⁊ peſtilentie: ⁊ fames:
terroreſqꝫ de celo ⁊ tempeſtates. Terra producit ſpinas
⁊ tribulos.aq ꝓcellas et fluctus. aer tēpeſtates et toni/
trua.ignis choruſcationes et fulgura. Gen.iij. Maledi
cta inqt terra in ope tuo:ſpinas ⁊ tribulos germinabit
tibi. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo donec re/
uertaris in terram.quia terra es et in terram ibis. Ps̄.
Exterminauit eum aper de ſylua et ſingularis fer⁹ de/
paſtus eſt eum. Hiere. Lup⁹ et vrſus.pardus et leo.ti
gris et onager.cocodrillus et gryphes.ſerpēs et coluber
baſiliſc⁹ et aſpis. ceraſtes et draco.ſcorpiones et vipere
Sed et lendes et pediculi.formice et pulices. cyniſes et
muſce.ſcrabrones et veſpe.piſces et volucres. Nam qui
creati ſumus vt dominaremur piſcib⁹ marꝫ et volatilib⁹
celi et vniuerſis aīantib⁹ q mouent in terra.nūc illis da/
mur in predā et in eſcā ei⁹ tribuimur. Scriptū eſt enim
Deutero.xxxij. Dētes beſtiaꝝ mittā in eos cum furore
trahentium ſuꝑ terram atqꝫ ſerpentium.

¶ De carcere aīe qd̄ eſt corp⁹ Ca. XIX.

Infelix ego hō q̄s me libabit de carcē mortꝫ hui⁹. Certe nō vult educi de carcere q̄ non vult exire de corpe. nā carcer aīe corp⁹ eſt. De q̊ ps̄. dt. Educ de carcere aīaꝫ meā. nunq̄ꝫ eſt q̄es ꝛ tn̄q̄llitas. nūq̄ꝫ pax ꝛ ſecuritas: vbiq̄ꝫ tiōr ꝛ tremor: vbiq̄ꝫ labor ꝛ dolor. Caro dū viuit dolebit ꝛ aīa ſup ſemetipam lugebit.

¶ De Breui Leticia Ca. XX.

Quis vnq̄ꝫ diem totū duxit ī ſua delectatiōe iocundū quē in aliq̄ pte diei reat⁹ conſcie vel impet⁹ ire vel mot⁹ ɔcupie non turbauerit. quē liuor inuidie vł ardor auaricie. vel tumor ſupbie non vexauerit. quem aliq̄ iactura vel offenſa vel paſſio nō cōmouerit. quē deniq̄ꝫ viſus vł audit⁹ vł act⁹ aliq̄s nō offenderit. Rara auis ī terris nigroq̄ꝫ ſimillima cigno. Audi ſup h̄ ſnīam ſapientis in Eccł. A mane vſq̄ꝫ ad veſpam mutabił tēpus. cogitationes vane ſibi ſuccedūt ꝛ mens rapił in diuerſa. Job. xxj. Tenēt tympanū ꝛ cytharā ꝛ gaudēt ad ſonitū organi. ducunt in bonis dies ſuos: ꝛ in puncto ad infernum deſcendunt.

¶ De inopinato dolore Ca. XXI.

Semp em̄ in mūdana leticia triſticia repētina ſuccedit: ꝛ qd̄ incipit a gaudio deſinit in merore. Mūdana q̄ppe felicitas innumerꝫ amaritudinibꝫ eſt reſpſa. Nouerat h̄ ille q̄ dixerat. Riſus dolore miſcebił ꝛ extrema gaudij luct⁹ occupat. Expti ſunt ꝛ liberi Job. vt ptꝫ Job. j. Qui cū comederēt ꝛ biberēt vinū ī domo fratrꝫ ſui pͥmogeniti: repēte vehemēs vētus irruit a regiōe deſerti ꝛ concuſſit quattuor angulos domus: que corruens vniuerſos oppreſſit. Merito ḡ pater aiebat Job. xxx. Verſa eſt in luctū cythara mea ꝛ organuꝫ meū in voce flentiū. Meli⁹ eſt ire ad domū luct⁹ q̄ꝫ ad domū conui

uiij. Attende ſalubre ꝯſiliū. In die bonoꝝ nō immemor ſis maloꝝ. Mēorare nouiſſima tua ꝛ i eternū. ñ peccab.

¶ De Uicinitate Mo:tꝭ Ca. XXII.

Semꝑ vltim⁹ dies ꝑm⁹: ꝛ nunꝙ̄ ꝑm⁹ dies vltim⁹ reputabiť: Cū tñ ita ſꝑ viuere deceat tanꝙ̄ mori ſꝑ oporteat. Scꝑtū eſt em̄. Memor eſto q꜄ mors non tar dat. tp̄s p̄terit ꝛ mors appropinq̄t. Mille anni añ ocu los morietis tanꝙ̄ dies heſterna q̄ p̄teriit. Sꝑ em̄ futu ra naſcunť. ſꝑ p̄ntia moriunť: ꝛ q̄cq̄d eſt p̄teritū: eſt totū mortuū. Morimur ḡ ſꝑ dū viuim⁹. ꝛ tūc tm̄ deſinim⁹ mori cū deſinim⁹ viuere. Melius eſt ḡ mori vite ꝙ̄ vi uere morti. q꜄ nihil eſt vita mortaľ niſi mors viuens. vñ Eccľi. iiij. Laudaui magis mortuos ꝙ̄ viuētes. ꝛ vtro ꝙ̄ feliciorē iudicaui q̄ necdū natus eſt. vita velociť fugit ꝛ retineri non p̄t. Mors aūt militāter ocurrit ꝛ impe diri non valet. Hoc eſt illď mirabile: ꝙ quanto pl⁹ cre ſcit tanto magis decreſcit. quia quanto plus vita ꝓcedit tanto magis ad finem accedit.

¶ De terrore ſomnioꝝ Ca. XXIII.

Tempus qď quieti ꝯceſſum eſt nō ꝯcediť eſſe quie tum. Nā terrēt ſomnia: viſiones ꝯturbāt. Et licet nō ſint i veritate triſtia vľ terribilia ſeu laborioſa q̄ ſom niant ſomniātes. tñ in veritate triſtanť. terrētur ꝛ fatigā tur etiā intm̄ vt aliq̄n dormientes lachrymenť. ꝛ euigilā tes ſepiſſime conturbenť. Aduerte q̄d ſuꝑ h̄ dicat Heli phas themanites Job. iiij. In horrore viſionis noctur ne cū ſolet ſopor occupare homies pauor p̄mit me ꝛ tre mor: ꝛ oīa oſſa mea ꝑterrita ſunt. ꝛ cū ſp̄ūs me p̄nte trā ſiret inhorruerunt pili carnis mee. Conſidera Job. vij. dicentē. Si dixero ꝯſolabiť me lect⁹ me⁹ ꝛ releuabor lo quens mecum in ſtrato meo. terrebis me ꝑ ſomnia: ꝛ ꝑ viſiones horroꝛ ꝯcuties. Nabuchodonozor ſomnium

vidit qđ eũ valde pterruit: ⁊ viſiões capit; pturbauerũt eũ. Multe cure ſequunť ſomnia: ⁊ vbi mľta ſomnia: vanitates plime. Multos errare fecerũt ſomnia: ⁊ exciderũt ſperãtes in illis. Apparẽt em̃ freq̃nter turpes i ſomnis imagies ex quib⁹ p illuſiões nocturnas nõ ſolũ caro polluiť ſ3 aia maculať. Vñ dñs Leuiť.xv. Si ſit inq̃t inter vos hõ q̃ pollutus ſit in nocturno ſomno extra caſtra egrediať ⁊ nõ reuertať ꝑuſq3 ad veſpeꝝ lauetur aq̃. ⁊ poſt ſolis occaſum regrediať in caſtra.

¶☞De Compaſſione Ca.XXIIII.

O Quãto doloꝛe turbamur. quanto tremoꝛe ꝯcutimur cũ amicoꝝ dãna ſentim⁹ ⁊ parentũ picula foꝛmidam⁹. Pl⁹ interdũ ſan⁹ foꝛmidine q̃3 infirm⁹ egritudine pturbať. pl⁹ ſ3 volũtarius affectu doloꝛis q̃3 inuitus effectu lãguoꝛis affligiť. Vex eſt em̃ illđ poeticum Ouidij. Res eſt ſolliciti plena timoꝛis amoꝛ. Cui⁹ pectus tã ferreũ. cui⁹ coꝛ tã lapideũ: vt gemit⁹ nõ exp̃mat. lachꝛymas nõ effundat cũ ꝓximi vľ amici moꝛbũ vel interitũ intueť: vt patiẽti nõ cõpatiať ⁊ dolẽti nõ ꝯdoleat. Ipſe ieſus cũ vidiſſet mariã ⁊ iudeos (q̃ cũ ea venerant ad monumentũ) ploꝛantes infremuit ſpũ: ⁊ turbauit ſemetipm̃ ⁊ lachꝛymat⁹ eſt. ſ3 eo poti⁹: q꞉ moꝛtuũ ad vite miſerias reuocauit. Sciat aũt ſe culpabiliť durũ ⁊ dure culpabilẽ q̃ coꝛpalem amici ſui moꝛtẽ deploꝛat: ⁊ ſpũalẽ anime ſue moꝛtẽ non deflet.

¶☞De ſubit; infoꝛtunijs Ca.XXV.

S Ubito cũ non ſuſpicať infoꝛtuniũ accidit. calamitas irruit. moꝛb⁹ inuadit. moꝛs itercipit quã null⁹ euadit. ꝙ ne gľieris in craſtinũ ignoꝛans q̃d ſuꝑuentura pariat dies. Neſcit hõ finẽ ſuũ. ſ3 ſicut piſces capiuntur ab hamo: ⁊ ſicut aues cõpꝛehenduntť laqueo: ſic capiunť hoĩes in tꝑe malo cũ eis exemplo ſuꝑuenerit.

¶ De inūerabilibꝰ ſpēbꝰ egritudinis Ca.XXVI.

NOndū a ſecul' tot egritudinū gn̄a / tot paſſionum ſpēs phyſical' induſtria potuit indagare q̄t hūana fragilitas potuit tolerare Tolerabilem dixerim in tolerantiā morboꝝ. aut intolerabilem dixerim toleran/tiam. Melius eſt vt vtrunqꝫ coniunxerim. Nam into/lerabile eſt ꝓpter paſſionis acerbitatē: ⁊ tolerabile eſt ꝓ^pter patiendi neceſſitatem De die in diem: ac magis ac magis humana natura corrumpit' Itaqꝫ plīma fuerunt olim expimēta ſalubria q̄ ꝓpter defectū ipius hodie ſunt mortifera. Senuit iam mūdus vterqꝫ. ſ. macrocoſmus ⁊ microcoſmꝰ. i. maior mūdus ⁊ minor mūdus. Et q̄nto plixius vtriuſqꝫ ſenectus ꝓducit': tanto deterius vtri/uſqꝫ natura corrumpit' ⁊ turbat'.

¶ De diuerſ gn̄ibꝰ tormētoꝝ Ca.XXVII.

QUid dicā de miſerꝭ q̄ p innumera tormētoꝝ gn̄a puniunt'. cedunt' fuſtibꝰ. ⁊ gladijs iugulant'. cremantur flāmis ⁊ lapidibꝰ obruunt'. diſcerpunt' vngulis ⁊ patibulis ſuſpendunt'. torquent' tigribꝰ ⁊ ſcorpionibꝰ flagellant'. artant' vinculis: ⁊ a laqueis ſuggillant'. detrudūtur carceribꝰ: ⁊ ieiunijs macerant'. p̄cipitant' ⁊ ſbmergūtur. excoriant' ⁊ diſtrahunt'. ſectant' ⁊ ſuffodiuntur. Qui ad mortē ad mortē. q ad gladiū ad gladiū: q ad famē ad famē. ⁊ q ad captiuitatē ad captiuitatē. Crudele iudiciuꝫ. Imane ſuppliciū. triſte ſpectaculū dant' in eſcā volatilibꝰ celi. beſtijs terre ⁊ piſcibꝰ marꝭ Heu heu heu miſere matres que tam infelices genuiſtꝭ filios.

¶ De q̄dā horrēdo facinore Ca.XXVIII.

ILlud igit' horribile facinꝰ libet reminiſci qđ Joſephus de iudaica obſidione deſcribit. Mulier quedam facultatibus ⁊ genere nobilis cum cetera multitu/dine (q̄ confluxerat hieroſolymis) cōem cum om̄ibꝰ ob/

ſdionis caſum ferebat. Huius reliquas facultates (q̃s
de domo in vrbẽ cõuexerat) tyranni penit⁹ inuaſerunt.
Si q̇d ꝟo relictũ ex magnis opibꝫ fuerat q̊ victũ q̊tidia
nũ ꝑtenuem duceret: irruentes ꝑ momẽta ſatellites pre/
donũ rapiebãt: ꝓ q̊ ingẽs labor mulierẽ ex indignatiõe
quadã velut inſania fatigabat: ita vt interdũ p̄dones in
necem ſui maledictionibꝫ ⁊ cõuitijs inſtigaret. Ve eoꝝ cũ
nec irritatus q̇ſq̃ nec miſerat⁹ illã ꝑimeret. ⁊ ſi q̇d forte
fuiſſet cibi queſitũ ab illa: id ab alijs q̄rereť: nec iam fie/
ret vſq̃ copia req̇rendi. Famis aũt dũ viſceribꝫ inſiſte/
ret ac medullis: ⁊ ad furorẽ iam famis inedia ꝑurgeret:
peſſimis vſa eſt cõſilijs: ⁊ ꝯ ipa nature iura iam armať.
Erat ãt ei ſb vberibꝫ ꝑuul⁹ fili⁹ quẽ añ oclos ferẽs: infe
licis inq̇t mr̄is es o infelicior fili. Nã in bello fame ac di
reptione p̄donũ cui te reſeruabo. Nã etſi poſſet vita ſu/
ꝑari iugo tñ romane ſeruitutꝫ vrgeberꝫ. veni ḡ o mi na/
te eſto mr̄i cibꝫ: furor p̄donibꝫ: ſeculꝰ fabl'a: q̄ ſola deerat
cladibꝫ iudeoꝝ. Et cũ h̄ dixiſſet ꝓtinus filiũ iugulauit.
Tunc deniq̃ igni appoſitũ torret: mediũ q̇dẽ cõſumit:
mediũ ſeruat obtectũ. Et ecce ſtatim p̄dones irruũt ab
uſte carnis odore cõcepto: mortẽ minanť niſi cibos ſine
mora (q̊s ꝑatos ſenſerãt) demõſtraret. Tũc illa inquit:
ꝑtem vobꝫ optimã reſeruaui: ⁊ ꝯtinuo q̄ ſuꝑfuerãt mem
bra retexit infantis: ac illos repente ingẽs horror ⁊ ima
nis inuaſit. ⁊ q̄ſi animi diruere: vox eoꝝ eſt faucibꝫ inter
cluſa. Illa ꝟo truci vultu: ⁊ ip̄is iã p̄donibꝫ truculentior
me⁹ inq̇t eſt part⁹: me⁹ eſt fili⁹ ⁊ meũ eſt facin⁹: edite
nã ego prior comedi q̄ genui. Nolite vos effici aut mr̄e
religioſiores aut feīa molliores: q̄ ſi vos pietas vincit ⁊
meos execramini cibos q̄ iã talibꝫ paſcha ſum ego: iterũ
his paſcar. poſt h̄ illi facti ꝯtremẽtes diſcedũt q̇ hunc ſo
lum ex om̄ibꝫ cibũ miſerie matri relinquunt.

¶ Ne qũcꝫ puniť innocẽs ⁊ nocens abſoluiť. Ca. XXIX.

Nemo ſe ꝯfidat exptẽ a pena q̃ ſe nouit immunẽ a culpa. Qui ſtat videat ne cadat. nã ſepe innocẽs damnať ⁊ nocẽs abſoluiť. pi⁹ puniť. ho/ norať impi⁹. ieſus crucifigiť: ⁊ barrabas liberať. Ho/ die vir q̃etus inutił. vir rligioſus hypocrita. vir ſimplex fatu⁹ reputať. derideť eñ iuſti ſimplicitas. Jam pax cõ/ tempta eſt apud cogitationes diuitum.

¶ Explicit Liber Primus

Incipit Liber Secundus

¶ De culpabili hũane ꝯuerſatõis ingreſſu. Ca. I.

Tria maxime ſolent hoies affectare. opes. voluptates. honores. De opibus praua. de voluptatibus turpia. de honoribꝫ va/ na pcedũt. Hinc eñ Joh. apł's ait. j. Joh. ij. Nolite diligere mũdũ necꝫ ea q̃ i mũdo ſunt. qꝛ quicq̃d eſt in mũdo aut eſt ꝯcupia carnis aut cõ cupiſcẽtia oculoꝝ: aut ſupbia vite. Concupia carnis ad voluptates. ꝯcupiſcẽtia oculoꝝ ad opes. ſupbia vite pti net ad honores. Opes generant cupiditatẽ. concupiam ⁊ auariciã. Voluptates pariuut gulã ⁊ luxuriã. Hono/ res nutriũt ſupbiã ⁊ iactantiam.

¶ De Cupiditate. Ca. II.

Nihil eſt igiť auaro ſceleſti⁹ ⁊ nihil iniq̃⁹ q̃ꝫ amare pecuniã. Verbũ ẽ ſapientꝫ. qđ ꝯfirmat apł'us di/ cens. j. ad Tim. vj. Qui volũt diuites fieri incidunt in tentationẽ ⁊ in laqueũ diaboli ⁊ i deſideria mł'ta ⁊ inuti lia ⁊ nociua q̃ imergũt hoies i interitũ ⁊ pditionẽ. Ra/ dix eñ oim maloꝝ eſt cupiditas. Hec ſacrilegia cõmit/ tit. furta ⁊ rapinas exercet ⁊ pdas. bella gerit ⁊ homici/ dia. ſymoniacę vendit ⁊ emit. inique petit ⁊ recipit iniu/

ſte negotiatur ꝛ feneratur. Inſtat dolis ꝛ imminet frau dibus. diſſoluit pactum ꝛ violat iuramentuꝫ. Corrūpit teſtimoniū ꝛ ꝑuertit iudicium.

¶ De iniq̄s muneribꝫ Ca. III.

Conſule ꝓpham euangelicū Eſaiā. i. ca. Oēs inq̄t diligūt munera: ſequunt̄ retributiōes. pupillo non iudicāt. cā vidue nō ingredit̄ ad eos. Nō ipi ꝑcedūt retributiones: qꝛ nō iudicāt amore iuſticie: ſ retributiōes ꝑcedunt ipos: qꝛ iudicāt amore pecunie. Sp em̄ ſequūtur largitionē vł ꝓmiſſionē vel ſpem: ꝛ iō pupillo nō iudicāt a q̄ nihil largit̄ vel ꝓmittit̄ vel ſperat̄. O ꝑncipes infideles ſocij furū q̄cunq; diligitis munera. ſequimini retributōes. nunq̄ excutietis manū a munere niſi prius excludatis cupiditatē a pectore. De vobis inquit ꝓpha Ezech. xxij. Principes eiꝰ q̄ſi lupi rapiētes predā ꝛ auare ſectantes lucra. Principes eiꝰ in muneribꝫ iudicabāt ꝛ ſacerdotes eiꝰ in mercede docebāt: ꝛ ꝓphe eiꝰ in pecunia diuinabāt. Ecce dn̄s ꝑ moiſen ꝑcepit i lege. Judices ꝛ mgr̄os ꝯſtitues in oībꝫ portis tuis ac iudicēt ppł'm iuſto iudicio nec in alterā ꝑtem declinēt. Nō accipies ꝑſonam nec mūera: qꝛ munera excecāt ocl'os ſapientū ꝛ mutant ꝟba iuſtoꝝ. ſ iuſte qđ iuſtū eſt ꝓſequerꝭ vt viuas. Duo dicit. iuſtū ꝛ iuſte. Quidā em̄ iuſte qđ iuſtum eſt. alij qđ iniuſtū eſt iniuſte. Rurſum quidā iniuſte qđ iuſtum eſt. alij iuſte qđ iniuſtū eſt ꝓſequunt̄.

¶ De acceptione ꝑſonaꝝ. Ca. IIII.

Ve vobꝭ q̄ corrupti eſtis prece vel ꝑcio. q̄ tracti amore vel odio. Dicitis bonū malū ꝛ malū bonū. ponētes lucē tenebras ꝛ tenebras lucē. mortificātes aīas que nō moriunt̄. ꝛ viuificātes aīas q̄ nō viuūt. Vos aūt nō attenditꝭ merita cauſaꝝ: ſ merita ꝑſonaꝝ. non iura ſed munera. nō iuſticiā ſ pecuniā. nō qđ rō diceret: ſ qđ vo/

luntas affectet. non qđ lex ſauciat. ſ; qđ mẽs cupiat. Nõ inclinat⁊ aīm ad iuſticiã: ſ; iuſticiã inclinatis ad animũ. nõ vt q̄ licȝ ħ libeat: ſ; vt liceat ħ qđ libet. Nunq̄ȝ i vob̄ ita ſimplex eſt oculus: vt totũ corp⁹ ſit lucidũ: ſ; ſꝑ aliq̄d admiſcetis fermẽti q̄ totã maſſam corrumpitis. Paupe rum cauſam cũ mora negligit⁊. diuitũ cãm cũ mag̃ inſtã tia ꝓmouetis. In illis rigorẽ oſtẽditis. cũ iſt⁊ ex mãſue tudine diſpenſatis. Illos cũ difficultate reſpicitis. iſtos cũ fauore tractat⁊. Illos negligent̄ audit⁊. iſtos ſubtilit̄ auſcultatis. Clamat pauꝑ ⁊ null⁹ exaudit. loquit̄ diues ⁊ oẽs applaudũt. Diues locut⁹ eſt ⁊ oẽs tacuerũt: ⁊ ver bum illi⁹ vſq̄ȝ ad nubes ꝑducẽt. Pauꝑ locutus eſt ⁊ di cunt. q̄s eſt ħ. ⁊ ſi offenderit ſubuertent illũ. clamat vim patiens ⁊ null⁹ exaudit. vociferat̄ ⁊ nõ eſt q̄ iudicet. S; ſi forte pauperꝫ cãm ſuſcipit⁊: illos remiſſe fouet⁊. Cum aũt diuitũ cãm aſſumitis: illos ꝑtinacit̄ adiuuat⁊. Pau peres deſpicitis: diuites honorat⁊. Iſtis reuerẽter aſſur gitis. illos deſpicabiliter conculcat⁊. Iac. ij. Si introie rit in conuẽtu vr̃o vir annulũ ħñs aureũ in veſte cãdida introierit ⁊ pauꝑ ſordido habitu/ ⁊ intendatis in eum qui indutus eſt veſte preclara ⁊ dixeritis ei. Tu ſede hic bene. Pauperi đo dicatis. Tu ſta illic aut ſede ſub ſca bello pedum meorum. Nonne iudicatis apud voſmet ipſos ⁊ facti eſtis iudices cogitationũ iniquaꝝ. De vob̄ eñ ⁊ contra vos dicit ꝓpħa Hiere. v. Magnificati ſunt ⁊ dilatati ſunt ⁊ incraſſati ⁊ impinguati cauſam pupilli non dixerunt ⁊ iudicium pauperum non iudicauerunt. S; in lege p̄capit̄ Deut̄. v. Nulla erit diſtãtia ꝑſonarũ: ita paruum audietis vt magnũ. Non accipietis cuiuſ cunq̄ȝ ꝑſonam: quia dei iudicium eſt. Non eſt eñ perſo narum acceptio apud deum.

¶ De Venditione iuſticie. Ca. V.

Vos aūt nō grāʒ ḡtis datā: nec iuſticiā iuſte reddi/tis: qꝛ niſi venit nō ꝓuenit: nec daꝛ niſi vendaꝛ Se pe iuſticiā tantū differtiſ ꝙ litigātib⁹ pl⁹ ꝙ̄ totū au/fertis: qꝛ maioꝛ ē ſumpt⁹ expēſe ꝙ̄ fruct⁹ ſnie. Quid aūt poteritiſ illi in diſtricto iudicio rñdere q̄ pcipit Matth. x. Gratis accepiſtis ḡtis date. lucrū in archa. damnū in conſciētia. pecuniā captatis. ꝫ animā captiuatiſ. Uerum quid ꝓficit homī ſi mundū lucreꝛ vniuerſum. aie ꝟo ſue detrimentū patiaꝛ. Aut quā dabit hō cōmutationē pro aīa ſua. Fraꝛ nō redimet: redimet hō: nō dabit deo pla/cationē ſuā nec pciū redēptōis aie ſue. laboꝛabit in eter/nū ꝛ viuet adhuc in finē. Audite diuites q̄d ꝯ vos Ja/cobus apl's ait in. v. ca. Agite nūc diuites ploꝛate ꝛ vlu/late in miſerijs vr̄is que aduenient vob. diuitie veſtre pu trefacte ſunt. veſtimēta vr̄a a tineis comeſta ſunt. aurū ꝛ argentū veſtrū eruginauit ꝛ erugo eoꝝ erit vob in teſti/moniū: ꝛ manducabit carnes vr̄as ſicut ꝛ ignis. theſau/riſaſtis vob irā in nouiſſimis dieb⁹. Ecce merces opari/oꝛum vr̄oꝝ q̄ meſſuerūt regiones vr̄as q̄ fraudata eſt a vobis. Clamat ꝛ clamoꝛ ipoꝝ in aures dn̄i ſabaoth in/troiuit. Propterea veritas pꝛecepit Matth. vj. Nolite theſauriſare vobis theſauros in terra vbi erugo ꝛ tinea demoliꝛ: vbi fures effodiūt ꝛ furanꝛ.

¶ De inſatiabili deſiderio cupidoꝝ. Ca. VI.

O Ignis inextinguibilis cupiditas inſatiabil'. Quis vnꝙ̄ cupid⁹ p⁹ fuit voto ꝯtētus. Cū adipiſciꝛ qꝺ optauerat deſiderat ſꝑ amplioꝛa. In habēdis nō in ha/bitis finē ꝯſtituit. Inſatiabil' eſt ocul⁹ cupidi ꝛ in partē iniq̄tatiſ nō ſatiabiꝛ. Auar⁹ nō implebiꝛ. ꝛ q̄ amat pecu/nias fruct⁹ nō capiet ex eis. Infern⁹ ꝛ ꝑditio nunꝙ̄ re/plenꝛ. Similiꝛ ꝛ oculi hoīm inſatiabiles Sanguiſuge due filie ſunt q̄ dicūt affer affer. naʒ Creſcit amoꝛ num/

mi quantū ipa pecunia creſcit.

¶☞ Quare cupid⁹ ſatiari nō pt   Ca. VII.

Vis o cupide ſcire q̄re ſp es vacu⁹ ⁊ nunq̄ impler;
aduerte. Nō eſt plena mēſura tua q̄ q̄ntūcunq̄ cō/
tineat adhuc capax eſt amplioꝛis. Sȝ hūan⁹ animus
capax ē dei: qm̄ q̄ adheret deo vn⁹ ſpūs ē cū deo. Quā/
tumlibet ḡ ꝯtineat nunq̄ eſt plen⁹ niſi dū habeat cui⁹
ſp eſt capax. Si vis ḡ o cupide ſatiare deſinas eſſe cupi
dus. qꝛ dū cupidus fuer; ſatiari nō poteris. Nō eſt em̄
conuentio luc; ad tenebꝛas: neq̄ chꝛi ad belial: qꝛ nemo
poteſt deo ſeruire ⁊ māmone.

¶☞ De falſo noīe diuitiaꝝ   Ca. VIII.

O Falſa diuitiaꝝ felicitas q̄ diuitē veracit̄ efficit fili/
um infelicē. Quid eſt infelici⁹ q̄ꝫ opes mūdi q̄ di/
uitie nuncupant̄. Oppoſita ſunt eſſe diuitē ⁊ egenū. ac
opes mūdi nō auferūt: ſȝ afferunt egeſtatē. Magis em̄
(inq̇t Salomon) ſufficit modicū paupi q̄ꝫ plurimū diui
ti: qꝛ vbi multe diuitie: ibi multi q̄ comedūt illas. Quot
⁊ quāti magnates indigeāt: ipſemet frequēter experioꝛ
opes itaq̄ nō faciūt hoīem diuitē ſȝ egenū. vn̄. Cui ſatis
eſt qđ hȝ ſatis illum conſtat habere ⁊c.

¶☞ De exemplo ꝯ cupiditatē   Ca. IX.

O Q̄ mltos ſeduxit cupiditas. q̄ꝫ plures ꝑdidit aua
ricia. Balaam aſella redarguit ⁊ pedes ſedentis
attriuit: qꝛ capt⁹ cupiditate ꝑmiſſoꝝ diſpoſuerat male/
dicere iſraeli. Achoꝛ ppl's lapidauit: qꝛ tulit auꝝ ⁊ argē/
tum de anathemate hiericho. Naboth interemptus eſt
vt achab vineā poſſideret. Gyeſi lep̄ ꝑcuſſus eſt: qꝛ pe/
tijt ⁊ recepit auꝝ ⁊ argentū ⁊ veſtes ſub nomie Helyſei
Judas laqueo ſe ſuſpēdit: qꝛ vēdit ⁊ tradidit chꝛiſtum.
Ananiā ⁊ zaphyrā ſubitanea moꝛs extinguit: qꝛ de pꝛe/
cio agri defraudauerūt apl'm Zach. ix. Edificauit tyꝛ⁹

munitionē ſuā ⁊ coaceruauit argentū q̄ſi humū ⁊ aurū
q̄ſi lutū plateaꝝ. ſ ecce dn̄s poſſidebit eā ⁊ ꝑcutiet i ma/
ri fortitudinē ei⁹. Et hec ign deuorabit.

¶ De ſuperflua ſollicitudie cupidoꝝ Ca. X.

Cur ad ꝯgregandū q̄s inſtet cū ſtare nō poſſit ille
q̄ ꝯgregat Job. xiiij. Nā q̄ſi flos egredit ⁊ ꝯterit ⁊
fugit velut vmbra ⁊ nūq̄ i eodē ſtatu ꝑmanet. Cur mł/
ta deſideret cū pauca ſufficiāt. Hn̄tes inq̄t victū ⁊ veſti
tum his ꝯtēti ſitis. Cur nccāria cū młta ſollicitudie que
rat: cū ip̄a ſine mag̃ difficultate ſe offerāt. Audi q̄d ſuꝑ
h̄ ꝟitas d̄t Lu. xij. Nolite ſolliciti eē dicētes. q̄d mādu/
cabim⁹ aut q̄d bibem⁹: aut q̄ opiemur. ſcit em̄ pr̄ vr̄ ce/
leſtis q: his oib: indigetiſ. Querite ḡ ꝓmū regnū dei et
iuſticiā ei⁹. et hec oia adijcient vob. Nunq̄ em̄ vidi iu/
ſtum derelictū: nec ſemē ei⁹ querēs panem.

¶ De Auaricia Ca. XI.

Tantalus ſitit in vndis: ⁊ auar⁹ eget in opib:. Cui
tantū eſt qđ h̄ȝ q̄ntū eſt qđ nō h̄ȝ: q: nunq̄ vtit ac/
quiſitiſ: ſ ſp̄ inhiat acq̄rendis. Salomon. Eſt q̄ſi diues
cū nihil habeat: ⁊ eſt q̄ſi pauꝑ cum in multis diuitijs ſit
Auar⁹ et infern⁹ vterq̄ comedit ⁊ nō digerit: recipit et
nō reddit. Auar⁹ nec patiētib: ꝯpatit: nec miſeriſ ſubue/
nit vł miſeret. ſ offendit deū. offendit ſeipm. offendit ꝓ
ximū. Nā deo detinet debita. ꝓximo denegat nccāria. ſi
bi ſubtrahit oportuna. Deo ingrat⁹. ꝓximo impi⁹. ſibi
crudelis. Uiro cupido ⁊ tenaci ſine rōne eſt ſubſtantia.
⁊ hoi liuido ad q̄d auꝝ. Qui ſibi nequam eſt: q̄uo alijs
bonus erit: ⁊ nō iocundabit in bonis ſuis. Qui h̄ȝ ſub/
ſtantiam hui⁹ mūdi ⁊ vidit frēm ſuū nccitatē h̄re ⁊ clau
dit viſcera ſua ab eo: q̄uo charitas dei manet i eo. Non
em̄ ꝓximū ſuū diligit ſic ſeipm quē iedia ꝑimit ⁊ egeſta/
te ꝯſumit. Neq̄ deū diligit ſuꝑ omnia cui prefert aurū

⁊ preponit argentum.

¶ Cur auaricia ſit ſeruit⁹ idoloꝝ Ca. XII.

Recte diffinit apl'us ad Eph. v. Auaricia ē idoloꝝ ſeruit⁹. Sicē ei idolatra fuit ſil'achro: ſic ⁊ auarus theſauro. Nā ille cultū idolatrie diligent' amplificat: et iſte cumulū pecunie libent' augmētat. Ille cū oī diligentia colit ſil'achꝝ: ⁊ iſte cū oī cura cuſtodit theſaurū. Ille ſpem ponit i idolatria. ⁊ iſte ſpē ꝯſtituit i pecunia. Ille timet mutilare ſil'achꝝ: ⁊ iſte timet minuere theſauꝝ.

¶ De ꝓprietatibꝫ auari Ca. XIII.

Auarus ad petēduꝫ ē ꝓmpt⁹: ad dandū tard⁹. ad negandū frontoſus. Si q̇d expendit totū amittit. triſtꝭ: querul⁹ ⁊ moroſus. ſollicit⁹ ſuſpirat ⁊ anxiat'. dubius hꝫ et inuit⁹ expēdit. Magnificat datū: ꝟ vilificat dādum. Dat vt lucret': ꝟ nō lucrat' vt det. larg⁹ in alieno: ꝟ parcus in ꝓprio. Gulā euacuat: vt archam impleat. corpus extenuat: vt lucꝝ extendat. Manū hꝫ ad dandum collectā: ꝟ ad recipiendū porrectā. Porro ſube iniuſtoꝝ ſicut fluui⁹ ſiccabunt': q2 q̇ male congregat cito diſꝑgit. Iuſtū iudiciū vt q̄ de malo ꝑueniūt ad malū ꝑueniant. nec accedit ad bonū qꝺ non ꝓcedit ex bono. Auarus ḡ damnationē hꝫ vite que nūc eſt ⁊ future.

¶ De iniq̄ poſſeſſione diuitiaꝝ Ca. XIIII.

Uerū eſt ḡ qꝺ ſapiēs ꝓteſtat' Multos ꝑdidit auꝝ ⁊ argētū. Qui auꝝ diligit nō iuſtificabit'. ve ill' q̇ ſectātur illꝺ: Ecce ipi pctōres ⁊ abūdātes i ſcl'o obtinuerūt diuitias. Hinc ꝟitas ipa ꝑcipiebat apl'is Math. x. Nolite poſſidere auꝝ ⁊ argētū neqꝫ pecuniā i zonis vr̄is: q2 ſicut camel⁹ nō p̄t trāſire ꝑ foramē ac⁹: ita difficile ē diuitē intrare i regnū celoꝝ. Arta eſt em̄ via ⁊ anguſta porta ꝑ quā ducit' ⁊ intrat' ad vitā. Apl's ḡ ſecut⁹ eſt regulā veritatꝭ aiebat. Argentū ⁊ auꝝ nō eſt mihi. Ue ḡ vo/

bis qui cõiungitis domũ ad domũ. ⁊ agꝛ͂ agro copulatꝭ vſqȝ ad terminũ loci. Repleta eſt terra argento ⁊ auro ⁊ non eſt finis theſauroꝛ͂ ei⁹: ꝑpter iniquitatẽ auaricie eius iratus ſum ⁊ percuſſi eum.

¶☞ De licitis opibus Ca. XV.

Ceterũ Abraam diues fuit ⁊ Job locuples. Da/uid opulẽtus Et tñ de abraam inqt ſcriptura. qꝛ credidit deo ⁊ reputatũ eſt illi ad iuſticiã. Et de Job. quia nõ erat ei ſilis in t͂ra vir ſimplex ⁊ rectus ac timẽs deum ac recedẽs a malo. De dauid aũt: qꝛ dñs iuenit viꝛ͂ ſm coꝛ ſuũ. At illi fuerũt q̄ſi nihil hñtes ⁊ oĩa poſſidentes. iuxta illð ꝑphe. Diuitie ſi affluant nolite coꝛ apponere. Nos aũt ſum⁹ oĩa poſſidẽtes q̄ſi nihil habẽtes: ſm pſ̄ Diuites eguerũt ⁊ eſurierũt. Facili⁹ eñ inuenies q̇ di/ligit diuitias ⁊ nõ habeat: q̄ꝫ q̇ habeat ⁊ nõ diligat. Qꝛ difficile eſt eſſe in igne ⁊ nõ ardere: difficili⁹ eſt poſſide/re diuitias ⁊ non diligere. Hiere. vj. A minoꝛe vſqȝ ad maioꝛẽ oẽs auaricie ſtudẽt. ⁊ a ꝓpħa vſqȝ ad ſacerdotem cuncti faciunt dolum.

¶☞ De incertitudine diuitiaꝛ͂ Ca. XVI.

Omnis cupid⁹ ↄ̄ naturã nitit͂ ⁊ molit͂. Natura eñ paupem adducit in mundũ. natura paupem reducit a mũdo. Nudũ nãqȝ eũ terra ſuſcepit: nudũ etiã ſuſ/cipiet. Cupidus aũt cupit ⁊ curat fieri diues in mũdo. Deſtruã inqt hoꝛrea mea ⁊ maioꝛa faciã ⁊ illic congre/gabo oĩa q̄ nata ſtꝫ mihi ⁊ oĩa bona mea. ꝫ dictuꝫ eſt ei. O ſtulte hac nocte repetet͂ aĩa tua a te. q̄ aũt paraſti cu/ius erũt? Theſauriſas ⁊ ignoꝛas cui ↄgreges. Doꝛmie/runt eñ ſomnũ ſuũ ⁊ nihil inuenerũt viri diuitiaꝛ͂ i ma/nib⁹ ſuis. Job. xxvij. Diues cũ doꝛmierit nihil ſecũ aſ/fert. apiet ocꝪos ſuos ⁊ nihil inueniet. Ne timuerꝭ ꝗ cũ diues fact⁹ fuerit hõ ⁊ cũ mlᷓtiplicata fuerit glĩa domus

cius: qm̄ cum morieṫ non accipiet hec oīa neq̧ ſimul cū eo deſcēdat glīa dom⁹ ei⁹. ſʒ relinquet alienis diuitias ſuas ⁊ ſepulchꝛ eoꝝ dom⁹ illoꝝ in eternū. Hinc etiā ſapiēs atteſtaṫ. Qui aceruat ex nō ſuo iniuſte ⁊ alijs cōgregabit ⁊ in bonis ſuis alius luxuriabiṫ. Pꝛohdoloꝛ quem habebat hoſtem dimittat heredem.

¶ De Gula Ca. XVII.

Initiū vite hois aq̄ ⁊ panis ⁊ veſtimētū ⁊ domus ꝓtegēs turpitudinē. Nūc āt guloſ nō ſufficiūt fructus arboꝝ. nō gn̄a leguminū. nō radices herbaꝝ. nō piſces marɜ. nō beſtie terre. nō aues celi. ſʒ q̄ruṅt pigmēta cōpaṅt aromata: ⁊ nutriuṅt altilia. Capiuṅt ob eſcā q̄ ſtudioſe coquuṅt arte coq̄ꝝ: q̄ laute paṅt officio miſtrorū. Ali⁹ ꝯtūdit ⁊ colat. ali⁹ ꝯfundit ⁊ ꝯficit. ⁊ ſbam vertit in accidēs. naturā mutat in artē: vt ſaturitas trāſeat ī eſuriē: vt faſtidiū r̄uocet appetitū. ad irrigandā gulā: nō ad ſuſtentandā naturā. nō ad nccītatē ſupplendā. ſʒ ad auiditatē explendā. Ceteꝝ tā bꝛeuis ē gule voluptas vt ſpacio loci vix ſit q̄ttuoꝛ digitoꝝ. ſpacio tpis vix ſit totidem momētoꝝ. Contēniṫ mediocritas ⁊ ſupfluitas affectatur ī diuerſitate ſapoꝝ. in varietate ciboꝝ. Auiditas neſcit modū. ⁊ varietas excedit mēſurā. Sɜ ⁊ mēs ḡuaṫ ⁊ ſtomach⁹ turbaṫ: ſenſus opp̄miṫ ī illᷓ. Inde nō ſalus ⁊ ſanitas: ſʒ moꝛbꝫ ⁊ moꝛs reqͥruṅt. Audi ſup h̄ ſniam ſapientis Eccli. xxxvij. Noli auid⁹ eſſe ī oī epulatōe: ⁊ nō te effundas ſup oēm eſcā. in mlᷓtis em̄ eſcɜ erit īfirmitas ⁊ ꝓpṫ crapulā vini multi obierūt. Paul⁹. j. Coꝝ. vj. Eſca vētri ⁊ venṫ eſcɜ: de⁹ aūt hūc ⁊ hāc deſtruet.

¶ De exemplo ꝯ̄ gulam Ca. XVIII.

Gula chaꝝ tributū exigit. ſʒ viliſſimū reddit. qꝛ q̄nto ſtɜ delicatioꝛa cibaria: tāto fetidioꝛa ſtɜ ſtercoꝛa. Turpi⁹ egerit q̄ turpiter ingerit. Superius ⁊ inferius

horribilē flatū expmēs ꝛ aboīabilē ſonū emittēs. Gula paradyſum clauſit. ꝑmogenita eſau vendidit. ſuſpendit paſtorē. decollauit baptiſtā. Nabuzardā ꝑnceps coꝗrū templū incēdit ꝛ hierl'ꝫ totā euertit. Balthazar ī conuiuio manū ꝯ ſe ſcribentē aſpexit. Mane thetel phares. ꝛ eadē nocte interfectꝰ eſt a chaldeis. Sedit ppl's mādu-care ꝛ bibere ꝛ ſurrexerūt ludere. ꝫ adhuc eſca erat ī ore ipoꝝ ꝛ ira dei aſcēdit ſup eos. Qui veſcebanť voluptuoſe interierūt in ꝯuiuijs. Luce. xvj. Diues ille q̇ epulabatur ꝗtidie ſplendide ſepultꝰ eſt in inferno.

☞ De Ebrietate Ca. XIX.

Quid turpiꝰ ebrioſo: cui fetor ī ore. tremor in corpore. q̇ ꝓmit ſtulta; ꝑdit occulta / cuiꝰ mēs alienať. facies trāſformať. Nullū em̄ ſecretū vbi regnat ebrietas Horaciꝰ. Fecundi calices quē nō fecere diſertū. Porro nō ſufficit vinū. nō cicera: nō cereuiſia: ꝫ ſtudioſe cōficiť mulſum: ſyropus: claretū. labore multo: ſollicitudīe magna: ſumptu nō modico. Sꝫ inde contētiones ꝛ rixe: lites ꝛ iurgia. Vinū em̄ multum potatū: vt ait Sapiēs irritationē ꝛ iram ꝛ ruinā multā facit. fornicatiōes ex eo ſunt. ꝛ vinū ꝛ ebrietates auferunt cor. ꝓpterea dt Apl's Fugite vinū in quo eſt luxuria. Et Salomon ait Prouerbioꝝ. xx. Ebrioſa res vinū: ꝛ tumultuoſa res ebrietas. Filij Rachab ꝛ filiꝰ Zacharie vinū ꝛ cicerā ꝛ omē qđ inebriare poterat nō biberunt.

☞ De exēplo ꝯ ebrietatē Ca. XX.

Ebrietas em̄ verēda nudauit. inceſtū cōmiſit. filiū regꝫ occidit. ꝑncipē exercitꝰ iugulauit. Vex eſt ꝗ qđ ſalomō ait Prouer. xxiij. Vacātes potibꝫ ꝛ vociferātes ſymbola ꝯſumūtur. ꝛ Eſa. v. Ve q̇ conſurgitꝭ mane ad ebrietatē ſectandā ꝛ potanduꝫ vſqꝫ ad veſperā vt vino eſtuatis. Cythara ꝛ lyra ꝛ tympanū ꝛ tibia et vi-

num in cōuiuijs veſtris. Ve q̄ potētes eſtꝫ ad bibendū vinū in ꝯuiuijs: et viri fortes ad miſcendā ebrietatem. Ecce gaudiū ⁊ leticia occidere vitulos ⁊ iugulare arie/ tes: comedere carnes et bibere vinū. Comedamꝰ et bi/ bamꝰ: cras em̄ moriemur: et reuelata ē hec vox i auribꝫ dn̄i exercituū. Sꝫ dimittet̄ hec iniq̄tas vob donec mo/ riamini. Ve corone ſupbie effraym. Sacd̄os et ꝓpha neſcierūt p̄ ebrietate abſorpti ſtꝫ a vino. neſciert̄ videntē ⁊ ignorauerūt iudiciū. Prohpudor cū ad annūciandū euāgelicā lectiōem a q̄dā p̄ſbytero bn̄dicto peteret̄. he/ ſternā crapulā ⁊ nocturnā ebrietatem eructuās fert̄ alta voce dixiſſe. Potū ſeruoꝝ bn̄dicat rex angeloꝝ.

¶ De Luxuria Ca. XXI.

Porro turpis mat̄ filiā generat turpiorē. Juſtū eſt em̄ vt qui in ſordibꝫ eſt ſordeſcat adhuc. Oſee. vij. Om̄es adulterātes q̄ſi clybanꝰ acceſus a coquente. Ce perūt p̄ncipes furere a vino. vēter em̄ opipare. ſatur li/ benter venerē amplexat̄. O extrema libidinis turpitu/ do q̄ non ſolū mentē effeminat: ſꝫ etiā corpꝰ eneruat. nō ſolū maculat animā: ſꝫ fedat pſonā. Omne em̄ pctm̄ qđ facit homo extra ſuū corpꝰ eſt: qui autē fornicat̄ in corpꝰ ſuū peccat. Sp illā p̄cedunt ardor ⁊ petulātia. ſp comi/ tant̄ fetor ⁊ immūdicia: ſequunt̄ ſp dolor ⁊ pn̄a. Fauus em̄ inquit Salomon diſtillās labia meretricis ⁊ nitidi us oleo guttur eius. nouiſſima autē illiꝰ amara ſicut ab ſynthium ⁊ acuta q̄ſi gladiꝰ biceps.

¶ De generalitate luxurie Ca. XXII.

Familiaris eſt inimicꝰ habitās nō ꝓcul ſꝫ ꝓpe. non exterius ſꝫ interius. Nam virtus eius in lumbis eius. et fortitudo eius in vmbilico ventris eius. Nunq̄ꝫ fugatur niſi cum fugitur. Nunquam mactatur niſi cum maceratur. ad cauſam exigit libertatem ⁊ abundātiam:

ꝙ reqrit ad effectū facultatē ⁊ adiacētiā. Hec em̄ oēꝫ eta tē corrūpit. oēꝫ ſexū ꝯfundit. oēꝫ ordinē ſoluit. oēꝫ ḡduꝫ ꝑuertit. Inuadit em̄ ſenes ⁊ iuuenes. ꝟgines: mares. et feīas: prudētes ⁊ ſimplices: ſupiores ⁊ inferiores. ad ex/ tremā ḡnationē etiā ſacerdotes. Qui nocte venerē am/ plerant. mane ꝓ ꝟginē venerant. Turpe dictu ꝙ turpiſ ſimū actu: dici licet qḋ agi nō libeat. Nocte filiū veneris agitāt in cubili. mane ꝓ filiū ꝟginis offerūt ī altari.

¶ De diuerſ ſpēbꝫ luxurie Ca. XXIII.

Quis em̄ mltiplices ſpēs huiꝰ ſufficiēter valꝫ expli care. Hec em̄ pētapolim cū adiacēti regiōe ꝯuer/ tit. ſ. ſodomitas. Sychē cū pplo iteremit. ſ. raptores dy ne Her ⁊ onā filios iude pcuſſit. ſ. imūdos. Judeum et madiantidē pugione trāſfodit. ſ. fornicatores. Tribum beniamyn ꝑ vxore leuite deleuit. ſ. adulteros. Filios he ly ſacerdotꝫ in bello ꝓſtrauit. ſ. ſtupratores. Hec vriam occidit. āmon interfecit. inceſtuoſos p̄ſbyteros lapida/ uit. Hec ruben maledixit. Samſonē ſeduxit. Salomo nē ꝑuertit. Uexꝫ ē ꝙ qḋ legit. ꝓpter ſpēm mulieris mul/ ti perierūt. Nā vinū ⁊ mulieres apoſtatare faciūt ſapiē tes ⁊ arguūt inſenſatos. Hec multos vulneratos deie/ cit. ⁊ fortiſſimi quiqꝫ interfecti ſtꝫ ab ea. vie inferi domꝰ eiꝰ penetrātes ī interiora mortꝫ. Hec vires eneruat. ſen ſus diminuit. dies ꝯſumit. opes effundit.

¶ De coitu ꝯ naturā Ca. XXIIII.

Hei ignominioſam morphoſim opat. quā tñ apl'us ꝯfundit noīare. Propt'ea inq̄t tradidit illos deus in cōpaſſiones ignominie. Nā femine eoꝝ cōmutauert naturalem vſum in eū qui eſt contra naturam. Similit ⁊ maſculi relicto naturali vſu feie exarſerūt in ꝯcupiſcen tijs ſuis maſculi in maſculos turpitudinem operantes. Quid aūt hāc turpitudinē opantibꝫ turpiꝰ, q̄d hoc cri/

mi̅ne criminoſi⁹. In lege em̅ q̄ſi paria ꝯiungunt̄. ꝯcubi-
tus marꜫ cu̅ maſc'lo. ⁊ coit⁹ ho̅is cu̅ iume̅to. Sic ei legit̄
i Leuit̄. Cu̅ maſc'lo no̅ ꝯmiſceberꜫ coitu feīneo. qꝛ abo-
minatio e̅. cu̅ oi̅ pecoꝛe no̅ coib' nec maculaberꜫ cu̅ eo. vtri
qꜫ par pena ſb̄ſcribit̄. Qui dormierit inq̄t cu̅ maſc'lo coi
tu feīneo vtriqꜫ opati ſtꜫ nefas: moꝛte moꝛiant̄. q̄ cu̅ iu-
me̅to dormierit: moꝛte moꝛiat̄. pec⁹ q̊qꜫ occidite. Qui hꜫ
aures audie̅di audiat: imo q̄ deſipit reſipiſcat.

¶☞ De pena huius ſceleris Ca. XXV.

PEna docuit q̄d hec culpa promeruit. pluit em̅ dn̄s
ſup ſodoma̅ ⁊ gomoꝛra̅ ſulfur ⁊ igne̅ a dn̄o de celo
Noluit em̅ dn̄s cuiqꜫ angeloꝝ vl' ho̅im executione̅ hui⁹
co̅mittere: ꝫ ſibiip̄i vindicta̅ h⁹ ſcelerꜫ reſeruauit. ſm̄ illd̄
Mea eſt vltio ⁊ ego retribuam eis. Et ido̅ pluit dn̄s a
dn̄o. videlicꜫ a ſeipo̅. no̅ imbre̅ vl' roꝛe̅: ꝫ ſulfur ⁊ ignem.
Sulfur ſup fetoꝛe̅ luxurie. igne̅ ſup ardoꝛe̅ libidinis. q̄ti
nus pena ſil'is eſſet culpe. nec miſiſſe d̄r ꝫ pluiſſe. quati-
nus ip̄o v̄bo magnitudine̅ ⁊ abundantia̅ pene notaret.
Nemini pepcit ocul⁹ ei⁹: ꝫ oe̅s ſil' extinxit. Vxoꝛem q̊qꜫ
Loth. qꝛ retro reſpexit in ſtatua̅ ſalis mutauit. nec ſoluꜫ
vrbes ꝫ oe̅s circa regiones in mare moꝛtuu̅ ⁊ valle̅ ſal-
mariam ꝯuertit. Horrendu̅ eſt em̅ incidere in man⁹ dei
viue̅tis. q̄ q̄nto maioꝛe̅ ſue lo̅ganimitatꜫ exhibet patien-
tia̅. tanto durioꝛe̅ ſue ſecuritatꜫ infert vindicta̅.

¶☞ De Ambitioſo Ca. XXVI.

OPes vtiqꜫ cupidus ꝯgregat ⁊ auar⁹ ꝯſuat. Vo-
luptates guloſus deguſtat. et luxurioſus exercet.
Honoꝛes ambitioſus affectat: ⁊ ſupb' extollit. Ambiti
oſus au̅t ſp̄ eſt pauidus. ſp̄ atte̅tus ne q̄d dicat vel faciat
q̄d in oculis ho̅im valeat diſplicere. humilitatem ſimu-
lat: honeſtatem me̅tit̄. affabilitatem exhibet. benignita
tem oſtendit. ſubſequit̄ ⁊ obſequit̄. cu̅ctos honoꝛat. vni-

uerſis inclinat. frequẽtat curias. viſitat optimates. aſſur
git ⁊ amplexat᷑. applaudit ⁊ adulat᷑. bñ nouit illð poeti/
cum. Et ſi null⁹ erit puluis: tñ excutet illũ. ꝓmptus ⁊ fer
uidus vbi placere cognouerit. remiſſus ⁊ tepid⁹ vbi pu
tauerit diſplicere. Improbat mala. deteſtat᷑ iniq. ſꝫ alia
cũ alijs ꝓbat ⁊ improbat: vt iudicet᷑ idone⁹; vt reputet᷑
accept⁹: vt laudet᷑ ab oĩbꝫ: vt a ſingulis approbet᷑. Et ec
ce graue int᷑ ſe ſuſtinet pugnã. difficileq́ꝫ ꝯflictũ. dũ iniq
tas pulſat animũ ⁊ ambitio ꝯtinet manũ. ⁊ qð illa ſug/
gerit faciendũ hec fieri nõ ꝑmittit. Colludũt tñ adinui/
cem mat᷑ ⁊ filia. iniq̃tas ⁊ ambitio. Nã mat᷑ in aperto
ſubſiſtit. ⁊ filia in occulto nõ reſiſtit. Hec eñ vendicat ſi
bi publicum. illa ſecretũ. Ambitioſus q̃ libẽter agit de
ꝑncipatu quẽ ambit ⁊ dicit. O qñ ꝑncipabit᷑ ille q̄ ſeue
rus ſit in iuſticia. pl⁹ in miſc̄dia: q̄ nõ declinet amore vel
odio: q̄ nõ corrumpat᷑ p̄ce vel p̄cio. qui credat fidelibꝫ et
acquieſcat ſupplicibꝫ. qui ſit humilis ⁊ benign⁹. largus
⁊ mãſuetus. conſtãs ⁊ ſapiẽs: patiẽs ⁊ aſtut⁹.

¶ De nimia ꝯcupia viciorꝫ Ca. XXVII.

SI forſan hac arte nõ ꝓficit r̄currit ad aliã. aduocat
ſimonẽ: ⁊ accedit ad hieſi. ꝑ hũc ab illo nitit᷑ tenere
quod per ſe non preualet obtinere ſupplicat ⁊ ꝓmittit.
offert ⁊ tribuit. ꝓh pudor. Gr̄am quã gr̄is adipiſci non
potuit: ꝑ fas ⁊ nefas nitit᷑ adipiſci: nec deſiſtit adhuc: ſꝫ
inſiſtit ⁊ inuadit violẽter honorẽ et impudẽter arripuit
dignitatẽ. Amicorꝫ ſuffragio. p̄ſidio ꝓpinq̄rꝫ. tãtoq́ꝫ dña
tionis inflãmat᷑ ardore: tãta libidine p̄ſidẽdi: vt nec ſciſ/
ma abhorreat. ſcandalũ nõ formidet. Sed Gieſi lepra
ꝑcuſſit. vt patꝫ. iiij. Regũ. ij. Simon perijt cũ pecunia.
Chore aũt cũ complicibꝫ ignis aſſumpſit. ⁊ Dathan et
Abyron terra viuos abſorbuit. Null⁹ itaq́ꝫ ſibi honorẽ
aſſumat niſi q̄ vocat᷑ a deo tanq́ꝫ aaron.

¶ De ambitioſo exemplū Ca. XXVIII.

L Jquidū ambitōis exēm̄ repiẜ in Abſolone: q̄ cum
aſpiraret ad regnū fecit ſibi curr⁹ ⁊ eq̄tes ⁊ q̄nq̄gin
ta viros q̄ p̄cederēt eū. ⁊ mane ꝯſurgēs Abſolon: ſtabat
iuxta introitū porte: ⁊ oēm viꝝ (q̄ hēbat negociū vt ve/
niret ad regis iudiciū) vocabat ad ſe ⁊ dicebat. de q̄ ciui
tate es tu? Qui rn̄dit. Ex vna tribu iſrl̄. ego ſum ſeru⁹
tuus. Rn̄debat ei Abſolon. Videnẜ mihi ſermōes tui
iuſti ⁊ boni: ꝫ nō eſt q̄ te audiat ꝯſtitutus a rege. Dice/
batqꝫ Abſolon. Quis me ꝯſtituat iudicem ſuꝑ terrā vt
ad me veniāt oēs q̄ hn̄t negociū ⁊ iuſte iudicē. Sed cū
accederet ad eū hō q̄dam ⁊ ſalutaret eū: extēdebat ma/
nū ſuā ⁊ apprehendēs eū oſculabaẜ. Faciebatqꝫ hec oī
iſrl̄ q̄ veniebant ad iudiciū vt audireẜ a rege: ⁊ ſollicita/
bat corda viroꝝ iſrl̄. Cūqꝫ abiſſet Abſolon i ebron mi/
ſit exploratores in vniuerſas trib⁹ iſrl̄ dicentes. Statim
vt audieritiſ clangores bucine dicite. Regnuit Abſolon
in ebron ⁊ facta eſt cōiuratio valida: ⁊ ppl's ꝯcurrēs au/
gebaẜ cū Abſolone: vt ptꝫ. ij. Reg. xv.

¶ De breui ⁊ miſera vita magnatū Ca. XXIX.

S Ed eſto ꝙ ſublimeẜ in altū. ꝓuehaẜ ad ſummū ſta
tim cure ſuccreſcūt: ſollicitudines cumulanẜ. exten/
dūtur ieiunia. vigilie ꝓducunẜ: ex q̄bus natura cor
rumpiẜ. ſpūs infirmaẜ. corrūpiẜ ſomn⁹. amittiẜ appeti/
tus. debilitaẜ virtus. attenuaẜ corp⁹. ⁊ ſic in ſeipo defici
ens nō dimidiat dies ſuos. ꝫ miſerabilē vitā miſerabilio
ri fine ꝯcludit. Verꝫ eſt illud poeticū. Jn ſe mag̃ ruunt
ſummiſqꝫ negatū eſt Stare diu. tollūtur in altum. Vt
lapſu grauiore ruant. Verius eſt autē illud propheticū
pſ. xxxvj. Vidi impiū ſuperexaltatum ⁊ eleuatū ſicut ce/
dros lybani. trāſiui em̄ ⁊ ecce non erat q̄ eū cognoſceret.
queſiui eū ⁊ nō ē inuent⁹ locus ei⁹. anteqꝫ dies eius im/

pleant peribit. ledet q̄ſi vinea in p̄mo flore botrus eius ⁊ ſicut oliua ducēs florem. Audi ſup h̄ ſnīam ſapientis Om̄is potētatus breuis vita.

¶ De diuerſis ꝓprietatibꝫ ſupboꝝ. Ca. XXX.

Statim aūt vt ambitioſus eſt ꝓmotus ad honorē in ſupbiā extollit ⁊ in iactantiaꝫ effrenat. nec curat ꝓdeſſe ſꝫ gloriat preeſſe. p̄ſumit ſe meliorē q2 creuit in ſupiorē. Ad bonū facit non ḡdus ſꝫ ꝟtus. non digni/tas ſꝫ honeſtas. Priores dedignat amicos. notos igno/rat. extraneos comites ꝯtemnit antiq̄s. vultuꝫ auertit. viſum extollit. ceruicē exigit. faſtū oſtēdit. grandia loqui tur. ſublimia meditat. Subeſſe non patit. p̄eſſe molit. ꝑlatis infeſtus. ſubditis oneroſus. Moleſta non ſuffert concepta non differt. preceps ⁊ audax: glorioſus ⁊ arro gans: grauis ⁊ importunus.

¶ De ſupbia ⁊ caſu Luciferi Ca. XXXI.

O Supbia cūctis importabilis ⁊ odioſa. Inter oia vicia tu ſp es p̄ma. tu ſemp es vltīa. Nā oē pctm̄ te accedēte cōmittit ⁊ te r̄cedēte dimittit. Scp̄tum eſt em̄. Initiū oīs pctī eſt ſupbia p̄mogenita mors. Hec em̄ in ter ipa reꝝ p̄mordia creaturā ꝯ creatorē erexit: angelū ꝯ deū. ſꝫ eū abſqꝫ mora deiecit (qm̄ in veritate non ſtetit) ab innocentia in pctm̄. a delitijs in miſerias. a celo em/pyreo in aerē caliginoſum. Audi ꝓphetā. Quō cecidiſti lucifer q̄ mane oriebarꝭ: q̄ dicebas in corde tuo. In celū aſcendā ⁊ ſup aſtra celi exaltabo ſoliū meū. ſedebo i mō/te teſtamēti i lateribꝫ aq̄lonis: ⁊ aſcendā ſup altitudineꝫ nubiū ⁊ ſilis ero altiſſimo. Tu ſigculū ſilitudinis ple/nus ſapia: ⁊ pfectus decore in delitijs padyſi dei fuiſti. Om̄is lapis p̄cioſus veſtimentū tuū. ſardius: topaſiꝰ: ⁊ iaſpis. cryſolitus. onix ⁊ beryllꝰ. ſaphyrꝰ. carbūculus. ⁊ ſmaragdus. aurū opus decoris tui. Tu cherubyn ex/

tenſus ⁊ ꝓtegens: ⁊ poſui te in monte ſancto dei. In me dio lapiduꝫ ignitoꝝ ambulaſti ꝑfectus in vijs tuis a die conditionis tue donec inuenta eſt in te iniqtas Peccaſti ⁊ eieci te de monte dei. eleuatū eſt cor tuū in decore tuo ⁊ in terram ꝓieci te. Cedri nō fuerunt altiores illo ī pa/ radyſo dei. abietes non equauerūt ad ſummitatē eius. platani non fuerunt equales frondibꝫ eius. Omē lignū paradyſi non eſt aſſimilatū ei ⁊ pulchritudini eius: quo niam ſpecioſum fecit eū in multis condenſis frondibus Ipe eſt rex ſuꝑ oms filios ſuꝑbie. ipe eſt draco magnus rufus habens capita ſeptem: cuius cauda trahebat ter/ tiam partem ſtellaꝝ celi ⁊ miſit illas in terram: ⁊ proie/ ctus eſt draco ille magnus ſerpēs antiquus qui vocatur diabolus. ⁊ ſathanas qui ſeduxit vniuerſum orbem: et ꝓiectus eſt in terram ⁊ angeli eius cū eo miſſi ſunt. De quo veritas ait. Uidi ſathan quaſi fulgur de celo caden tem. Nam omnis qui ſe exaltat humiliabitur. ⁊ qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ De arrogātia hominū Ca. XXXII.

O Suꝑba ꝓſumptio ⁊ ꝓſumptuoſa ſuꝑbia: q̄ nō tm̄ āgelos deo voluiſti adeq̄re. ſ; etiā hoīes ꝓſumpſi/ ſti deificare. Porro quos erexit depreſſit. ⁊ quos exalta uit humiliauit. Hinc ait dn̄s ad ꝓpham. Fili hominis dic principi tyri: hec dt dn̄s deꝰ. eo ꝙ eleuatū eſt cor tuū quaſi cor dei. ⁊ dixiſti. deus ego ſum: cum ſis homo ⁊ nō deus. iccirco ego adducam ſuꝑ te robuſtiſſimos gentiū ⁊ interficiā te ⁊ morieris in interitu occiſoꝝ. Nabucho/ donozor q2 potentiā ſuā iactauit ſuꝑbe ⁊ ait. Nōne hec eſt babylon quam edificaui in domo regni in robore for titudinis mee ⁊ in gloria decoris mei. Cū adhuc ſermo eſſet in ore regis vox de celo ruit. Tibi dr. Nabucho/ donozor rex. regnū tuū tranſiuit a te ⁊ ab hoibꝫ eijciam

te: ꝛ cum feris ꝛ beſtijs erit habitatio tua. fenum quaſi
bos comedes. ꝛ ſeptē tempa mutabunt ſuꝑ te donec ſci/
as ꝙ excelſus dominet in regno hoim: ꝛ cuicunqꝫ volue/
rit det illud. Eadem hoꝛa ſermo completus eſt ſuꝑ Na
buchodonoſoꝛ. Uere eſt ꝗ qḋ dicit in pſalmo. Hō cum
in honoꝛe eſſet non intellexit: comparatus eſt iumentis
inſipientibus ꝛ ſimilis factus eſt illis. Superbia turrē
euertit et linguam confudit. pꝛoſtrauit Golyam. ꝛ ſuſpē
dit Aman. interfecit Nychanoꝛem. ꝛ peremit Antio/
chum. Pharaonem ſubmerſit. ꝛ Sennacherib intere/
mit. Sedes ducum ſuꝑboꝝ deſtruit deus: ꝛ radices gē
tium ſuꝑbarum arefecit.

¶ De abominatōe ſuꝑbie Ca. XXXIII.

Quā deteſtabilis ſit ſuꝑbia dñs ipe ꝑ ꝓphām teſtat
dicens. Deteſtoꝛ ego ſuꝑbiā ꝛ iurauit dñs in ſuꝑ/
bia iacob. Si oblitus fuero vſqꝫ in finem omnia opera
eoꝛum Uñ inter illa ſex que dñs odit ꝛ ſeptimū deteſta
tur anima eius. Salomon p̄mo ponit oculos ſublimes
id eſt ſuꝑbiā. Et Eſaias. Dies dñi exercituū ſuꝑ omnē
ſuꝑbum ꝛ excelſum ꝛ ſuꝑ om̄em arrogantem ꝛ humilia
bitur. ꝛ ſuꝑ om̄es cedros lybani ꝛ ſublimes et erectas. ꝛ
ſuꝑ om̄es quercus baſan. ꝛ ſuꝑ omnes montes excelſos.
ꝛ ſuꝑ om̄es colles eleuatos. ꝛ ſuꝑ oēm turrim excelſam.
ꝛ ſuꝑ oēm murū munitū. ꝛ curuabit ſublimitas hominū
ꝛ humiliabit altitudo viroꝝ. ꝓpterea dilatauit infernus
animā ſuā ꝛ aperuit os ſuū abſqꝫ vllo termino. ꝛ deſcen
dēt ſublimes gloꝛioſiqꝫ eiꝰ ad eū. Dñs exercituum cogi
tauit hoc vt detraheret ſuꝑbiam omnis gloꝛie eiꝰ. Job
quoqꝫ dicit. Si aſcendero vſqꝫ ad celum ſuperbia: et ca
put eius nubes tetigerit: quaſi ſterquiliniū in fine putre
ſcet ꝛ perdetur.

¶ Cōtra arrogantiā ſuꝑboꝝ Ca. XXXIIII.

OMnis fere vicioſus diligit ſuū ſimile. Supbꝫ aūt odit eleuatū. Unde Salomon. Inter ſuperbos ſemꝑ ſunt iurgia: ꝛ vbi fuerit ſupbia ibi ꝛ cōtumelia. Supbus inſolita geſtit. conſueta faſtidit. magnū reputat ſi loqui digneť: maximū ſi ſurgat ꝛ amplexeť. Eſtimat plus dignitate ab ipo ꝙ̄ ipm effectum ex dignitate. Nunꝙ̄ vult vti paternitatis affectu. ſꝫ vult vti dominationis imperio. Supbia eius ꝛ arrogātia eius et indignatio eius plus ꝙ̄ foꝛtitudo eius. Reuoluat in anima qđ legiť in euāgelio. Facta eſt cōtentio inť diſciplos dñi ieſu quis eoꝝ videreť eſſe maioꝛ. ꝛ ait ieſus. Pꝛincipes gentium dñantur eoꝝ. ꝛ qui poteſtatem habent inť illos benefici vocātur. Uos autē non ſic. ſed qui maioꝛ eſt inter vos erit ſicut iunioꝛ. ꝛ qui pꝛeceſſoꝛ ſicut miniſtratoꝛ. Et vt Petrus apoſtoloꝝ ꝑnceps ait in epiſtola ꝑma cap. v. Non quaſi dominatoꝛ in clero ſed foꝛma factus gregis ex animo. Dñi eſt terra ꝛ plenitudo eiꝰ: oꝛbis terrarū ꝛ vniuerſi q̄ habitant in eo. Unus eſt ꝙ̄ deꝰ ꝛ vnus dñs eſt. Ceteri ꝓ̄o non ſunt dñi ſꝫ miniſtri. q̄bus interdiciť dominiū ꝛ interdiciť miniſteriuꝫ. Audi ſuper hoc ſapientem. Rectoꝛem te poſuerunt noli extolli. eſto in illis q̄ſi vnus ex illis.

¶ ☞ Contra fraudem ambitioſoꝛum exemplum. Ca. XXXV.

FIlij zebedei (qui ꝑ interuentū matris honoꝛē poſtulauerūt a chꝛo. Dic inq̄t vt ſedeant hi duo filij mei vnus ad dexterā ꝛ alius ad ſiniſtrā tuā in regno tuo) meruerunt audire. Neſcitꝫ q̄d petatis. Non em̄ honoꝛe ſed onere perueniť ad regnuꝫ. Uñ dñs ſubdit. Non eſt meum dare vobis. quaſi diceret. meū q̄dem eſt dare ſꝫ nō vob. i. ambitioſis q̄les vos eſtꝫ. Licet aūt oīs ptās a deo ſit. ſuperbꝫ tñ non regnat ex deo. ſm illud ꝓpheticum. Ipi regnauerunt ꝛ nō ex me

principes extiterunt ꝛ non cognoui eos.

¶ De ꝓꝑetatibꝫ arrogantū Ca. XXXVI.

SUperbꝫ āt amat ꝑmas cathedras in ſynagogis ꝛ ꝑmos recubit⁹ in cenis. ſalutatões i foro ꝛ vocari ab hoibꝫ rabi. nō noīe ꝑſone ſ noīe fortune vult appellari. nō vt hō ſ vt dñs vult honorari. Sedet ſublimis. incedit excelſus. vult ſibi oēs aſſurgere: ſinglos inclinare. Porro q̇dā ph̄s volēs arrogantiā cuiuſdā reg̃ illudere/cū vidiſſet eū in throno regali ſedere ſublimē. proſtratus in terrā ſuppliciter adorauit: ꝛ confeſtim non inuitatus aſcendēs iuxta regē conſedit. Q̄d rex vehementer admirans: eo ꝙ noſſet eū eſſe ph̄m: q̄re h̄ egerit exq̄ſiuit. Ph̄s ḡ reſpondit. Aut deus es aut homo. ſi deus debui te adorare. ſi hō bene potui iuxta te ſedere. Rex autem rōnem cōuertens ꝯ ph̄m intulit. Jmo ſi hō ſum non debuiſti me adorare. ſi deus ſum nō debuiſti iuxta me ſedere. Sapienter iſte reſpondit: ſed ille prudenter eluſit.

¶ De Sup̄fluo Cultu Ca. XXXVII.

PRimis parentibꝫ fecit de⁹ perizomata poſt pctm̄ ꝛ a chr̄o dr̄ chr̄ianis. Nō duas tunicas habebitis Sꝫ iuxta Joh̄. ꝯſiliū. Qui hꝫ duas tunicas: det nō habēti vnā. Sup̄bꝫ aūt vt magnific⁹ videaꝛ ſatagit veſtiri duplicibꝫ. indui mollibꝫ. p̄cioſis ornari. Sꝫ q̇d eſt hō p̄cioſis ornatus: niſi ſepulchꝝ foris dealbatū: intus aūt plenū ſpurcicia. Hiacinctus ꝛ purpura. croc⁹ ꝛ byſſus in limo putreſcūt. aurū ꝛ argentū ꝛ lapides ꝛ gēme i luto ſordeſcunt. dignitas ꝛ ptās male iacēt in puluere. honorꝛ ꝛ gloria male ſedēt in cinere. Quid ḡ ſup̄be philateria dilatas ꝛ magnificas fimbrias. Diues ille qui induebatur purpura ꝛ byſſo ſepult⁹ eſt in inferno. Dyna filia patriarche Jacob anteq̄ꝫ egrederet(vt ait Joſeph⁹)

vt emeret oꝛnamentū ꝓuincialiū mulierum virgo per/
manſit. Cum aūt exiret Sychen filius reg amoꝛreoꝝ:
eam violent oppꝛeſſit. Holofernes q̇ ſedebat in cana/
peo (qui erat ex purpura ⁊ byſſo ⁊ auro ⁊ ſmaragdo et
lapidib⁹ pꝛecioſis contextum) iugulatus eſt a Judith.
Que cū prius vteret cilicio: tunc aſſumpſit oꝛnatū iocun/
ditatis. Audi ſup h̄ conſilium ſapientis. In veſtitu ne
gloꝛieris vnq̄. Et Apoſtolus. Nō in veſte pꝛecioſa nec
ſit extrinſecus capillatura aut circūdatio auri aut veſti/
mentoꝛum cultus.

Cōtra ſupfluū oꝛnatū Ca. XXXVIII.

Attende quid contra ſupfluū oꝛnatū cōminet dn̄s
p ꝓphetam Eſaiam. iij. Pꝛo eo q eleuate ſunt filie
ſion ⁊ ambulauerūt extēſo collo. ⁊ nutibus oculoꝝ ibāt:
decaluabit dn̄s ceruicem filiarum ſion: ⁊ crinem eoꝛum
nudabit. In die illa auferet dn̄s oꝛnamentum calciamē
toꝛum. ⁊ lunulas et toꝛques ⁊ monilia et armillas ⁊ mi
tras et diſcriminalia et perichelides et murenulas et ol/
factoꝛiola et inaures et annulos et gemmas in fronte
pendentes et mutatoꝛia et palliola ⁊ lintheamina ⁊ ac⁹
et ſpecula et ſyndones et vittas et theriſtra. et erit pꝛo
ſuaui odoꝛe fetoꝛ. ⁊ p zona funiculus. ⁊ p criſpante crine
caluicium. ⁊ p faſcia pectoꝛali cilicium. Ecce iuſta pena
reddit pꝛo culpa: vt in eo puniātur in quo peccauerunt.
Adhuc ſup his audi ꝓpham Ezech. xxvij. O tyꝛe byſ/
ſus varia de egypto texta eſt tibi in velis. Hiacinctus ⁊
purpura de inſulis eliſa facta eſt indumentum tuum vel
operimentum. Dentes eburneos et ebeninos commu/
tauerunt in p̄cio tuo. Pꝛopter multitudinē operū tuoꝝ
gemmā ⁊ purpurā ⁊ ſcutulata. byſſum ⁊ ſericū ⁊ chod/
chod ꝓpoſuerūt in mercato tuo. dederunt inſtitoꝛes tui
in tapetib⁹ ad ſedendū ⁊ repleta es ⁊ gloꝛificata nimis.

Sꝫ nũc ꝯtrita es ĩ mari ⁊ in ꝓfundis aq̃ꝝ opes tue. ad nihilũ redacta es ⁊ nõ eris vſq̀ in ſempiternũ.

¶ Qꝛ pl⁹ deferꝉ veſtib⁹ q̃ꝫ ꝟtutib⁹ Ca. XXXIX.

Cum q̇dã ph̃s in habitu ꝯtẽptibili ꝑncipis aulaꝫ adiiſſet ⁊ diu pulſans nõ fuiſſet admiſſus. ꝫ quotiens tẽtaſſet ingredi: totiẽs ꝯtigiſſet eum repelli. Mutauit habitũ ⁊ aſſumpſit oꝛnatũ. tũc ad ꝑmã voceꝫ aditus patuit veniẽti: Qui ꝓcedens ad ꝑncipem palliũ qđ geſtabat cepit venerabiliter oſculari Sup q̃ ꝑnceps admirans q̇d h̄ ageret exq̇ſiuit. Ph̃s rñdit. Honoꝛantem honoꝛo: qꝛ qđ virt⁹ non potuit veſtis obtinuit. O vanitas vanitatũ. plus honoꝛis deferꝉ veſtib⁹ q̃ꝫ ꝟtutibus. plus venuſtati q̃ꝫ honeſtati.

¶ De Fuſcatione Coloꝝ Ca. XL.

Artificialis ſpẽs ſupducit ⁊ facies obducit naturalis tanq̃ꝫ artificiũ hoīs artẽ ſupet creatoꝛis. Non ſic nõ ſic. Matth. vj. Conſiderate inquit lilia agri q̃uo creſcunt. non laboꝛãt neq̀ nent. Dico aũt vobis q̃m nec Salomon in om̃i gloꝛia ſua coopertus eſt ſicut vnũ ex iſtis. Abſit aũt ꝙ adulterin⁹ coloꝛ cõpabilis ſit natiuo. Quinimo cum facies adulterino coloꝛe fuſcabiꝉ. os abominabili fetoꝛe coꝛrumpiꝉ. Ps̄. xxxviij. Uniuerſa vanitas om̄is homo viuens. Quid em̄ vanius q̃ꝫ pectere crines: planare ceſariem: tingere genas: vngere faciem. ꝓducere ſupcilia. Om̄ quidem fallax ſit gl̃ia ⁊ vana ſit pulchꝛitudo. Ois caro fenũ ⁊ ois gl̃ia ei⁹ q̃ſi flos agri. Om̄ tanq̃ꝫ fenũ velociꝉ areſcẽt ⁊ ſicut olera herbaꝝ cito cadent. Ut aũt pſone oꝛnatũ ꝑtereã ne maligni⁹ q̃ꝫ verius videar aliquos ſuccenſere. Quid vanius q̃ꝫ oꝛnare menſam mantilib⁹ picturatis. cultellis eboꝛe manicatis. vaſis aureis ⁊ argenteis: vaſcellis: ciphis ⁊ nappis bucalibus et gradalib⁹. ſcutellis ac coclearib⁹. furcinulis et

ſotularibus: bacilibus et vrceolis: capſulis et flagellis. Quid prodeſt pingere cameras: dicare particas. pallia re veſtibulum. ſubſternere pauimentum: componere lectum inflatum plumis: opertum ſericis. obductũ corti nis: aut etiam canapeo. Scriptũ eſt em̃ ps̃. xlviij. Non homo cum morietꝛ accipiet hec om̃ia neq̃ ſimul cum eo deſcendet gloria dom⁹ eius.

¶ De Immũdicia Cordis Ca. XLI.

NOn eſt qui de cordis mũdicia valeat gloriari. qm̃ in multis offendim⁹ om̃es. j. Joh. j. Et ſi dixeri mus quia peccatũ nõ habem⁹: noſipos ſeducim⁹ ꝛ veri tas in nobis non eſt. Quis eſt q̃ illd̃ dicere valeat cum aplõ. Nihil mihi conſci⁹ ſum. nõ tñ in h̃ iuſtificat⁹ ſum. Quis eſt hic ꝛ laudabimus eum. Ecce inter ſanctos ne mo eſt immutabilis. celi non ſunt mũdi in conſpectu ei⁹ ꝛ in angelis ſuis repperit prauitatem. Quanto magis abominabilis eſt ꝛ inutilis homo qui bibit quaſi aquã iniquitatem. Penituit ergo deũ feciſſe hominem in ter ra: eo ꝙ multa eſſet hominũ malicia ſup terram. ꝛ cun cta cogitatio hominis om̃i tempe ad malum intenta. et ideo tactus dolore cordis intrinſecus deleuit hominem quẽ creauerat. Porro ſupabundauit iniquitas ꝛ refrigu it charitas multoꝝ. Om̃es declinauerunt ſimul inuti les facti ſunt: non eſt qui faciat bonũ nõ eſt vſq̃ ad vnũ. Tota pene vita mortalium mortalibꝫ eſt plena peccatꝭ. vt vix valeat inueniri qui nõ deuiet ad ſiniſtrã. qui non reuertatur ad vomitum. q̃ non putreſcat in ſtercore ſuo. quin poti⁹ gloriantꝛ cũ malefecerint ꝛ exultãt ĩ rebꝫ peſſi mis. Repleti ſunt oi iniq̃tate. malicia: fornicatõe. auari cia. neq̃tia. pleni iuidia. homicidijs. ꝯtẽtione. dolo. mali gnitate. ſuſurratores. detractores d̃o odibiles. ꝯtũelioſi ſupbi. irati. iuẽtores maloꝝ. parẽtibꝫ iobedictes. iſipien

tes ſcōpoſiti.ſine affectōe.ſine federe.abſq; miſcdia Ta‑
libꝫ ⁊ peioribꝫ iſte mūdus replet⁹ eſt.abundat hereticis
⁊ ſciſmaticꝫ.pfidis ⁊ tyrannis.ſimoniacis ⁊ hypocritis.
ambitioſis ⁊ cupidis.raptoribꝫ ⁊ p̄donibꝫ.violētis ⁊ ex/
actoribꝫ.vſurarijs ⁊ falſarijs.impijs ⁊ ſacrilegꝫ.pditorī
bus ⁊ mēdacibꝫ.adulatoribꝫ ⁊ fallacibꝫ. garrulis ⁊ ver/
ſutis.guloſis ⁊ ebrioſis.adulterꝫ ⁊ inceſtuoſis.mollibꝫ ⁊
immūdis.pigrꝫ ⁊ negligētibꝫ.vanis ⁊ pdigis.impetuo/
ſis ⁊ iracūdis.impatientibꝫ ⁊ inconſtātibꝫ.veneficꝫ ⁊ au
guribꝫ.piuris ⁊ execratis. p̄ſumptuoſis ⁊ arrogantibus
incredulis ⁊ deſperatis.demū vniuerſis vicijs irretitis.
Porro ſicut deficit fum⁹ deficiēt. ⁊ ſicut fluit cera a fa/
cie ignis:ita peccatores peribunt.

¶ De doloribꝫ q̄s mali patiunt̄ i morte Ca. XLII.

Mali ſiquidem quattuor dolores patiunt̄ in morte.
Primus dolor eſt anguſtia corporea.tanta et tam
grauis quanta ⁊ qualis nec fuit nec eſt in pn̄ti vita
ante diſſolutionē illam.qđ in quibuſdam etſi nō in om/
nibus apparet:q; pre nimio dolore ſeipſos diſcerpant.
Fortis em̄ ⁊ incompabilis eſt violentia qn̄ nexus illi et
phyſicales nodi inter corpus ⁊ aīam diſrumpunt̄. Vn̄
ꝓpheta lamentādo ait in pſ. Circūdederūt me dolores
mortis. Non eſt mēbꝝ.non eſt articulus in corpore qđ
penitus non inuoluat̄ illo inexplicabili dolore.¶ Secun
dus dolor eſt: qn̄ iam plene diffatigato corpore et ſuis
exhauſto viribꝫ anima multo liberius videt tunc in mo/
mento occurrere oīa opera bona ſua vel mala que fe/
cit.que oīa reducunt̄ ante oculos interiores.dolor iſte
tantus ⁊ retractio iſta tam grauis eſt: q; aīa plurimum
turbata cogit̄ cōtra ſeipam ediſſere. Vn̄ dr̄ in pſ. Tor
rentes iniquitatꝫ conturbauerūt me. Sicut em̄ torren/
tes cū multo impetu veniunt ⁊ vident̄ diruere oīa.ita

in morte videbit malus omnia ſubito que fecit opa bo/ na vel mala. ¶ Terti⁹ dolor eſt qñ aia incipit iam iuſte diiudicare ⁊ ſibi in iniqtatib⁊ ſuis ſingula oia ⁊ debita gehenne tormẽta videt iminere. Vñ dr in pſ. Circũ/ dederũt me dolores inferni. ¶ Quart⁹ dolor eſt qñ aia adhuc in corpe poſita videt ſpũs malignos ad rapien/ dum ſe paratos: vbi tãt⁹ dolor eſt ⁊ timor ꝙ miſera aia licet extractura: ꝗ̃diu põt refugiat: vt chriſt⁹ ſue captiui tatis redimat anteꝗ̃ de corpe exeat.

¶☞ De aduẽtu chri ad diẽ mortꝫ cuiuſlibet hoiſ.

Videt etiã tã bonus ꝗ̃ malus Ca. XLIII. anteꝗ̃ egrediat̃ aia ei⁹ de corpe chrm in cruce poſi tum. Malus vt ad ↄfuſionẽ erubeſcat ſe nõ eſſe re demptũ ſanguine chri ſua culpa exigente. Vñ de malis dr in euãgelio. Viderunt in quẽ pupugerũt qd intelli/ gitur de aduẽtu chri ad iudiciũ: ⁊ de aduentu ei⁹ ad diẽ mortis cuiuſlibꝫ hois. Bon⁹ eñ videt ad exultationẽ. Et h̃ habem⁹ ex ꝟbis apli q̃ ait. Vſqꝫ in aduentũ dñi nri ieſu chri .i. ad diem mortis qñ apparebit tam bonis ꝗ̃ malis chrs in cruce poſitus. Et ipe chrus de Joanne euangeliſta ait. Sic eum volo manere donec veniam id eſt virginitate perſeuerantem: donec veniam ad obi tum eius. ¶ ¶ Quattuor nancꝫ legunt̃ aduentus chri. Duo viſibiles. Prim⁹ in mente ad iudiciũ. Secũdus in obitu cuiuſlibet fidelis. Et duo inuiſibiles. Primus in mẽte ꝑ grãm. Vñ in euãgelio. Ad eũ veniem⁹ ⁊ mã/ ſionẽ apd eũ faciem⁹. Scds in obitu cuiuſcunqꝫ fidelis Vñ Joannes in Apocal. ca. xxij. Veni dñe ieſu. Vñ legit̃ ꝙ in die obit⁹ ſui obuiã venit ei chriſtus.

¶☞ Explicit Liber Secundus.

Incipit Liber Tertius.

De putredine Cadauerum Ca.I.

EXibit ſpūs eius ⁊ reuertetur in terraʒ ſuā in illa die peribunt oēs cogitationes eoꝝ. O quot ⁊ quanta mortales de mūdane proui/ſionis incertitudine cogitant. ꝙ ſub repētino mortis articulo repente cuncta que cogitauerāt euaneſcunt. Sicut vmbra cū declinat ablati ſunt ⁊ excuſſi ſunt ſicut locuſte. Exibit ḡ ſpūs ei⁹ nō volūtari⁹ ꝙ inuitus/quia cū dolore dimittet que cum amore poſſedit: ac velit nolit conſtitut⁹ eſt ei terminus qui preteriri non poterit: in quo terra reuertet̃ in terram. Scriptum eſt em̄. Terra es ⁊ in terrā ibis. Naturale ſiquidē eſt vt materiatū in materiā reſoluat̃. Auferet ḡ ſpm̄ eoꝝ ⁊ deficient ⁊ in puluerē ſuū reuertent̃. Cū aūt moriet̃ hō he/reditabit beſtias: ſerpētes ⁊ ꝟmes. Oēs em̄ in puluere dormient: ⁊ vermes operient eos. Sicut veſtimentum ſic comedet eos vermis: ⁊ ſicut lanā ſic deuorabit eos tinea. Quaſi putredo ꝯſumendus ſum (ait Job) ⁊ quaſi veſtimentū qḋ comedit̃ a tinea. Putredini dixi. pat̃ meus es: mater mea ⁊ ſoror mea vermibus. Homo putredo ⁊ filius hoīs vermis. O turpis pater: ꝙ̄ vilis mat̃. ꝙ̄ abominabilis ſoror. Concept⁹ eſt em̄ hō de ſanguine ꝑ ardorē libidinis putrefacto: cuius tandē cadaueri q̄ſi funebres vermes aſſiſtunt. Viuus generauit pedicu/los ⁊ lumbricos. mortuus generabit vermes et muſcas viu⁹ producit ſtercus ⁊ vomitū. mortuus ꝓducit putredinem ⁊ fetorē. viuus hominē vnicū impugūit. mortu⁹ vermes plurimos impugnabit. Quid ḡ fetidi⁹ huma/no cadauere: qd horribili⁹ hoīe mortuo: cuius gratiſſi/mus erat amplexus in vita. moleſt⁹ erit ei aſpect⁹ i morte. Quid ḡ ꝓſunt diuitie. qd epule: qd honores: Diui/uitie em̄ nō liberabūt a morte. epule nō defendent a ver

me. honores nõ eripiẽt a fetore. Qui ſedebat glorioſus in throno. modo iacet deſpect⁹ in tumulo. Qui mõ fulgebat ornat⁹ in auro: modo ſordʒ nudus in tũba. Qui modo veſcebat delitijs in cenaculo. modo conſumitur a vermib⁊ in ſepulchro.

¶☞ De triſti memoria dãnatoꝝ Ca. II.

Vindicta carnis eſt impij vermis ⁊ ignis: vterqꝫ duplex: Interior ⁊ exterior Interior q̃ rodit ⁊ vrit cor Exterior q̃ rodit ⁊ vrit corpus. Vermis inquit eorum non morietur in eternũ: ⁊ ignis nõ extinguet. Dabit dominus ignem ⁊ vermes in carnes eorum vt vrãtur ⁊ ſentiant vſqꝫ in ſempiternũ. Vermis conſcientie tripliciter lacerabit affliget memoria. turbabit pena: torquebit anguſtia. Venient em̃ in cogitatione peccatoꝝ ſuoꝝ timidi ⁊ tranſducent illos ex aduerſo iniquitatis eoꝝ dicentes. Quid profuit nobis ſupbia ⁊ iactantia diuitiarum quid contulit nobis. tranſierunt illa om̃ia tanqꝫ vmbra ſicut nauis que ptranſijt fluctuantem aquam: quã cum ptranſiret nõ poterit ei⁹ inueniri veſtigium. Sic ⁊ nos nati continuo deſinim⁹ eſſe virtutis quidẽ nullũ ſignuʒ valem⁹ oſtendere: ſed in malignitate conſumpti ſumus Cum ingẽti turbatione recogitabũt que cũ nimia delectatione geſſerant: vt ſtimul⁹ memorie pungat ad penã quos acule⁹ neqtie ſtimulauit ad culpã.

¶☞ De inutili penitẽtia dãnatoꝝ Ca. III.

Dicent intra ſe pñiaʒ agẽtes. Errauim⁹ a via veritatis ⁊ lumẽ iuſticie nõ illuxit nobis. Tunc incipiẽt dicere montib⁊. cadite ſup nos: ⁊ collib⁊ cooperite nos. penitebũt ad penã ſed non ꝯuertent ad veniam. Juſtuʒ em̃ eſt vt qui noluerunt cum bene potuerunt, cum velint non poſſint. Dedit em̃ eis domin⁹ locũ penitẽtie: ⁊ ipſi abuſi ſunt, Propterea diues qui cruciabat in flam

ma dicebat ad Abꝛaam. Rogo te patˀ vt mittas Laza/
rum in domum patris mei: habeo eñ quinq; fratres vt
teſtetur illis ne ꝛ ipſi veniant in hunc locum toꝛmentoꝝ
Cui cum Abꝛaam reſpondiſſet. Habent Moiſen et
pꝛophetas: audiunt illos. ſubiũxit. Non pater abꝛaam.
ſed ſi quis ex moꝛtuis ierit ad eos penitentiam agent.
Agebat et ipe penitentiã in inferno: ſed quia cognoſce/
bat illam inutilem rogabat vt annũciaretˀ hoc fratribus
quatenꝰ agerent pñiam in h̄ ſeculo fructuoſam: qꝛ tunc
pꝛodeſt homini penitere: cũ poteſt ipe peccare.

¶ ☞ De penis Inferni diuerſis Ca. IIII.

PEne aũt infernales ſm̄ diuerſa pctã ſunt diuerſe.
Pꝛima pena eſt ignis. Scđa frigoꝛis. De his di/
xit dñs. Ibi erit fletꝰ ꝛ ſtridoꝛ dentiũ. fletus ꝓpˀ fumos
ignis. ſtridoꝛ dentiũ ꝓpter frigus. Tertia pena erit fetoꝛ
De his tribꝫ dꝛ in ps. Ignis ſulfur ꝛ ſpiritns pꝛocellaꝝ
Quarta vermes indeficientes. Vñ Eſa. Vermis eo/
rum non moꝛietˀ ꝛ ignis non extinguetˀ. Quinta flagel/
la percientiũ. Vñ dt Eſaias. Parata ſunt iudicia blaſ
phematoꝛibꝫ et percutientes mallei ſtultoꝛuꝫ coꝛpoꝛibus.
Sexta tenebꝛe palpabiles exterioꝛes et interioꝛes. vñ
Iob. Terra miſerie et tenebꝛarum vbi vmbꝛa moꝛtis.
Et alibi. Vadam ad terram tenebꝛoſam ꝛ opertã moꝛ
tis caligine. In pſalmo. Et in eternũ non videbit lumẽ
Et alibi. Impij in tenebꝛis cõticeſcent. Septima confu
ſio peccatoꝝ. Tunc eñ vt legitˀ erunt libꝛi apti. i. conſcĩe
hoim oibꝫ erũt manifeſte. Octaua hoꝛribilis viſio de/
monũ qui videbuntˀ in excuſſiõe ſcintillaꝝ de igne aſcen/
dentiũ. Nona: ignee cathene quibꝫ impij mẽbꝛis ꝯſtrin
gẽtur. Pꝛima ꝓ concupiſcentia eſt. Scđa malicioſoꝛuꝫ.
Tertia luxurioſoꝛum. Quarta inuidoꝛuꝫ et odium ha/
bentium. Quinta eoꝝ q̃ in hoc ſeculo flagello non me/

ruerunt caſtigari:ſed quia tentauerunt et exacerbauerūt dominum in multitudine iniquitatum ſuarum. Sexta eorum qui in tenebris ambulantes ad lumen verum venire contempſerunt Septima confitentium peccata ſua ⁊ penitentiam contemnentium. Octaua illorum qui in hoc ſeculo libenter vident mala et faciunt. Nona illorū qui per ſingula vicia ſunt defluxi:qui ambulant in deſiderijs ſuis ⁊ concupiſcentijs ſuis.

¶☞ De ineffabili anguſtia dānatoꝝ Ca.V.

Videntes turbabuntur timore horribili gementes pre anguſtia ſpiritus et dicentes. Hi ſunt quos aliquādo habuimus in deriſum ⁊ in ſimilitudinem improperij. Nos inſenſati vitam illorum eſtimabamus inſaniam ⁊ finem eorem ſine honore. Ecce quomō computati ſunt inter filios dei ⁊ inter ſanctos ſors illorum eſt. Supplicium erit malorum intueri gloriam beatorum.: licet forte poſt finem iudicij. Beati quoqꝫ viſuri ſunt reprobos in tormentis. ſm illud. Letabitur iuſtus cū viderit vindictam impiorum. Reprobi ꝓo non ſunt viſuri beatos in gloria. ſm illud. Tollatur impius ne videat gloriam dei. Talia dicent peccatores in inferno. qm̄ ſpes impij eſt tanqꝫ lanugo que a vento tollit:⁊ tāqꝫ ſpuma gracilis que a procella diſpergit:⁊ tanqꝫ fum⁹ a vento diffuſus:⁊ tanqꝫ memoria hoſpitis vni⁹ diei.

¶☞ De Igne gehennali Ca.VI.

IGnis gehenne nec lignis nutritur nec flatu ſuccenditur:ſed a deo creatus inextinguibilis ab origine mundi. Scriptum eſt enim. Deuorabit eū ignis q̄ non ſuccēditur. Credit aūt eſſe ſub terris:ſm illō Eſa.xiiij. Infernus ſub terra conturbat⁹ in occurſum aduentus tui. Sed ⁊ omīs locus reprobis eſt penalis q̄ ſp cruciatum et vbiqꝫ contra ſe tormentum deferunt. Producā

inquit ignem de medio tui qui comedet te. Ignis autē gehenne ſemꝑ ardebit ⁊ nunꝙ̄ lucebit. ſemꝑ exuret. ⁊ nūꝙ̄ conſumet. ſemꝑ afficiet ⁊ nunꝙ̄ deficiet. Eſt eīn apđ inferos ſumma tenebraꝝ obſcuritas. immenſa penarum acerbitas. infinita miſeriarum eternitas. Ligatis inqͥt manibus ⁊ pedibus mittite eum in tenebras exteriores vbi erit fletus et ſtridor dētium. Singula membra pro ſuis peccatis propria ſuſtinebunt tormenta: vt in eo puniantur in quo peccauerunt. Scriptum eſt enim. Per que peccat homo per hec ⁊ torquebitur. Unde qui ī lingua peccauerat: cruciabitur in lingua. propter qđ ipē diues epulo clamabat. Pater abraham miſerere mei. et mitte Lazarum vt intingat extremū digiti ſui in aquam vt refrigeret linguaꝫ meam: quia crucior in hac flamma Per digitum intelligitur operatio: digitis enim operamur. quaſi dicat. ſi minimū opus Lazari haberem: minorem penam ſentirem.

De Tenebris Inferni Ca. VII.

Reprobi ꝯo non ſolū exterioribꝫ ſ3 interioribꝫ tenebris inuoluent. qr ſpūali pariter ⁊ corpali luce carebunt. Scriptū eſt eīn. Tollat impiꝰ ne videat gloriaꝫ dei ꝗ ſolꝰ tunc erit in lucē ſempiternā. Tantā aūt in penis reprobi tolerabūt anguſtiā: vt vix aliqͥd cogitare valebunt preter penas: ſ3 illuc deijcient impetum cogitationis vbi ſentiēt vim doloris. Sane diſcipulꝰ quidā fert appar uiſſe mgr̄o ſuo poſt mortē. Quē cū mgr̄ eſſe dam natum intellexiſſet: queſiuit ab eo ſi alique queſtiones apud inferos verterent: Qui dr̄ rn̄diſſe. ꝙ apđ inferos quidē ſolūmodo non ſit niſi pena. Sz ⁊ Salomon ait. Nec opes nec rō nec ſcīa nec ſapīa eſt apud inferos quo tu ꝓperas. Erit eīn in reprobis tanta mētis obliuio. tāta cecitas animi. tāta ꝯfuſio rōnis: vt raro vel nunꝙ̄ ad

cogitandū quicꝙ̃ de deo poſſint aſſurgere: nec ad confi/
tendū valeāt reſpirare. Nā a mortuo tanꝙ̃ ab eo q̇ non
eſt perijt ꝯfeſſio. Scriptū eſt em̄. Nō mortui laudabūt
te dn̄e: neqꝫ oēs q̇ deſcēdunt in infernū. Nō infernus cō
fitebit̄ tibi neqꝫ mors laudabit te.

¶ De confuſione penaꝝ Ca. VIII.

Dimitte me dı̇̄t Job vt plangā paululū dolorē meū
antequā vadā ad terrā tenebroſam ꝛ opertā mortis
caligine: terrā miſerie ꝛ tenebraꝝ: vbi vmbra mortis et
nullus ordo ſꝫ ſempiternus horror inhabitat Ordo qui
dem erit in quātitate penaꝝ. qm̄ in q̄ mēſura mēſi fueri/
tis remetiet̄ vobis: vt q̇ ḡuius peccauerūt ḡui⁹ puniant̄
Potētes em̄ potēter tormēta patient̄. Sꝫ nō erit ordo ī
q̄litate reꝝ. qꝛ de aq̇s niuiū trāſibūt ad calorē nimiū: vt
ſubita ꝯrioꝝ mutatio ḡuiorē inferat cruciatū. Expimen
to cognoui: ꝙ aduſtus ſi frigidū ſtatim adhibeat ardē/
tiorem ſentiet cruciatum.

¶ De indeficiētia Tormentoꝝ Ca. IX.

Sicut oues in inferno poſiti ſunt ꝛ mors depaſcet
eos. pſ. xlviij. Dictū eſt hoc a ſilitudine iumento/
rum: que non radicitus euellunt herbas: ſꝫ ſummitates
ſolūmodo carpūt vt iteꝝ herbe renaſcant̄ ad paſtū. ſic ꝛ
impij q̄ſi de morte paſti reuiuiſcent ad mortē vt eternali
ter moriant̄. Ouidi⁹. Sic inconſumptū ticij ſpeꝫ renaſ/
cens. Sic perit vt poſſit ſepe perire iecur. Tūc erit morſ
īmortalis. tunc viuent morti qui vite ſunt mortui. Que
rent mortem ꝛ non inuenient: qꝛ vitā habuerunt ꝛ per/
diderunt. Audi Joannē in Apoc̄. dicentē. Jn dieb ill̄
querent hoīes mortē ꝛ non inueniēt eam. deſiderabunt
mori ꝛ fugiet mors ab illis. O mors ꝙ̄dulcis eſſes qui
bus tam amara fuiſti: te ſolam deſideranter optabunt:
qui te ſolam vehemēter abhorruerunt.

¶ Qꝛ repꝛobi nūq̃ liberabunt̄ a penis Ca. X.

Nullus ergo ſibi blandiat̄ ⁊ dicat : quia deus non
in finem iraſcet̄: neq̃ in eternū indignabit̄: ſed mi/
ſerationes eius ſuꝑ omnia opera eius. Quia cum
iratus eſt non obliuiſcet̄ miſereri: nec quicq̃ eoꝝ que fe/
cit deus odiuit: aſſumens in argumentū erroꝛis qđ ait
dñs ꝑ ꝓphetam. Congregabuntur in cōgregatione vni/
us faſcis in lacum ⁊ claudent̄ in carcerem : ⁊ poſt mul/
tos dies viſitabūtur Homo nanq̃ peccauit ad tempus
non ergo deus puniet in eternum. O ſpes inanis. o fal/
ſa p̄ſumptio. non credat fruſtra erroꝛe deceptus ꝙ aliq̄
pꝛecio ſit redimendus: qm̄ in inferuo nulla eſt redēptio
Congregabūtur ergo peccatoꝛes in lacum et claudētur
in carcerem. ſcꝫ in inferno in quo ſine coꝛpoꝛibus vſq̃ in
diem iudicij toꝛquebūtur: ⁊ poſt multos dies: poſtq̃ vi
delicet reſurrexerint cū coꝛpoꝛibꝰ in nouiſſimo die: viſi/
tabuntur: non ad ſalutem ſꝫ ad vindictam: quia poſt di/
em iudicij grauius punient̄. Sed ⁊ alibi dicit̄. Viſita/
bo in ꝟga iniquitates eoꝝ ⁊ in verberibꝰ peccata eoꝛum
Pꝛedeſtinatis ergo deus iraſcit̄ tpaliter : quia flagellat
omnē filiū quē diligit. De quibꝰ illud accipit̄. Non in fi
nem iraſcet̄ ⁊c̄. Repꝛobis autē deus iraſcit̄ eternaliter:
qꝛ iuſtū eſt vt qđ impius in ſuo pꝛeuaricat̄ eterno: deus
vlciſcatur in ſuo eterno. Nam licꝫ peccandi facultas illū
dimittat: ipſe tamē nō dimittit voluntatē peccādi. Scri/
ptum eſt em̄. Suꝑbia eoꝝ qui te oderunt aſcendit ſem/
per. non humiliabūtur repꝛobi iam deſpati de venia: ſꝫ
malignitas odij tantū in illis excreſcet vt velint illū om/
nino nō eſſe ꝑ quē ſciunt ſe tam infeliciter eſſe. Maledi/
cent altiſſimo ⁊ blaſphemabūt excelſum : conquerentes
eum eſſe malignū ꝙ creauit illos ad penā: ⁊ nunq̃ incli/
nētur ad veniā. Audi Joannem in Apocalypſi dicentē

Grando magna deſcendit de celo in homines et blaſ-
phemauerunt hoīes deū ꝓpter plagā grandinis: qm̄ ma
gna facta eſt vehemēter. Voluntas ḡ damnat: licȝ amī
ſerit poteſtatis effectum: ſemꝑ tamen habebit maligni-
tatis affectum. ⁊ ipa erit in inferno ſuppliciū que fuerat
in mundo peccatum. licet forſan ⁊ ibi peccatū ſit ſed non
meritum pene. Impius ḡ quia ſemꝑ habebit in ſe rea-
tum ex culpa: ſentiet contra ſe cruciatum ex pena Quod
em̄ ipe ꝑ penitentiam non deleuit: deus ꝑ indulgentiaȝ
non remittit. Ad magnam ergo pertinet iuſticiam iudi
cantis vt nunq̄ȝ careant gehenne ſupplicio qui nunq̄ȝ ca
ruerunt in vita peccato. voluiſſent vtiq̄ȝ ſi potuiſſent ſi-
ne fine viuere vt potuiſſent ſine fine peccare. Oſtendūt
enim ꝙ in peccato ſemper viuere cupiunt qui nunq̄ȝ de-
ſinunt peccata dum viuunt.

¶ Teſtimonia de ſupplicijs eternalibꝫ Ca. XI.

Quis inquit Eſaias poterit habitare de vobis cū
ardoribus ſempiternis. Iſte fumus eſt in furore
meo ignis ardens tota die ⁊ nocte. ⁊ die non extin
guetur. ſed aſcendit fumus eius in ſempiternum. Hie-
remias. Dabo vobis in obprobriuȝ ſempiternū ⁊ igno
miniam eternam que nunq̄ȝ obliuione delebiť. Daniel.
Qui dormierint in puluere terre euigilabunt: alij in vi-
tam eternam. alij vt obprobriū videāt ſemꝑ. Salomō.
Mortuo homine impio nulla erit ſpes de eo. Huic exē
plo veniet ꝑditio ſua ⁊ ſubito contereť: nec habebit vl-
tra medicinam. Joannes Apl's in Apocalypſi. Si q̇s
adorauerit beſtiam ⁊ imaginem eius: hic bibet de vino
ire dei ⁊ cruciabiť igne ⁊ ſulfure: ⁊ fumus tormentorum
aſcendet in ſecula ſeculoruȝ: nec habebit requiem die ac
nocte qui adorauerit beſtiā et imaginē eius. Confirmat
hec veritas que damnatos in iudicio ſententialiter re-

probrabit dñ dicet Math.xxv. Ite maledicti in ignem eternum q̃ preparat⁹ eſt diabolo ꝛ angelis ei⁹. Si ẜm diuinũ iudicium in ore duorum vel triũ teſtiũ ſtat omne verbum: quanto magis in ore tot ꝛ tantorũ virorum de propoſita veritate conſtabit.

¶☞ De Die Judicij Ca.XII.

Ecce ergo dies dñi veniet crudelis ꝛ indignatiõis plenus ꝛ ire ꝛ furoris: ad ponendam terrã in ſolitudine ꝛ peccatores eius conterendos de ea: quoniam ſtelle celi ꝛ ſplendor earum non expandent lumen ſuum obtenebratus eſt ſol in ortu ſuo: ꝛ luna in lumine ſuo. et viſitabo ſuper orbem mala: ꝛ contra impios iniq̃tatem eoꝝ ꝛ quieſcere faciã ſupbiam infideliũ. ꝛ arrogantiam fortium humiliabo. ꝑter h̃ omes manus diſſoluentur: ꝛ oṁe cor hominis tabeſcet ꝛ conteret. Torſiones ꝛ dolores tenebraꝝ tenebunt: ꝛ q̃ſi parturiẽs dolebũt. vnuſquiſqꝫ ad ꝓximũ ſuũ ſtupebit. facies combuſte vult⁹ eorum. Dies illa dies ire. dies tribulationis ꝛ anguſtie. dies calamitatis ꝛ miſerie dies tenebraꝝ ꝛ caliginis. dies nebule ꝛ turbinis. dies tube ꝛ clangoris: quia conſummationem cum feſtinatione faciet dñs cunctis habitantibus terram. Et ſupueniet repentina dies illa tanq̃ꝫ laqueus in omes qui ſedent ſup faciem orbiſterre. Quoniam ſicut fulgur exit ab oriente: ꝛ apparet vſqꝫ in occidentem. ita erit aduentus filij hominis. Dies em̃ dñi ſicut fur ita in nocte veniet. Cum dixerint pax ꝛ ſecuritas tunc repentinus eis ſuperueniet interitus: ſicut doloreꝫ in vtrro habenti ꝛ non effugient.

¶☞ De p̃cedenti tribulatione Ca.XIII.

Precedet aũt tribulatio magna qualis nunq̃ꝫ fuit ab initio mũdi vſqꝫ modo neqꝫ fiet: ꝛ niſi abbreuiati fuiſſent dies illi non fieret ſalua omis caro. Matth.

xxiiij. Surget em̃ gens contra gentem. regnũ aduerſus regnũ. ꝛ terremotus erunt magni per loca. ꝛ peſtilentie ꝛ fames: terroreſq; de celo ꝛ ſigna magna erunt ꝛ tem/ peſtates. ꝛ erunt ſigna in ſole ꝛ luna ꝛ ſtellis. ꝛ in terris preſſura gentiũ pre confuſione ſonit⁹ maris ꝛ fluctuum areſcentib⁹ hominib⁹ pre timore ꝛ expectatione que ſup ueniet vniuerſo orbi. Surgent pſeudo chriſti ꝛ pſeudo ꝓphete. ꝛ dabunt ſigna magna ꝛ prodigia: ita vt in erro rem deducam ſi fieri poſſit etiam electi. Apoſtolus. ij. ad Theſſaloniceñ. iiij. Tunc reuelabitur homo peccati filius perditionis: qui aduerſat ꝛ extollit ſup om̃e quod dicitur aut colit deus: ita vt in templo dei ſedeat oſten/ dens ſe tanq; ſit deus: quem dominus Jeſus interficiet ſpiritu oris ſui. Mittetur autem Helias ꝓpheta prius q; veniet dies domini magnus ꝛ horribilis: et cõuertet corda patrum ad filios: ꝛ cor filiorum ad parentes. Cũ quo veniet et Enoch. ꝛ prophetabunt mille ducentis ſexginta diebus amicti ſaccis: ꝛ cum finierint teſtimoni/ um ſuum: beſtia que aſcendet de abyſſo faciet aduerſus illos bellum ꝛ vincet illos ꝛ occidet. ꝛ corpora eorum ia cebunt in plateis ciuitatis magne. vbi dñs illorum cru/ cifixus eſt. et poſt tres dies ꝛ dimidium ſpiritus vite in/ trabit in eos

¶ De Signis precedentibus Capitulum. XIIII.

Statim aũt poſt tribulationẽ dieꝝ illoꝝ ſol obſcu/ rabitur: ꝛ luna nõ dabit lumẽ ſuũ. ꝛ ſtelle cadẽt de celo. ꝛ virtutes celoꝝ mouebunt. ꝛ tũc apparebit ſignuꝫ filij hominis in celo ꝛ plangent ſup ſe omnes trib⁹ terre. Joannes in Apoc. Reges ꝛ ꝑncipes ꝛ tribuni et diui/ tes ꝛ fortes ꝛ ois ſeru⁹ ꝛ liber abſcondent ſe in ſpelun/ cis ꝛ in petris montium et dicent montib⁹ ꝛ petris. Ca/

UPB

dite ſuꝑ nos ⁊ abſcondite nos a facie ſedentis ſuꝑ thro/
num et ab ira agni: quoniam veniet dies magnꝰ ire ipo
rum: et quis poterit ſtare Matth. xxv. Et mittet ange/
los ſuos cum tuba et voce magna et congregabunt ele/
ctos eius a quattuoꝛ ventis celi: a ſummis celoꝛum vſq̧
ad terminos terre. Apoſtolus ad Tim̄. Tunc ipſe do/
minus in iuſſu ⁊ voce archangeli et in tuba dei deſcēdet
de celo: ⁊ oēs qui in monumentis ſunt audient vocem
filij dei. et procedent boni in reſurrectionem vite. mali
ꝓo in reſurrectionem iudicij. Moꝛs ⁊ infernus dabunt
moꝛtuos ſuos qui in ipis erunt. et videbit omnis oculꝰ
⁊ qui in eum pupugerunt filium hominis venientem in
nubibus celi cū virtute magna ⁊ maieſtate. Veniet aūt
dominꝰ ad vindictam: non ſolum cū apoſtolis. ſed ⁊ cū
ſenatoꝛibus populi ſui. Prouerb. xxxj. Nobilis in poꝛ/
tis vir eius quando ſederit cū ſenatoꝛibꝫ terre Matth.
xix. Sedebunt em̄ et ipi ſuꝑ ſedes duodecim iudicātes
duodecim tribus iſrael. Aſpiciebam (inquit Danielis
vij.) donec throni poſiti ſunt ⁊ antiquus dierum ſedit.
veſtimentum eius quaſi nix candida: ⁊ capilli capitꝭ eiꝰ
quaſi lana munda. Thronus eius flamma ignis. Rote
eius quaſi ignis accēſus. fluuius igneus rapiduſq̧ egre
diebatur a facie eius. Milia milium miniſtrabant ei: et
decies centena milia aſſiſtebant ei. Pſ. xlix. Dominus
noſter manifeſte veniet deus noſter ⁊ non ſilebit. Ignis
in cōſpectu eius exardeſcet: ⁊ in circuitu eius tempeſtas
valida. Aduocauit celum deſurſum: ⁊ terram diſcernere
populum ſuum. Tunc congregabunt ante eum omnes
gentes: et ſeparabit eas abinuicem: ſicut paſtoꝛ ſegregat
oues ab hedis: ⁊ ſtatuet quidem oues a dextris. hedos
autem a ſiniſtris.

¶ De potentia: ſapientia: ⁊ iuſticia iudicis.

O Quãtus tunc erit timoꝛ ꝛ tremoꝛ. Ca.XV.
O quãtus erit fletus ꝛ gemitꝰ. Nã ſi calũne celi ꝯtre
miſcunt ꝛ pauẽt aduentũ eiꝰ. ꝛ angeli pacis amare
flebunt. pctõꝛes aũt ꝗd faciẽt? Si iuſtꝰ vix ſaluabiẗ: im/
pius ꝛ pctõꝛes vbi parebunt? Propterea clamat ꝓpha.
pſ̃. cxlij. Nõ intres in iudiciũ cũ ſeruo tuo dñe: qꝛ nõ iu/
ſtificabiẗ in ꝯſpectu tuo oĩs viuẽs. Pſ̃. cxxix. Si iniꝗta
tes obſeruaueris dñe. dñe ꝗs ſuſtinebit. Quis eñ nõ ti
meat iudicẽ potentiſſimũ: ſapientiſſimũ et iuſtiſſimum.
Potentiſſimũ quẽ nemo põt effugere. Sapientiſſimuꝫ
quẽ nemo põt latere. Juſtiſſimũ: quẽ nemo p̃t coꝛrũpe.
Si foꝛtitudo queriẗ. robuſtiſſimꝰ eſt. ſapiens coꝛde: et
foꝛtis roboꝛe. Si equitas iudicij nemo audebit pꝛo me
teſtimoniũ reddere. Si iuſtificare me voluero: os meũ
condemnabit me. pꝛauũ me cõpꝛobabit: etiamſi ſimplex
fuero. Jp̃e dixit ꝛ facta ſunt: ipſe mãdauit ꝛ creata ſunt.
Qui vocat ſtellas ꝛ dicũt: aſſumꝰ: ꝗ facit angelos ſuos
ſpũs: ꝛ miniſtros ſuos flãmã ignis. Cuiꝰ volũtati nihil
om̃ino reſiſtit. cui nullum verbũ eſt impoſſibile. cui fle/
ctitur om̃e genu: celeſtiũ: terreſtriũ ꝛ infernoꝝ. Hunc g̃
p̃t effugere nemo. ſicut dicit ꝓpha. Si aſcendero in celuꝫ
tu illic es: ſi deſcendero ad infernũ ades. Jp̃e ſcrutaẗ re/
nes ꝛ coꝛda: cuiꝰ ocuľ oĩa nuda ſunt ꝛ ap͛ta. qui pluuie
guttas ꝛ arenã maris dinumerat. Deus ſciaꝝ dñs: pꝛe/
ſcius oĩm ꝛ conſcꝰ ſinguloꝝ: occultꝰ occultoꝛũ omnium
indagatoꝛ. Hunc nemo põt latere: ſicut dẽt aplſ. Nõ eſt
vlla creatura inuiſibiľ in ꝯſpectu eius. Jp̃e eſt iudex iu/
ſtus foꝛtis ꝛ longanimis ꝗ nec p̃ce nec pꝛecio nec amoꝛe
nec odio declinat a ſemita rectitudinis: ſꝫ via regia ſemꝑ
incedens: nullũ malũ p̃terit impunitum: nulluꝫ bonum
irremuneratũ relinquit: vt inquit Boetiꝰ in. v. de cõſo/
latione. Hunc ergo nemo põt coꝛrumpere: iuxta qð di/

dicit pſ. Reddis ſingulis ſm opera ſua.

¶ De Diuino Judicio. Ca. XVI.

Quis autē non timeat illud examen in quo idē erit et accuſator et aduocatus et iudex. Accuſabit enī dum dicet Matth. xxv. Eſuriui et non dediſtis mihi manducare. ſitiui et non dediſtis mihi bibere. Aduocabit cum ſubdit. Quādiu non feciſtis vni de minimis his nec mihi feciſtis. Judicabit cum inferet Matth. xxv. Diſcedite a me maledicti in ignem eternum. Non erunt teſtes in illo iudicio neceſſarij: quia tūc manifeſta erunt abſcōdita tenebrarum. Nihil enim occultum quod non reuelabitur. Tunc erunt libri conſcientiarum aperti. tunc iudicabuntur mortui ex his que ſcripta ſunt in libro Apocalypſis xiiij. Opera enī illorum ſequuntur illos. Quantus erit pudor in peccatoribus. quanta confuſio erit cum eorum nephandiſſima crimina cunctis erunt liquida et manifeſta. Pſ. xxxj. Beati quorum remiſſe ſunt iniqtates et quorū tecta ſunt peccata. Ab illa enī ſnla nunquam poterit prouocari: quia pater omē iudiciū dedit filio. Qui claudit et nemo operit. aperit et nemo claudit. Os enī dñi locutū eſt.

¶ Quod nihil proderit dānatis Ca. XVII.

Tunc non proderūt opes: non defendēt honores: non ſuffragabuntur amici. Scriptū eſt enī. Argentum et aurum nō valebit eos liberare in die furoris dñi. Flebunt et plangent omēs reges terre cū viderint fumū incendij propter timorē tormentorum eorum. Quid ergo facietis in die furoris dñi: in die viſitationis et calamitatis de longe venientis. ad cuius fugietis auxiliū. vnuſquiſque onus ſuū portabit. Aīa que peccauerit ipa morietur. O diſtrictum iudiciū in quo non ſolū de factis: ſed de omni verbo ocioſo quod locuti fuerint homines: reddituri ſunt rationem in die iudicij in quo vſque ad nouiſſimum quadrantē

exigetur debitum cum vſura. Quis ergo fugere poterit a ventura ira Matth. xiij. Mittet filius hoīs angelos ſuos ⁊ colligent de regno eius oīa ſcandala et eos qui faciunt iniquitatem ⁊ alligabunt faſciculos ad comburendum ⁊ mittent eos in caminū ignis ardentis: vbi erit fletus ⁊ ſtridoꝛ dentiū: gemitus. eiulat⁹. ⁊ vlulatus luctus ⁊ cruciatus. ſtridoꝛ ⁊ clamoꝛ. timoꝛ ⁊ tremoꝛ: doloꝛ ⁊ laboꝛ. ardoꝛ ⁊ fetoꝛ. obſcuritas ⁊ anxietas. acerbitas ⁊ aſperitas. calamitas ⁊ egeſtas. anguſtia ⁊ triſticia: obliuio ⁊ confuſio. toꝛtiones ⁊ punctiones. amaritudines et terroꝛes. fames et ſitis. frigus et cauma. ſulfur et ignis ardens in ſecula ſeculoꝝ. AMEN.

Liber de Contemptu Mundi ſiue de Miſeria humane cōditionis. editus ab Innocētio papa tertio. Colonie per Martinū de werdena: prope domū Conſulatus: in vico Burgenſi (vel. die Burgerſtraes) cōmorantem impreſſus Anno dñi Milleſimo Quingēteſimonono. feria q̄nto poſt feſtū ſancti Galli.

ABTX

RWXY

Cōſ. Th

II

Sa. 7.